

Kommunist 6-7 (1971) (Extranummer)

Uppgörelsen med Clarté(ml). En dokumentation

Detta specialnummer av *Kommunist* dokumenterar en FK-inspirerad opposition i främst Clarté(ml) i Göteborg. Såväl oppositionella inlägg som motinlägg (från främst Anders Lundström*) och uttalanden m m från ledningsorgan i Clarté(ml) ingår.

Oppositionsinläggen är tydligt inspirerade av den franske filosofen Louis Althusser och dennes ”strukturellistiskt” inspirerade marxism, som man ibland brukar kalla Althusser-skolan.** Detta märks i synnerhet vid den vikt som oppositionsinläggen lägger vid att göra en tydlig åtskillnad mellan vetenskap och ideologi och frågor med anknytning till detta, vilket också var utmärkande för Althusser.

MF (29/6 2013)

Innehåll

Redaktionell introduktion.....	1
En opposition växer fram: Från KFML(r)-medvetande till medvetande om KFML(r).....	1
Nedtystat inlägg i KFMLr	4
Arbetarpolitiken	9
Styrelsen summerar	16
Vår kommentar.....	17
Åter till frågan	18
Ekonomismen.....	27
AU avfärdar.....	41
Sekterismen	43
Ordförande Lundström bemöter.....	54
De principfasta	61
Styrelsen anger tonen	61
Styrelsen går ut i polemik.....	62
AU förvarnar förbundet.....	68
En medlem ger sin syn	68
Dags för uteslutning	71
CKs resolution.....	71
Styrelsens resolution	72
Slutord	74

* Anders Lundström som fungerade som ”skarprättare” mot oppositionen i Clarté(ml) skulle ett par år senare (1973) själv hamna i opposition och uteslöts (1974). Han hamnade till slut i socialdemokratin och blev ordförande i lokförarfacket i Göteborg.

** Louis Althusser (1918-1990) var medlem i franska kommunistpartiet och professor i filosofi vid École Normale Supérieure Paris. Han började utveckla sina nya tolkningar av Marx och Engels i mitten av 1960-talet. Han och hans ”skola” hade ett stort inflytande som Marxtolkare från slutet av 1960-talet till slutet av 1970-talet. I Sverige var det främst i tidskriften *Zenit* och *Häftan för kritiska studier* som hans inflytande gjorde sig påmint, men även delar av Förbundet Kommunist var påverkade av Althusser-skolan. – MF

Redaktionell introduktion

En grupp om cirka 15 personer, medlemmar i Clarté m-l i Göteborg och Lund, har under sommaren och hösten fört fram kritik, formerat en opposition och slutligen genomfört en politisk och organisatorisk brytning med KFMLr och Clarté m-l. Gruppen har i sin helhet anslutit sig till Förbundet KOMMUNISTs Göteborgsavdelning.

Detta specialnummer av *Kommunist* ägnar vi åt att dokumentera den kamp som förts inom Clarté m-l och KFMLr. Anledningen till att vi ger ut ett specialnummer med detta material är inte framför allt att gruppen anslutit sig till FK. Huvudskälet är i stället att de dokument som gruppen utarbetat under diskussioner i Göteborgssektionen av Clarté m-l har en stor politisk tyngd. De utgör värdefulla bidrag till en korrekt analys av situationen i Sverige idag, och bedömning av den revolutionära rörelsens läge och uppgifter.

Dokumentationen över motsättningarna inleds här med en diskussion om den revolutionära rörelsens läge och uppgifter, föranlett av en skrift från oppositionen. Det visar sig att Göteborgssektionen av Clarté m-ls styrelse är helt oförmögen att bemöta skriften på ett konkret och sakligt sätt. Istället slår styrelsen redan från början in på linjen att genom organisatoriska och opolitiska metoder skärpa motsättningarna för att söka isolera kritikerna i stället för att ta upp diskussionen. Detta blev även i fortsättningen styrelsens signatur.

Vi har försökt att i detta nummer dokumentera de viktigaste politiska frågor som kommit upp under fraktionsstriderna. Både oppositionens och styrelsens dokument ingår naturligtvis för att alla läsare ska kunna skapa sig en bild av motsättningarna. Dessutom inleds varje avsnitt med en kortare förklaring till dokumenten, den situation de framkommit i och den behandling de getts.

Redaktionen.

En opposition växer fram: Från KFML(r)-medvetande till medvetande om KFML(r)

Hur formeras egentligen en opposition i en organisation som tillhör (r)-blocket? Det börjar som frågetecken på en massa punkter: Man anar att grundcirkeln inte fungerar som skolning till självständigt tänkande kommunister. Man ser det sneda i högläsandet av Lenin och främst Stalin. Man tycker att begrepp som den proletära klasständpunkten, socialfascismen, (r)-blocket som Den Revolutionära Rörelsen, etc, är för enkla och för grova för att klargöra de frågor det rör sig om. Man vänder sig mot proletärromantiken som frodas. Man ställer sig frågande inför den egendomliga vanan att låta medlemmarna få reda på organisationens politik genom att läsa den utåtriktade pressen (till exempel att socialdemokratin helt plötsligt är socialfascistisk). Man ser det tvivelaktiga och löjliga i att genom ett första Maj-märke föreställande Stalin på rockuppslaget avgränsa sig mot Den Småborgerliga Vänstern, och inte minst som detta märke framställdes utan diskussion.

Man ser kort sagt *en hel mängd* skevheter, som tvingar en att börja *tänka* över saker och ting. Men de allmänna principerna som man lär sig i grundcirkelstudierna ger inte någon grund att stå på för detta arbete. De fungerar i stället som ett i sig självt inkrökt system, ”marxismen-leninismen Mao Tsetungs tänkande”, som dessa organisationer är bärare av. Vägen från (r)-medvetande till medvetande om (r) är därför som att vara en skeppare som ska bygga om sitt skepp på öppna havet, en cirkelgång som endast kan brytas språngvis. För att kunna tillkämpa sig de begreppslika redskap, som behövs för att kunna väva samman frågetecknen till en helhetlig kritik, måste man gå utanför (r)-ramarna.

Verkligt klar över detta var nödvändigt blev man genom att i olika sammanhang och särskilt

med ledande kamrater dra upp diskussion om olika frågetecken. Man fick svävande svar, halva löften, ”det blir nog bättre, vi kan inte lösa allt på en gång”, osv, men ingenting mer. Ett slående exempel på hur det inte gick att komma till grunden med någonting var då två man ur den blivande oppositionen fick i uppdrag att åt *Klasskampen* göra en undersökning om trotskismen. Det såg ju lovande ut, eftersom sättet att utan diskussion avfärda andra grupper (som kontrarevolutionära, arbetarklassens värsta fiender, etc) just var ett sådant här frågetecken. Men då Sigge Åkervall (r:s CK) presenterade uppläggningsen av undersökningen visade det sig att det var meningen att man skulle jämföra Trotskijs uppfattningar med Sovjetunionens kommunistiska partis, sedan subtrahera, och slutligen konstatera att Trotskijs fel bestod i skillnaden, dvs hans avvikelser från Den Riktiga Linjen. Och detta trodde man skulle bli ett slag mot FK och RMF. Som om det kunde vara vägen att komma till klarhet om deras politik! Hade man inte tidigare börjat läsa kritik, som utifrån riktats mot KFML och KFMLr, så gjorde man i alla fall det då. Särskilt Bolsjevikgruppens och Förbundet KOMMUNISTs kritik lärde en hel massa saker; med hjälp av den kunde man börja tränga in i felaktigheterna i (r)-blockets system och bena sönder detta.

En annan viktig faktor i att vårt medvetande om (r) på allvar började utkristalliseras var att några ur den blivande oppositionen i början av sommaren fick i uppdrag att kritiskt gå igenom Clartés politik i studentrörelsen. Clarté hade där fört en linje som gick ut på att samla så många som möjligt till kamp mot Ukas, och detta på bekostnad av den socialistiska propagandan – kort sagt en högerlinje. Under våren hade man i Göteborgs Clarté ml-sektion kommit till uppfattningen att det bakom högerlinjen låg en felaktig uppfattning av studenternas ställning i klasskampen: Man hade i ljuset av teorin om huvudmotsättningen (monopolkapitalet – folket) betraktat studenterna som en i stort sett homogen massa som det skulle gå att ena till kamp för sina ekonomiska intressen, särskilt mot ”monopolkapitalets Ukas”.

Då vi grep oss an med uppgiften fann vi snart att det inte gick att stanna vid detta. Å ena sidan hade högerlinjen rötter i den folkfrontspolitik, som Kommunistiska Internationalen (Komintern) tvingades införa 1935. Å andra sidan drevs den felaktiga politiken med en sällsynt doktrinär trosvisshet, mot vilken ingen kritikhet. Redan i januari 1969 fördes från Clartés Lunda-sektion fram en stor del av den kritik, som i Clarté(ml) i Göteborg kunde formuleras först mer än två år senare. Man kan inte ta lätt på denna ovilja att lära, man måste i stället börja rota och försöka finna system i hela den dogmatism och sekterism som denna ovilja bottnar i.

Genom detta arbete tog hela gruppens kritik verkligt fast form. Under augusti arbetade vi fram en utförlig disposition, som vi diskuterade med några ledande kamrater. Det skar sig omedelbart. Vår disposition visade att Clartés politik i studentrörelsen ingick i ett system av felaktig teori, politik och organisation, och pekade dessutom ut att dessa fel hade att göra med det okritiska anammandet av traditionen från Stalinepoken. Vi menade att slutsatsen måste bli att uppgörelsen med den gamla politiken bara var påbörjad. De andra menade tvärtom att uppgörelsen vart i stort sett avslutad, och att det fanns en solid grund för att gå vidare i politiken. Just frågan om hur man ska komma vidare i politiken var det som diskussionen började med under hösten. Bakgrunden till detta är att Clarté ml, som så att säga är (r):s dotterorganisation på skolor och universitet, under våren hade lämnat den tidigare huvudinriktningen på ekonomisk kamp för att mer betona politiken och ideologin. Å ena sidan gäller det att inte bara heja på den spontana kampen, utan tillföra denna en ideologisk och politisk medvetenhet. Å andra sidan är de spontana rörelserna bland dem som Clarté ml vänder sig till mer av politisk och ideologisk än av ekonomisk natur. Med utgångspunkt från detta (i och för sig utvecklade) resonemang ställde vi de politiska uppgifterna. Vi tog dels upp kommunisternas förhållande till de spontana strömningarna (hur omvandla dessa till socialistiska), dels förhållandet mellan de olika grupperna i den revolutionära rörelsen (den teoretiska kampen mellan olika åsiktsriktningar).

a) *Omvandlingen*. Vi utgick från det grundläggande att kommunisterna måste föra ut den

socialistiska ideologin till arbetarklassen och vissa andra skikt och grupper. Detta kan endast göras genom att man anknyter till strömningar och kamper som spontant uppkommer som en reaktion mot missförhållanden som kapitalismen ger upphov till. Man måste förklara dessa och sätta in dem i ett socialistiskt perspektiv. Då det gäller studerande och annan ungdom (de delar av dessa som går att tillföra en socialistisk ideologi) rör det sig i dagens läge främst om allmänpolitiska frågor och solidaritetsfrågor. Vi menade alltså att man inte bara kan köra ut den allmänna socialistiska ideologin, utan att man måste skaffa sig kompetens i dessa frågor, för att kunna utveckla en slagkraftig propaganda och skola en kader som förmår att agitera. Clarté ml har ingendera. Det ställs där för krav på en helt annan skolning av kadern, en skolning som inte innebär bara studier av färdigt material (broschyrer, *Proletären*, osv). Det ställs även krav på i och för sig anspråkslösa men dock vetenskapliga undersökningar av de nämnda frågorna. Allt detta i sin tur gör det nödvändigt att börja lära sig använda marxismen inte som färdiga principer lämpliga att illustrera med statistik utan som redskap för analys. Dessutom måste man ge upp sin sekteristiska inställning till analyser gjorda av andra organisationer och av andra än klassikerna.

b) *Den teoretiska kampen*. Ständigt uppstår i den revolutionära rörelsen (resp partiet) meningssmotsättningar, särskilt vad gäller strategin och taktiken för omvandlingen av de spontana strömningarna.

Då måste linjerna stakas ut, brytas mot varandra, klarhet uppnås och felaktiga linjer nedkämpas. Vi hade sett hur Clarté ml:s sätt att föra den teoretiska kampen, särskilt mot de andra revolutionära smågrupperna, hade varit rent eländig. Först hade man försökt tiga ihjäl dem. Det lyckades inte och då tog man till mekaniskt avskiljande genom sedvanlig ideologisk pajkastning (för exempel på genren, se avsnittet ”De principfasta” i detta nummer), med lika dåligt resultat. Vi tyckte att detta gaskrig var både osmakligt och skadligt. Det hindrade ju faktiskt linjerna att verkligen brytas mot varandra och tjänade därför bara till att permanenta den revolutionära rörelsens splittring. Vi ansåg därför att det var absolut nödvändigt att utveckla en förmåga att föra teoretisk kamp som att ta och ge argument så långt detta går. Och vi framhöll att detta ställer lika stora krav på skolning och analyser som omvandlingsarbetet.

Styrelsemajoriteten hade en helt annan syn på allt detta: KFMLr har en generallinje. Idag befinner sig kapitalismen i en kris. I det läget är det nödvändigt att genom intensifierad propaganda föra ut KFMLr:s linje. Att då börja undersöka en massa saker för att kunna anknyta till de småborgerliga strömningarna bland studenter och dessutom gå in på teoretiska frågor om hur man gör och inte gör vetenskapligt arbete – det är att dra bort organisationen från klasskampen. Nu gäller det i stället att föra ut linjen. Det enda som är viktigt att säga till dessa strömningar är att de rör sekundära frågor och att det enda viktiga är klasskampen mellan bourgeoisie och proletariat. – Som om det vore möjligt att omvandla en spontan rörelse och ”föra den över till proletariatets ståndpunkt” utan att anknyta till de frågor den aktiverats på och utan att göra detta på ett grundligt och konkret sätt! Dessa motsättningar tillsammans – dels bedömningen av orsakerna till högerlinjen i studentrörelsen, dels den aktuella uppgiften att komma vidare i politiken började staka ut skiljelinjerna. Vår kritik innebar att det inte skulle gå att på allvar komma vidare i politiken utan en mycket smärtsam uppgörelse med ett helt system av felaktigheter – en omvälvning kort sagt. Vi hade börjat tafsa på alla de omhuldade dogmerna: att KFMLr har formulerat en Riktig Politik, att alla andra organisationer är Småborgerliga, att traditionen från Stalinepoken är den Revolutionära Traditionen, att marxismen är Den Proletära Ideologin osv.

Med allt detta formulerade sig slutgiltigt styrelsemajoritetens uppfattning av vår kritik. De kunde inte se att den hade någon *politisk* vikt. Vår uppfattning om anknytningen till de spontana strömningarna såg de som ett knäfall för spontaniteten hos dessa strömningar, som ett avlänkande av uppmärksamheten från huvudmotsättningen mellan bourgeoisie och proletariat. Vår betoning av att vi måste börja lära oss att självständigt använda marxismen och att även

lära oss av andra organisationer etc såg de som ett allmänt klagande om dogmatism, sekterism, etc. Då en basgrupp i ett inlägg uttryckte sin tillfredsställelse över en artikel i internbulletinen, där en medlem i oppositionen reste en diskussion om sekterism och dogmatism, fann styrelsemajoriteten det säkrast att stämma i bäcken. Styrelsen var enig om att motsättningarna nu skulle föras ut i sektionen, men majoriteten gjorde detta med en stencil som slog fast att vi var vänsteropportunisterna som skulle bekämpas. I det läget skrev vi inlägget ”Den revolutionära rörelsens läge och uppgifter”, som tog upp just *politiken*, och dessutom koncentrerade sig på den viktigaste delen, arbetarsektorn. Vi tänkte oss med utgångspunkt från det inlägget successivt komma in även på de mer grundläggande felen, som sekterism, hur man gör och inte gör (empiriodogmatism) vetenskapligt arbete, Kominterntraditionen, etc. Ungefär samtidigt gjorde styrelsen (vi hade då lämnat denna) sitt enda längre inlägg ”Styrelsen om den opportunistiska avvikelserna i vår sektion”, som avslutades med ”Gör varje basgrupp till ett slagfält i kampen mot opportunisterna i vår sektion!” Man följde verkligen sin egen uppmaning. Basgrupper som stod under oppositionens inflytande förstärktes med ”säkra kamrater”, särskilt från KFMLr. En av de ledande i oppositionen flyttades från sin basgrupp till en som ansågs politiskt starkare.

Sedan följde striden slag i slag. Anders Lundström artikel ”Splittringens ideologer” i *Klasskampen* nr 5/71* kördes fram som vapnet som i grunden skulle krossa såväl FK som ”deras agenter i Clarté (ml)”. Vi gav då ut artikeln ”Sekterismen” som svar på den. Men med den antagonism som ledningen nu alltmer konsekvent drev i debatten var det inte möjligt att föra någon verklig diskussion. Det gällde för medlemmarna bara att välja sida. Det stod allt klarare att motsättningarna skulle komma att lösas enligt modellen ”skaka lössen ur den röda fanan!” På studentkadermötet i slutet av oktober beslutades att diskussionen skulle avslutas, och det var då ingen tvekan om att vi skulle komma att bli uteslutna. Då tog vi organiserad kontakt med FK-avdelningen i Göteborg. Den 9 november klipptes diskussionen av och vi blev utkastade.

Nedtystat inlägg i KFMLr

Detta inlägg skrevs av en kamrat i KFMLr. Eftersom (r) inte har något internorgan, tog han upp det i sin lokalgrupp. Det blev aldrig någon diskussion, då de andra i gruppen först ville stärka sig genom att läsa Anders Lundströms artikel ”Splittringens ideologer” i *Klasskampen* nr 5/71.* Efter en tid fick han reda på att han hade uteslutits på ett medlemsmöte med motiveringen att han förde fram FK:s linje. Han hade inte själv fått kallelse till det mötet.

Med nedanstående kritik avser jag att i punktform blyxtbelysa eller kort redogöra för de mycket allvarliga fel som jag anser behäftar KFMLr:s teori och praktik.

Punkterna är avsedda som underlag för diskussion i lokalgruppen och gör inte anspråk på att fullständigt utreda varje fråga. Men meningen är ändå att varje problem ska vara så väl redogjort för att det framgår att kritiken gäller ett *system* av fel och ej enstaka skönhetsfläckar på en i övrigt riktig politik.

Grundkursen

Dessa studier bedrivs isolerat och statiskt. De sex studiebreven utgörs av grundläggande men *allmänna* delar av den marxistiska, leninistiska och maoistiska ideologin samt något politisk-ekonomisk teori. Varje anknytning till konkreta *analyser* saknas emellertid. ”Om staten” av Lenin läses isolerat från studier av den *svenska* statsapparaten, ”Den politiska ekonomin”, som är hållen på en mycket abstrakt modellnivå får stå utan varje konkretion av den *svenska* kapitalismen.

* Ingår, tillsammans med FK:s svar, i artikelsamlingen [Förbundet Kommunist om KFml\(r\)](#)

Det enda som i någon liten mån upphäver denna isolering av ”det allmänna” från ”det säregna” är de enstaka fakta, som var och en, under studiernas gång, kan plocka från arbetsplatsen och här och var ur radio och press.

Som jag ska visa är denna teknik att mekaniskt koppla ihop enstaka erfarenheter med marxismen-leninismen-maoisttänkandets (mlmtt) allmänna principer och teorier, och som spontant grundmuras i grundkursen, *just det* som framför något annat karakteriserar KFMLr:s ”vetenskapliga socialism”. *Mellanledet* av konkret analys, där teorin och principerna används som verktyg att analysera den svenska statsapparaten, den svenska historien osv, hoppas över. De ”allmänna principerna” och teorin betraktas som *färdig* kunskap om de konkreta förhållandena i det svenska samhället. *Därför* räcker det att med vilka enstaka fakta som helst *exemplifiera* att teorin, principen osv är riktig.

En liten artikel i *Proletären* nr 6-7, s. 19 ”Nyfascism och Socialfascism” får bli det första exemplet på hur det ser ut när denna metodik är i verksamhet.

Påståendet, eller om vi så vill kalla det, teorin är att fascismens funktion idag fylls av socialdemokraterna och att det därför inte har uppstått något annat fascistiskt parti i Sverige. I stället för att beskriva vad fascism i Sverige idag består av och något utreda vad fascism i sig är för något, låter man Sven Olof Lindholm, svenska nazistpartiets ledare under trettioalet avgöra saken. Det att *han* i Aftonbladet tycker att ”socialdemokraterna för en rejäl politik idag” får ”bevisa” att vi har en fascistisk regering. Vilket enstaka fakta som helst med betoning på vilket som helst, får avgöra om teorin är riktig.

Empirio-dogmatism

Denna metod att förklara och ”analysera” kan nog bäst benämnas som empirio-dogmatisk. *Proletären* kan visserligen ses som ett i första hand propagandistsikt och agitatoriskt verktyg. Detta skulle innebära att man inte får ställa *för* stora krav på teoretisk analys. Men varje sådan ansats får ju inte uteslutas, i synnerhet inte artiklar som behandlar ”krisen” och ”revisionism”. Till dem kommer jag nedan.

Innan jag ger fler konkreta exempel på empirio-dogmatism ska jag kort teoretiskt försöka klargöra innebörden av begreppet. ”Empiri” står för data, ”dogmatism” för godtyckligt och okritiskt *inlärande* av i det här fallet mlmtt. Mlmtt uppfattas som ett *block färdiga* (!) teorier etc, som inte i sin tur utvecklas eller förändras av konkreta analyser.

Dogmatikern *ersätter* en konkret analys av den svenska kapitalismen med allmänna fraser om fenomenet kapitalism.

Empirio-dogmatikern låter ett och annat fakta följa med, som emellertid främst får funktionen att ”bevisa” teorins giltighet.

Det andra exemplet på empirio-dogmatism är hämtat ur *Proletären* nr 3, 71, förstasideartikeln och ledaren. Här ställer sig artikelförfattaren uppgiften att utifrån kapitalismens nuvarande läge (”krisen”) förklara varför arbetspliktslagen instiftas. Men inte någonstans når han längre än till ett *påstående* om att kapitalismen befinner sig i en kris. Det talas i spalt efter spalt om ”krisen”, ”den kris... som fördjupas” osv utan att man blir så mycket klokare för det. Men ibland får arbetspliktslagen själv bli det som bevisar kapitalismens kris - ”När kapitalismen liksom nu står inför en kris har liknande lagar instiftats”. Men ”krisen” kan ju inte bevisas av lagen, det är ju tvärtom så att en analys (eller åtminstone en ansats) av den svenska kapitalismens nuvarande läge är nödvändig för att förstå lagstiftningens betydelse. Artikelförfattaren har gått bakvägen, börjat med resultatet och låtit detta bevisa orsaken, ”krisen”.

Eftersom det är en viktig och angelägen fråga hur vi klargör innebörden av ”krisen”, tar jag också som nästa exempel en artikel med samma ämne. I *Proletären* nr 6-7 mittuppslaget, finns en brett upplagd artikel ”Kapitalismens nuvarande kris”. Under första avsnittet ges en,

för övrigt ytterst otillgänglig, framställning av marxismens politiska ekonomi. Det andra ”Kapitalet kan aldrig förhindra den” är en slags historik över kapitalismens utveckling. I det tredje avsnittet ”Krisen är internationell” har man redan börjat tala om kris i bestämd form, utan att ha nämnt *något annat* än några allmänna saker om USA:s ekonomi. Därpå följer ett avsnitt som heter ”Det nuvarande läget”. Men ock så nu gäckas förväntningarna på en ansats till analys i stället för allmänt prat. Efter ett inledande stycke om krisintervaller talas det plötsligt om att ”Den kris vi befinner oss i är *således* (!) den allvarligaste vi upplevt”.

Denna totala oförmåga till en levande användning av den marxistiska politiska ekonomin är resultatet av det dogmatiska och abstrakta inlärandet av densamma i grundcirkeln.

Vetenskap-ideologi

Ett för det seriösa vetenskapliga arbetet minst lika stort handikapp är den oklarhet som råder i förbundet om förhållandet mellan vetenskap och ideologi. Vetenskap och ideologi förhåller sig *inte* till varann som kartoffel till potatis, dvs det är inte två beteckningar på en och samma sak.

Vetenskapens uppgift är att producera kunskap om den objektiva verkligheten medan ideologins primära uppgift är att ge sammanhang åt en given klass' föreställningar om sin sociala roll.

Den *socialistiska* ideologin stod inte heller ”färdig” *innan* mycket grundläggande studier i den politiska ekonomin stod färdiga. Tvärtom, det var Marx' (i huvudsak) arbete som möjliggjorde skapandet av en ideologi, och då en ideologi som i sitt förhållande till de objektiva betingelserna skilde sig från den borgerliga ideologin. Med andra ord, den kunde göra anspråk på att vara ”sann”, inte bara vara en ”filosofi”, en illusion eftersom den vilade på vetenskapliga analyser.

Till den socialistiska ideologin hör ex. uppfattningen att ”arbetarklassen är den enda revolutionära klassen”. Så heter det inte därför att man tycker så utan därför att den ”socialistiska vetenskapen” visat att arbetarklassen är den grupp som producerar ”mervärdet”, och därför har de objektiva förutsättningarna för att vara de ledande i en revolution.

Man skulle kunna säga att de vetenskapliga resultaten sammanfattas i den socialistiska ideologin¹ för att i propaganda och agitation göra dem förståeliga och de samhällliga sammanhangen lättbegripliga.

Utan att se distinktionen mellan vetenskap och ideologi har KFMLr (liksom s) låtit ”den proletära ideologin” ta överhand i förbundet. Den proletära ideologin har ersatt den betydligt viktigare men svårtillgängligare vetenskapliga teorin.

Ett exempel på en ideologiskt ”analyserande” artikel, dvs en analys som rör sig enbart på en ideologisk nivå, är Jan Tollins artiklar i *Proletären* 4 och 5, ”Till kamp mot revisionismen”. Den ”förklaring” som ges till revisionismens uppkomst är att man, som SKP gjort, ”lämnar marxismen-leninismen”. Detta kan också sägas vara den definition som ges på revisionism. En beskrivning av vad som åtskiljer en marxist-leninist från en icke marxist-leninist medföljer också. Den förra ”förnekar klasskampen” och ”sysslar med enskildheter” medan den senare erkänner klasskampen och bejakar de oförsonliga motsättningarna som kapitalismen bär på. Detta förklarar naturligtvis ingenting liksom solens kretsgång inte förklaras av att den går upp på morgonen och ner på kvällen.

Frågan är väl om JT här överhuvudtaget använder ideologin, har den som tillhygge i ”kampen mot revisionismen”. Kanske det är riktigare att säga att det på ”den ideologiska nivån” bara

¹ Ideologin Innefattar naturligtvis inte bara de vetenskapliga resultaten utan också sådant som människoupfattning, världsåskådning etc

kan bli fråga om ett dogmatiskt försvarande av mlmtt:s principer och ett utrop om att ”vi är de enda marxist-leninisterna!”?

Det ideologiska övertrycket i KFMLr, i *Proletärens* artiklar osv, upphäver vetenskapens relativa självständighet i förhållande till ideologin och förkrymper den till ett bihang till ideologin.

Andra förhållanden som mycket försämrar förmågan att gå i teoretisk närkamp är att grundcirkeln är så kemiskt ren från borgerlig litteratur. Det är naturligt att när man inte självständigt får använda och pröva marxismen etc, så stelnar den till den dogm.

Spontanism

KFMLr:s (liksom s:s) anknytning till den kommunistiska traditionens teori och praxis är i överväldigande grad spontanistisk. De ideologiska och teoretiska texterna pluggas in utan ”tillämpning” på dagens Sverige, men också utan anknytning till den politik och historiska epok de föddes i. Det heter sedan att ”praktiken” får avgöra deras riktighet. Denna sammankoppling i tiden kan aldrig ge teori och praktik ett riktigt förhållande till varandra. Teorin och de allmänna principerna kan aldrig tagna för sig ge någon vägledning för den politiska praktiken. Denna kommer med nödvändighet att bli spontan om den inte föregås av ett mellanled av teoretiskt arbete och konkret analys. Teorin och de allmänna principerna både inlärs och *tillämpas*, alltså abstrakt. Av en spontanistisk anknytning har det blivit en spontanistisk vidareföring

Interna studier

De studier som bedrivs inom förbundet och som ska vara en påbyggnad till grundkursen är fullständigt ryggradslösa, planlösa, saknar all strategisk uppbyggnad.

De kan kategoriseras i två grupper: å *ena sidan* studier av mlmtt:s allmänna principer, texter av klassiker alltså, å *andra sidan* studier i olika enstaka konkreta sinsemellan orelaterade frågor: EEC, fackföreningar och avtalen etc ,eller studier i teoretiska texter när någon motsättning i förbundet uppstått. Men någon studieplan finns inte! Denna strategilöshet i den inre skolningen, i hela den inre verksamheten, där studier iscensätts av händelser som dyker på ”utifrån” (EEC-frågan etc) eller av någon plötsligt uppblossande inre konflikt (brytningen 1970), öppnar naturligtvis portarna för en *i sin helhet* spontanistisk politik.

Man finner hur det ”utåtriktade” arbetet, praktiserandet av mlmtt; plockandet med enstaka politiska frågor å ena sidan och studiet och propagandan av mlmtt:s principer å den andra sidan, på ett iögonfallande sätt återspeglar det empirio-dogmatiska tillägnet av mlmtt.

Vänstersektarism – Högeropportunistisk

Denna strategilöshet och detta pendlande i praktiken *kan*, som sagt, inte leda till annat än spontanistisk politik. Ibland kommer man att ”hålla fast vid principerna”, som det heter (dvs föra en vänstersektaristisk politik) – ibland kommer man att ”falla offer” för revisionism; ställa in sig hos arbetarna (dvs föra en högeropportunistisk politik). Låt oss pröva detta påstående.

Jag ska här² begränsa mig till ett problem, brytningen 1970.

I perspektivet av ovan gjorda analys blir den höger-opportunistiska ”linjen” i valet och andra frågor naturliga snedtramp i en allmänt strategilös och vacklande politik.

Det ideologiska övertrycket, centralismen (se vidare nedan) och medlemmarnas fantastiska passivitet antagoniserade emellertid motsättningarna.

² Men låt oss också diskutera Röd Front-politiken där vänstersektarism gör sig gällande.

På grund av att man i r inte såg de allmänna *underliggande* problemen (spontanism, empiriodogmatism etc) blev det en fråga om att korrigera *enstaka* politiska ”avvikelser” från en i övrigt riktig politik. De studier som följde var visserligen av mycket stor betydelse men vad som inte stått klart är att de inte kom att beröra de djupare liggande frågorna, de *teoretiska* ”avvikelserna”.³

Studiernas karaktär blev också, på grund av den blixtnabba brytningen och medlemmarnas vid den tidpunkten ringa kunskaper huvudsakligen *legitimerande* i förhållande till brytningen. Många medlemmar var fortfarande efter två månaders studier oklara i centrala frågeställningar.

Innan vi går över till att tala om den *enda* paroll i r som nu manar till strategiutveckling, vill jag först ge ett konkret exempel på en spontanistisk anknytning till den kommunistiska traditionen. Det gäller sättet att anamma Stalin.

Problemet med Stalin är att ett mycket litet studium av några små teoretiska skrifter av honom får ligga till grund för ett ställningstagande också för hans politik. Stalins *person* har på ett lurigt sätt satts framför hans politik. Höjdpunkten i denna utveckling nåddes väl när Stalin fick tjänstgöra som Röd Frontmärke utan att annat än en ytterst liten politisk diskussion fördes och utan varje intern ”skolning”. När en medlem på mötet 2.4 yttrade sig mot Stalinmärket, inte för att han var motståndare till Stalins politik utan för att han tyckte att vi ännu inte förklarat Stalin fick han bl a också svar: ”Jag vill ha klara papper på bordet, är Du för eller emot Stalin?” (ordföranden) ”Om vi tog Stalin i *Proletären* nu och förklarade honom där skulle det bara tydas som att vi tycker att det är något skumt med Stalin” (märk väl att det här görs till en fråga om att *förklara* Stalin, inte studera hans politik och teori).

En sådan viktig fråga som revisionismens framväxt i Sovjet har för KFML aldrig haft annat att göra med Stalin än med hans död. Senast i Svenskkinesiska Föreningens tidskrift nr 1/71 redogör F. Baude för den gängse förklaringen som med tiden blivit en dogm. ”När Sovjetunionen, efter kamrat Stalins död genom en av Chrusjtjov iscensatt kontrarevolutionär kupp, tillvällde sig makten inom partiet och staten” osv.

Det är viktigt att se att anknytningen till Stalin till sin form inte utgör något undantag, utan ryms inom en så att säga övergripande spontanism.

Partibygandet

Parollen som innebär krav på strategi är parollen om partibildande. En klassanalys har förstås som en nödvändighet för en strategisk utveckling. Klassanalysen vevades emellertid igång utan någon som helst undersökning om våra resurser, utan någon ”skolning” i marxismens politiska ekonomi, utan någon teoretisk analys av det svenska klassamhället. Resultatet har blivit ett oerhört datainsamlade, dvs empirismen har fått härja fritt. Och något annat kan det ju inte bli med de resurser och den teoretiska bas vi har.

Parollen om Partibygande har blivit en sekteristisk paroll, ett slagträ i kampen för att behålla monopolet på marxismen-leninismen. Parollen i och för sig är ju bra, men ej bra när r anser sig vara ensamma kallade till denna uppgift.

Denna monopolisering har sitt upphov i en missuppfattning av i vilken fas den revolutionära rörelsen befinner sig i. För att med någon rimlig mening kunna utropa sig själva som ensam kallade till partibygge, krävs omfattande teoretiska, historiska och konkreta kunskaper, en god förankring i arbetarklassen (trots sin ringa förankring i arbetarklassen har det hänt att artiklar i *Proletären* inletts med ”KFMLr är arbetarklassens eget (!) förbund”). Denna sekteristiska paroll var för övrigt med som valparoll 1970, samtidigt alltså, med den högeropportunistiska

³ Ännu idag råder det oklarhet inom r, som under brytningen kallade sig ”de principfasta” därför att man höll fast vid de allmänna principerna om huruvida man *brutit* med eller återupprättat gamla KFML.

politiken), en *strategi* (!), framslipad efter långa och många strider med andra linjer i den revolutionära rörelsen.

Att under nuvarande omständigheter när den revolutionära rörelsen är i sin linda, och KFMLr de facto fortfarande är en *anti*(!)kapitalistisk organisation, lägga beslag på uppgiften att bilda partiet, det är *sektarism*.

För r är det nästan bara fråga om ett namnbyte från ”förbund” till ”parti”, eftersom den revolutionära rörelsen för r börjar och slutar med r.

Organisationsstruktur

r:s struktur försvårar varje diskussion och deltagande i utformningen av dess politik. Lokalgruppen arbetar isolerat från andra lokalgrupper utom på det organisatoriska planet. Den är, de facto, en mottagare blott och bart av meddelanden och skrifter producerade av styrelsen och ett fåtal medlemmar. Det råder med andra ord ett producent-konsumentförhållande mellan ett fåtal respektive mortal. Lokalgruppen tar emot, studerar, skickar in kritik till *Proletären*-redaktionen (vilket är ett mycket byråkratiskt arbetssätt), klistrar och försäljer.

DET ÄR ALLT!

Denna ensidiga relation skulle kunna hävas bl a om förbundet organiserades ytterst efter samhällets grundvalar, dvs det kunde finnas en ”internationell grupp” en ”arbetsplatsgrupp” en ”tjänstemannagrupp” osv. I dessa grupper skulle medlemmarna *delta i produktivt arbete*.

Den stiltje som *faktiskt* för det mesta råder i den politiska diskussionen i förbundet, medlemmarnas passivitet förstärks ytterligare av frånvaron av en *internbulletin*. Styrelsen och ”Klasskampens” redaktion tycks vara av den uppfattningen att frågan gäller hemlig eller icke hemlig diskussion (se insidan av *Klasskampen*). Man säger: vi ”försmår hemlighålla” diskussionen i frågor som det ännu inte nåtts enighet i. Man frågar sig då: Var skriver jag då om frågor som det redan uppnåtts enighet i? Frågan om intertidningens vara eller icke vara rör sig inte om hemligheter utan om någon diskussion eller ingen. Det finns ett problem till: det kan inträffa, som det förresten redan gjort att förbundets medlemmar får reda på sin egen politik i de *yttre* organen.

Lokalgruppen

Dess arbete och relation till centrala organ har redan berörts. Detsamma gäller i någon grad även vad jag ska kalla ”gruppsykologiskt klimat”. Ett sådant socialt vanligt fenomen som ”gruppsyck” får anses som något ytterst välrotat karaktärsdrag hos KFML.

Det *finns* t ex mer eller mindre tabubelagda frågeställningar.

Det är *faktiskt* så att vissa ting som att r är arbetarklassens *eget* förbund upphöjts till *norm* som ingen vettig medlem ifrågasätter.

Denna starka benägenhet till konformitet, obenägenheten till initiativtagande i politiska frågor är en säregenhet som *odlas* av sådant som dogmatism, ideologisk övermättnad och centralism.

Göteborg 10.9.71

Arbetarpolitiken

Kommentar: Detta inlägg omfattade ursprungligen tre delar: 1) Läget och våra uppgifter, 2) Arbetarna, kapitalismen och reformismen, 3) Vår syn på den fortsatta diskussionen. Av utrymmesskäl har vissa stycken utgått. I den första delen har en översiktlig beskrivning av det ekonomiska och politiska läget utelämnats. Den tredje delen har utgått i sin helhet. Den behandlade i huvudsak sektarismen, vilken upptas senare i detta nummer.

Den revolutionära rörelsen

Avsikten med detta inlägg är att så konkret och utförligt vi kan, med hänsyn till den tid vi haft till förfogande, visa på några avgörande problem som den revolutionära rörelsen idag har.

Enda anledningen till att överhuvudtaget ta upp denna diskussion är att det finns allvarliga brister i vår politik. Då vi (styrelseminoriteten) diskuterat dessa fel, har vi funnit att det även finns vissa övergripande fel, som ligger som proppar i vägen och försvårar för oss att förbättra vår politik. Det är med dessa övergripande och ganska abstrakta frågor (som empiriodogmatism och sekterism) som diskussionen har börjat i höst. Dessa övergripande problem är nog så verkliga och besvärliga och det går inte att som styrelsemajoriteten skjuta dem åt sidan och säga att allt, åtminstone i grunden, är gott och väl. Ändå måste diskussionen börja med konkreta politiska frågor, om den ska ha någon mening. Denna diskussion av politiken leder helt naturligt in på en diskussion av empiriodogmatism, sekterism etc, eftersom sådana fel just sitter som korkar i halsen på vår politiska kunskaps spiral, och bara släpper igenom en mindre del av det friska vatten, som skulle kunna föra vår politik rejält framåt idag.

Läget och våra uppgifter

Kommunisternas huvuduppgift i nuvarande skede måste vara att få fäste bland de relativt utvecklade arbetarkärnor som det spontana uppsvinget på arbetsplatserna lämnat efter sig. Detta gäller så mycket mer som initiativet alldeles tycks ha förskjutits från universiteten. Hyreskamperna under det sista året tyder visserligen på en viss beredskap för ekonomisk kamp, men att föra den i ett revolutionärt perspektiv ställer sig svårt, och ännu svårare att utvidga den till att omfatta icke-studenter. Den radikaliserings på bredden som följt på det spontana uppsvinget tycks inte heller ha medfört någon större beredskap för politisk organisering. Något liknande kan sägas om skolorna

Läget i den revolutionära rörelsen

Även om missnöjet både gror och mognar, har tilltron till socialdemokratien inte rubbats mycket i arbetarklassen, och något alternativt, revolutionärt perspektiv har nästan inga arbetare fått, utan idag är det små, isolerade grupper av intellektuella (vilka i huvudsak smitts fram under det stora uppsvinget 1965-68), som är enda bärare av revolutionära traditioner i olika (mer eller mindre bristfälliga) varianter.

Vad är den revolutionära rörelsen?

Den revolutionära rörelsen består faktiskt inte enbart av KFMLr Clarté(ml) och SFIF, utan det finns en hel rad grupper och enskilda, som alla har brutit med den borgerliga ideologin så tillvida (så radikalt) att de anknutit till vissa elementära revolutionära principer (leninismen). Detta skiljer dem avgörande från alla andra grupper (t ex olika aktionsgrupper).

Låt oss först säga något om dessa gruppers aktuella politik och därefter komma in på deras möjligheter att *utveckla en revolutionär politik*.

Dagens läge

Idag för ingen av dessa grupper en helgjuten revolutionär politik. Vissa har ställt sig uppgiften att *omvandla den spontana rörelsen till revolutionär*. Detta gäller KFMLr FK och RMF. Men ännu har ingen av dem tillfredsställande kunnat lösa denna uppgift. (I kapitlet om "Arbetarna, kapitalismen och reformismen" går vi igenom några allvarliga brister i KFMLr:s sätt att försöka lösa den uppgiften.) Andra grupper (KFMLs och MLK) har ordentligt fallit tillbaka i en ekonomistisk stadiepolitik, dock utan att uppge de mest allmänna revolutionära principerna. Det är inte självklart att dessa degenererande grupper fortsätter sin väg till dess reformistiska slutpunkt. Att hävda något sådant är, som vi strax ska visa, att hemfalla åt idealism, att inte ta hänsyn till den inverkan som en förändring av det yttre, samhälleliga läget kan få på dessa gruppers politik. Idag råder ett relativt nersving i den spontana rörelsen. De revolu-

tionära grupperna har alla svårigheter. Det är inte bara så att alla saknar helgjuten revolutionär politik, utan alla saknar dessutom varje proletär förankring värd namnet. Alla är dessutom smågrupper. Även sammantagna utgör grupperna ett mycket litet revolutionärt avantgarde.

Det är genom teoretisk kamp denna politik kom., mer att föras framåt. Men utan klasstridernas prövningar av de politiska linjerna i praktiken blir denna kamp utan sin viktigaste näring. Alla vet hur den teoretiska kampen fördes framåt av det korta uppsvinget i malmfälten. I såväl VUF som KFML/Clarté utkristalliserades en minoritetsopposition, som kom till insikt om nödvändigheten av att omvandla den spontana rörelsen och, i förlängningen därav, driftscellernas betydelse. Vi måste räkna med att det även framledes blir just strejkkamper o d som mer än någonting annat kommer att sätta liv i den teoretiska kampen inom och mellan de revolutionära smågrupperna. Det är nämligen i den revolutionära praktikens skärseid, som de olika linjerna prövas. Denna prövning tvingar fram rannsakan, teoretisk kamp.

Partibygget och kommande klasstrider

Partibygget kräver en skoningslös *utkristallisering* av bra och dåliga linjer samt en *avgränsning* från de dåliga. Vi ska inte inbilla oss att alla de, som nu utgör den revolutionära rörelsen kommer att återfinnas i det partiet. Så rätlinjig är inte historiens dialektik. Några av dagens revolutionärer kommer förvisso att stå för de dåliga linjerna, vilka måste avgränsas och nedkämpas. Och visst är oddsen olika för de idag befintliga grupperna: deras utveckling är inte likmässig.

Men vi ska här visa att det är både ohistoriskt och omaterialistiskt att idag utropa någon av smågrupperna till det framtida partiets fanbärare. Vi har klarlagt läget idag: alla grupperna är små, alla har svårigheter med isolering m m, ingen har någon konkret revolutionär politik. Antag nu att relativt omfattande strejkkamper skulle komma att bryta ut i detta läge. Ingen av grupperna skulle i någon större utsträckning kunna anknyta till rörelsen och omvandla kampen. Men kampen skulle ändå få den största betydelse för smågruppernas framtid och partibygget. Små nyanser i kvaliteten på deras resp. arbetarpolitik skulle komma att avgöra vilken som skulle dra de största politiska vinsterna (dra till sig arbetare). Och med den arbetarpolitik KFMLr för är det ingalunda självklart att just de skulle dra det längsta strået. – Ur en sådan strejkkamp skulle följa en intensifierad teoretisk kamp, som på nytt skulle omstrukturera den revolutionära rörelsen. Vissa grupper skulle, liksom efter striden i Malmfälten, kunna begripa vissa saker och ta ett språng framåt. Andra skulle kastas tillbaka.

Nödvändigheten av en historisk-materialistisk analys av partibygget

En bedömning av partibygget kan inte göras utan att kommande klasstriders effekter tas med i beräkningen. Det är först dessa som *på allvar* kan omstrukturera, utkristallisera, avgränsa. Den teoretiska kampen kan föra en god bit. Men den kan aldrig ersätta den revolutionära praktikens mer hårdhänta granskning. Ser man på andra länder, där smågruppernas antal ofta är långt större än i Sverige, blir riktigheten och nödvändigheten av detta historisk-materialistiska perspektiv än klarare. Endast den, som tror att de politiska linjerna finns färdiga att hämta i den kommunistiska traditionen och alltså inte behöver konkret smidas fram, kan i längden hävda något annat.

Vi ska inte sätta oss och vänta på dessa klass-strider. Vi ska i stället, parallellt med det konkreta uppbygget av vår politik, föra en intensiv och *i sak* skoningslös teoretisk kamp. Men vi måste alltså se allt detta i dess historisk-materialistiska perspektiv.

Våra uppgifter

Genom en sådan här analys kan vi se nyktrare och mer överlagt på våra uppgifter. Vi har genom brytningen med (s) trots allt kommit en rejäl bit på vägen mot en sådan tillnyktring. Vi har brutit med vissa viktiga teoretiska fel. Vi har fått en i flera avseenden bättre politik. Det

gäller t ex driftscellerna, studentpolitiken, EEC, SACO. Och viktigast: vi har *ställt frågan om att omvandla* den spontana kampen till revolutionär, att tillföra arbetarklassen och tenderande mellanskikt en socialistisk ideologi.

Vi måste allvarligt tänka igenom de viktigaste frågorna: få en proletär klassbas och utarbeta en politik som verkligen kan ifrågasätta och slutligen krossa reformismens grepp om arbetarklassen.

Men då måste vi sansa oss ej blåsa upp våra framgångar, ej kulisspolitiskt inbilla oss att vi har något fäste i arbetarklassen eller ens någon revolutionär politik att tala om, utan i stället se läget: svårigheterna, isoleringen från klassen, splittringen.

Vi står faktiskt vid en skiljeväg. Går vi inte framåt och konkretiserar den uppgift vi efter striden med (s) begripit (att omvandla kampen, inkl. att krossa reformismen, då) så kommer vårt bidrag till partibygget inte att bli stort. Låt oss därför gå vidare!

Arbetarna, kapitalismen och reformismen

Inledning

Det gäller att få en proletär klassbas, vilken kan utgöra grundvalen för att driva en revolutionär politik på arbetsplatserna. Det gäller vidare att som en konsekvens av denna målsättning, avgöra hur man överhuvudtaget kan tillföra de mest framskridna arbetarna en socialistisk medvetenhet (dvs krossa den reformistiska ideologin och ge dem möjligheten att utveckla en fast revolutionär medvetenhet och en förmåga att i agitation och propaganda (agitprop) föra denna medvetenhet vidare). Detta ställer också omedelbart frågan hur man överhuvudtaget angriper den reformistiska ideologins grepp om arbetarklassen. Kort sagt: vilken är den *konkreta vägen* att ingripa för att omvandla den spontana kampen? Vi har ställt oss denna uppgift. Vi har begripit att det kräver revolutionär propaganda och att detta dessutom kräver bl a uppbygge av driftsceller. Men fortfarande står denna uppgift i huvudsak bara *abstrakt* för oss. Nu gäller det att gå in på en konkret analys av dessa uppgifter. Vi ska här visa ungefär vari denna analysuppgift består. (Det är självklart fråga om att å ena sidan konkreta erfarenheter av detta basuppbygge och å andra sidan mer abstrakta analyser av kapitalismen, av reformismen och den reformistiska ideologin, etc *ömsesidigt befruktar* varandra).

Analys för förhållandet mellan kapitalism, reformistisk politik och revolutionär politik

a) Den ekonomiska kampens objektiva villkor under monopolkapitalismen

Under monopolkapitalismen blir produktionen hastigt allt mer församhälleligad. De olika branscherna, som tidigare arbetat förhållandevis oberoende av varandra, blir allt mer sammanflätade till en enda nationell och t o m internationell ekonomi. Det betyder att arbetsnedläggelse i ett enda företag ofta på ett alldeles avgörande sätt påverkar *hela* samhällsekonomin. Och det i sin tur innebär att den s k arbetsfreden blir allt viktigare för den kapitalistiska ekonomin. En mer eller mindre långvarig strejk betyder att krisen då det gäller att hålla profitterna uppe förstärks, investeringsbenägenheten avtar, företag flyttar utomlands, betalningsbalansen försvagas (se den inledande lägesanalysen) etc, Och det i sin tur skulle leda till arbetslöshet och lönedepressningar. Detta är *objektiva mekanismer* i den kapitalistiska ekonomin.

Det viktiga är att dessa objektiva mekanismer *drabbar arbetarna* själva. Arbetarnas egen till militans (kampvilja) leder till en försvagning av den nationella ekonomin, och detta drabbar i sista hand *både* arbetarna och kapitalet – de sitter ju, som klassamarbetsmännen säger, i samma båt, dvs de är delar av samma kapitalistiska ekonomi (jfr principen om enhet och

motsättning). Detta innebär att en *militant reformistisk* ekonomisk kamp hamnar i en djävulscirkel. Eller m a o: från en synpunkt, som inte är utomkapitalistisk, revolutionär är klassarbetarpolitiken rationell, den enda möjliga. En arbetarrörelse, som en gång satsat på att främja arbetarnas sak på den reformistiska vägen, skadar sig själv om dess ekonomiska kamp blir verkligt militant (jfr t ex den engelska arbetarrörelsen). Därför kan en annat än tillfällig militant ekonomisk kamp i längden *endast föras i revolutionärt perspektiv*. För en arbetare, som inte känner det revolutionära perspektivet, utan endast har ett inomkapitalistiskt perspektiv på sin kamp, är det i längden *klokast* att stödja klassarbetarmännen. Endast ett revolutionärt medvetande kan varaktigt stå emot dessa kapitalismens objektiva mekanismer.

Detta betyder alltså att den reformistiska ideologin i viss mening har en *objektiv grund* under monopolkapitalismen. Detta förhållande får avgörande betydelse för hur det revolutionära uppbyggnadsarbetet måste läggas upp (det ställer bl a mycket stora krav på agitpropen – mer härom strax).

b) Reformismens "objektiva väsen"

Vi har alltså konstaterat att den reformistiska ideologin har en objektiv grund i den monopolkapitalistiska ekonomins funktionssätt. Naturligtvis har även den reformistiska *politiken* (reformisternas förhållande till staten och till samhällsmakten överhuvudtaget) en objektiv grund. Det är nödvändigt att känna till denna grund, om man ska begripa vilken typ av fiende SAP/LO är, samt i sin agitprop kunna förklara för arbetarna hela sammanhangen med kapitalism, reform och revolution.

Låt oss börja med storstrejken. Den var inte någon revolutionär strejk utan syftade bara till att uppnå de och de förbättringarna eller undvika de och de försämringarna. Den var vidare en strejk, där nästan hela arbetarklassen och nästan hela kapitalistklassen stod mot varandra. I en sådan situation kan arbetarna inte hålla ut lika länge som kapitalisterna. Visst gör kapitalisterna enorma förluster, men de hotas i alla fall inte av svält o d. Därför ställs där frågan på sin spets för reformisterna: Ska de (1) mana arbetarna att gripa till vapen, besätta fabriker för att kunna försörja sig, ta den därav med nödvändighet följande våldsamma sammandrabbningen med borgarstaten, kort sagt göra revolution? Eller ska de (2) erkänna sig besegrade, mana till återgång till arbetet och i stället satsa på att i samarbete med kapitalet långsiktigt utveckla kapitalismen under största möjliga ekonomiska och politiska stabilitet? *Exakt så står valet*: Väljer man den första vägen *måste* man ta den *fullständiga* striden med klassfienden. Någon mellanväg finns inte. Och väljer man den andra vägen *är det dumt* att skada den ekonomiska utvecklingen genom ideliga strejker. Någon mellanväg finns inte heller här. En militant reformism av typ (s) gör varken reform eller revolution, utan är bara en bastard. Fortsättningen på den *andra* – reformistiska – vägen är att förvalta den kapitalistiska ekonomin (bl a den statliga inkomstpolitiken), ja att på varje sätt stabilisera den kapitalistiska utvecklingen. Dess *slutstation* är att som Noske och Scheidemann använda borgarstatens samlade våldsapparat för att krossa arbetarnas uppror. Då arbetarna börjar upptäcka att det finns alternativ till den kapitalistiska utvecklingen, måste reformisterna gå emot dem.

Socialdemokratin förhållande till *politiken* (makten och våldet) är alltså så att säga objektivt nedlagt i *kapitalismens sätt att fungera*: satsar man på den reformistiska vägen, måste man i rimlighetens namn göra det helhjärtat (utveckling under stabilitet). Man *måste* värna om den kapitalistiska ekonomin, om det inte ska gå dåligt för en. Som ett resultat därav fostras man in i borgerlig ideologi (vad skulle en, säg, statssekreterare annat kunna göra?), vilket gör att man ytterst även med våld kommer att värna om den kapitalistiska stabiliteten.

Slutsatser om revolutionär politik

Nu har vi analyserat den ekonomiska kampens objektiva villkor under monopolkapitalismen. Vi har klarlagt den reformistiska ideologins s a s objektiva grund i det monopolkapitalistiska

samhället, samt den reformistiska politikens s a s objektiva väsen i detta samhälle.

Med hjälp av dessa (låt vara mycket preliminära) analyser kan vi dra vissa elementära slutsatser om hur en revolutionär arbetarpolitik måste läggas upp och smidas fram. Detta arbete har två aspekter: Det gäller *dels* vilken typ av organisatoriska former man ska använda (driftsceller, men vad mer?) och *dels* vilken karaktär ens agitprop skall ha.

a) *Agitpropen* innebär att arbetarklassen (först i huvudsak genom kommunisterna med tiden dessutom alltmer även självständigt) utvecklar och fördjupar sin klassmedvetenhet. Detta är det revolutionära arbetets *ideologiska* aspekt.

b) *Det organisatoriska uppbygget* (driftsceller) innebär att arbetarklassen med kommunisternas hjälp tillkämpar sig de nödvändiga organisationsformer *och* den erfarenhet av revolutionär politisk samverkan, utan vilka den skulle stå orustad för utkämpandet av ”den sista striden”. Detta är det revolutionära arbetets *politiska* aspekt (maktaspekten).

Att inför den sista striden stärka arbetarklassens positioner innebär i första hand just att stärka dessa de politiska och ideologiska positionerna. Den *ekonomiska* kampen kommer i huvudsak bara in som ett *medel* för detta.

I verkligheten, i den verkliga rörelsen, utgör den politiska och den ideologiska sidan av den revolutionära politikens uppbygge naturligtvis inte två skilda saker. Men den teoretiska analysen kan inte angripa frågan, kan inte gripa helheten, om den inte *först* skiljer de två sidorna åt. Analysen behandlar till en början helheten av organisation och agitprop *utifrån* den ena aspekten, därefter utifrån den andra, för att slutligen kunna få grepp om helheten. (självklart måste man även i analysen skilja ut politiken/organisationen/ och ideologi/agitprop/ från *ekonomin* och inte som KFML i sitt handlingsprogram från 1967 säga ”Kampen för folkets dagskrav stärker arbetarklassen och försvagar den härskande monopolkapitalistiska klassen.”)

a. *Kraven på den konkreta, revolutionära agitpropen* (den ideologiska sidan av helheten)

Vad innebär det under den ekonomiska kampens ovan angivna villkor att ställa parollerna: ”30%”, ”Leve de vilda strejkerna”, ”Bilda strejkkommittéer.” Framåt mot den socialistiska revolutionen”? Man försöker *blåsa under* den vaknande kampviljan, man utger sig för att vilja utlösa masskamp, man t o m tänker sig att göra det. Redan det att man häftigt manar till kamp, då militansen ännu bara är *spirande*, är allvarligt: man riskerar att bli isolerad från arbetarna genom att ständigt mana till en kamp, som sedan inte blir av.

Men det finns ett viktigare, mer grundläggande fel: man anknyter på fel sätt till den gryende spontana rörelsen. Antag nämligen att man med stort arbete lyckas få igång och leda kamp, och att kampen blir långvarig. Snart kommer man då i det läget att hela den kapitalistiska ekonomin allvarligt hotas. Eftersom det då från inomkapitalistisk, reformistisk synpunkt är rationellt att ge upp, kan *endast en hög revolutionär medvetenhet* bland arbetarna hindra att kampen vittrar sönder och ges upp på ett demoraliserande sätt; (jfr SKP i början av 30-talet). Många arbetare kommer då t o m att vända sig mot revolutionärerna, som ”lurat in dem” i en nederlagsmättad kamp; och t o m mer reaktionära former av borgerlig ideologi kan vinna insteg. Kommunisterna har inte idag den styrkan att de kan möta en sådan demoraliserande upplösning genom att verkligen tillföra arbetarna en socialistisk medvetenhet. Att utlösa och med enorma insatser av knapp tid och kraft leda vilda strejker *kan idag inte vara huvudvägen då det gäller att tillföra arbetarna socialismen*. Satsning på den vägen kan tvärtom innebära att man ideologiskt lämnar ut dem åt gamarna.

Men *hur då slå socialistiskt mynt av den spirande kampviljan?* Vilken är då vägen att dra nytta av borgarstatens offensiv mot arbetarklassen och mellanskikten och den bl a därav följande nya militansen? Jo, enormt stor vikt måste läggas vid det *revolutionära ideologiska* arbetet, dvs agitprop. Detta har aldrig förr varit så viktigt som det är idag. Så länge

kommunisternas fäste är dåligt, gäller det mer att *förklara* än att heja på och säga att nu har det blivit så djävligt att vi måste gå till kamp. Det gäller att förklara de objektiva *ekonomiska* mekanismer, som framtvingar borgarstatens ekonomiska offensiv. Det gäller att förklara de objektiva mekanismer, som med nödvändighet fört SAP/LO in på vägen mot att till slut bli en del av den kapitalistiska *staten* (politiken), så snart man en gång slagit in på den reformistiska vägen. Det gäller att visa på precis de villkor för den inomkapitalistiska kampen, som gör att den reformistiska *ideologin* kunnat få ett så starkt grepp om arbetarklassen. Allt detta måste självfallet göras i anslutning till allehanda samhällsfrågor, om det inte ska bli abstrakt.

Förklarar man inte allt detta, utsår man illusioner vare sig man vill det eller ej, och hur mycket man än avsvär sig från att göra det. Man utsår illusioner om den ekonomiska kampens villkor under monopolkapitalismen. Man får arbetarna att tro att LO:s statliga inkomstpolic är ett förräderi, ett svek och öppnar därigenom omedelbart vägen för idéer om att ta över LO och göra det till en kamporganisation -, när det i själva verket rör sig om den reformistiska ekonomiska kampens *objektiva villkor* i detta samhälle. Och man utsår slutligen illusioner om att det går att krossa den reformistiska ideologin med förhållandevis enkla medel, när det i stället måste röra sig om ett långvarigt och tålmodigt uppbyggnads- och upplysningsarbete.

Att först en smula gottköpssocialistiskt säga ”30%” och sedan äventyrspolitiskt säga ”Leve de vilda strejkerna, bilda strejkkommittéer” – hur skulle en propaganda som kretsar kring sådana saker kunna skjuta in pilskarpar i den reformistiska och övriga borgerliga ideologin. Nej, det murverket till ideologi (med dess objektiva grund) kan inte vittras och slutligen krossas utan en socialistisk propaganda, som bygger på noga vetenskapligt arbete, ett arbete som är nästan omöjligt så länge vi är kvar i den slappa och ekonomistiska marxism, som vi nu bär på. Det slags marxism ger förr upphov till det slags ”socialistisk klasspropaganda” som alltför mycket består av allmänna kampparoller samt en del slående fakta avsedda att rättfärdiga de allmänna fraserna.

Detta innebär alltså att man måste satsa på ett långvarigt och tålmodigt uppbyggnads- och upplysningsarbete från grunden. Detta har vi *i princip* insett (principen om driftsceller, vilken är ett viktigt framsteg). Men vi har inte fullt ut dragit konsekvenserna därav. Vi har inte analyserat igenom det objektiva förhållandet mellan kapitalism, reform och revolution (den revolutionära politikens absoluta kärnfrågor). Vi har inte insett vidden av det ideologiska arbete som behövs. Vi har inte heller dragit de organisatoriska konsekvenserna tillfullo (se nästa avsnitt).

Vi har inte gått till grunden. Vi satsar i praktiken fortfarande på propaganda bland breda skikt, och försummar förklarandet. Att blåsa i stora trumpeter kan på det hela taget inte ens rispa i den reformistiska ideologin. Sådan politik skulle i en ekonomisk kris bli katastrofal. OM nämligen den militanta arbetarkampen faller sönder eller slås ned, om socialdemokratin sviker allt öppnare, och om kommunisternas agitprop inte klargör de verkliga sammanhangen mellan kapitalism, reform och revolution – då har t o m reaktionära former av borgerlig ideologi det väl bäddat för sig.

Vi måste slutligen begripa att dessa insikter om det ideologiska arbetets betydelse kräver en mycket mer allvarlig kaderskolning.

b. *Systematiskt uppbygge av revolutionära positioner på arbetsplatserna* (den politiska sidan, makt sidan av helheten)

Låt oss med ens säga ifrån: man ska *inte* satsa på masskamp, massförsäljning, stora paroller om strejk och strejkkommittéer, skogar av knutna nävar etc, så länge kommunisterna är svaga och inte kan slå mynt av kamperna. (Däremot ska man självklart utnyttja de kamper som uppstår.) Sådant är i dagens läge både bedrägeri och självbedrägeri, det är kulisspolitik, och har rätt litet med systematiskt, framgångsrikt uppbygge av proletär massbas att göra. I denna allra första fas av sitt arbete måste kommunisterna ha ett mycket mer ”gräfvande och

underjordiskt lefnadssätt” (*Proletären* 6-7)

Detta är elementärt. Insikten härom – i första hand då driftscellernas betydelse – finns i vår rörelse. Men denna insikt existerar fortfarande sida vid sida med masskampsparollerna. Vår politik är m a o motsättningsfull f n (vi är *på väg* bort från KFML:s masspolitik, men inte konsekvent). Inte så att det skulle vara fel att gå in i masskamp idag, men det är fel att ha masskampspromaganda som någon som helst huvudlinje för dagens revolutionära arbete. Vi måste helt enkelt dra konsekvenserna av analysen av reformismens objektiva grund och inse vilket stort arbete det är att slå en brygga över den oerhörda klyfta som finns mellan ”Leve de vilda strejkerna, bilda strejkkommittéer” och ”Framåt mot den socialistiska revolutionen”.

Vilken är den vägen? Vilken är den konkreta vägen att omvandla den spontana arbetarrörelsen? Vad detta kräver ideologiskt har vi redan tagit upp. Här följer något om vad det kräver organisatoriskt.

Vi arbetar f n i termer av *kommunistisk cell* och *strejkkommitté* där cellen står för partiet och kommittéen s a s för klassen. Med dessa båda organisationsformer skapar vi inte förutsättningar för att på allvar gå utöver ekonomisternas stadieteori, skiljandet av ekonomisk kamp från revolutionär politik. Visst låter det sig sägas att strejkkommittéerna skall göras politiska etc. Men det är inte det frågan gäller. Utan frågan gäller *om denna organisationsstruktur är den bästa för att omvandla* den spontana rörelsen, för att föra ut socialismen i klassen samt för att rusta klassen inför revolutionen. Det är den inte:

(1) I nuvarandeläge är strejkkommittéer överhuvudtaget bara en bisak i förhållande till cellupp-bygget, även om de så strejkkamper kan bidra till detta.

(2) *Viktigare*: Vi måste överskrida begreppen cellsymparbete, och ställa frågan om arbetarklassens ”egen” organisering (i förhållande till partiet *relativt* självständig: dvs organisatoriskt fristående, men politiskt ”under inflytande” av partiet). Alla begriper att det skulle vara orimligt och inte heller önskvärt att till cellen försöka dra in alla arbetare, som med tiden blir subjektiva revolutionärer. Till partiet skall *de bästa*; det världshistoriska läget vid övergången från kapitalism till socialism kräver en ”elit” organisation.

Lika orimligt vore det att låta dem förbli individuella sympar, var och en genom symparbetet förbunden med den kommunistiska cellen. En sådan uppsplittrande, individualiserande (ja, borgerlig) organisering av arbetarklassen kan aldrig sätta denna i stånd att ta ”den sista striden”. Denna kräver tvärtom *klassens relativt självständiga organisering*. De första stegen dit är att omforma symparbetet till en allmänsocialistisk front (det är långt dit, men vi måste ha perspektivet) på arbetsplatsen. Inga hårklyvande, teoreticistiska resonemang om att ”det inte finns någon allmänsocialism” får tillåtas hindra denna för det revolutionära arbetet nödvändiga klassorganisation. – Den allmänsocialistiska frontens förlängning är (kanske efter modifiering av dess karaktär) *arbetarråd*, sovjeter (historiskt uppkomna första gången vid ryska marsrevolutionen 1905). De är *klassens politiska organisationsform* i revolutionära situationer och den proletära diktaturens politiska bas.

Ställer vi inte på detta sätt den proletära basens uppbygge i *hela* dess *konkret* revolutionära perspektiv, löper vi ständigt *risk att ordentligt falla tillbaka* i den ekonomistiska stadieteorin, som paret cell-strejkkommitté inte fullständigt överskridit.

Håkan A, Bengt J, Ronny W 22.9. 1971

Styrelsen summerar

OPPOSITIONEN TILLBAKAVISAD PÅ SIN HUVUDLINJE – men kampen går vidare för att nedkämpa den ”in i minsta detalj”!

Efter diskussioner i grupperna och på elev- och studentkadmötena står det klart att

oppositionen är tillbakavisad av sektionens överväldigande majoritet. Dess ruttna linje vad gäller arbetarpolitiken har naket avslöjat deras sekteristiska inställning gentemot arbetarklassens spontana kamp. Ja – det genomgående kännetecknet i deras linje är just den småborgerliga rädslan för allt vad klasskamp heter. Medan vi marxist-leninister hälsar arbetarklassens uppvaknande med glädje ser oppositionen i detta bara nackdelar och svårigheter. Medan vi klart inser att detta uppvaknande är en nödvändig betingelse för att arbetarna skall kunna formera sig som klass ylar oppositionen om faran för fascistisering. Medan vi vill knyta an till det spontana uppsvinget för att genom vår propaganda kunna höja de deltagandes medvetenhet till och för att leda det i riktning mot den socialistiska revolutionen vill dessa sekterister ligga lågt och lämna fältet fritt för essare och vpk-are. Medan vi djärvt reser parollen *Leve de vilda strejkerna* – framåt mot den socialistiska revolutionen viftar de med kapitulationsflagg.

Står det inte klart kamrater att dessa avvikare i sin marsch mot vänster har hamnat på den yttersta högerkanten. Deras prat om reformismens objektiva natur, om intressegemenskapen mellan arbetare och kapitalister placeras dem i samma spökskepp som Arne Geijer, Gunnar Sträng och Olof Palme. Står det inte klart att de därigenom i alla avseenden har lämnat marxismen-leninismen? Jo – det står säkert klart för alla ärliga medlemmar i vår sektion.

Vad som däremot förmodligen är mindre klart är frågan om denna riktnings filosofiska grundvalar och frågan om den småborgerliga vänstern. Dessa frågor har åtminstone orsakat problem bland studentkadern. Styrelsen rekommenderar därför som studiematerial för studentkadern AL:s ”Splittringens ideologer”, HN:s ”Våra uppgifter på universitetet”, ÖN:s ”Till kamp för Komintern” samt Malmöstencilen. Dessa studier kommer sedan att summeras på ett studentkadmöte om c:a två veckor. Elevkadern behöver endast ta upp de ovan nämnda artiklarna i de grupper där det råder oklarhet.

Styrelsen

Vår kommentar

Arbetet med att lösa de uppgifter som vi ovan ställt kom att avbrytas då det i slutet av oktober blev så gott som klart att vi skulle bli uteslutna. Vid denna tidpunkt var endast den del som behandlar kommunisternas taktiska ingripande i den spontana kampen färdigställd. Men i det läget var det självklart att prioritera arbetet med att utarbeta ett brytningsmanifest. Därför är artikeln om arbetarpolitiken fortfarande inte färdig. Men delen om det taktiska ingripandet står ganska väl på egna ben, och vi publicerar den därför här.

Arbetarpolitiken

I styrelseminoritetens först inlägg konstaterades att det i det inomkapitalistiska perspektivet finns en objektiv grund för klassamarbetsideologin. Det betyder att det tillbakastående elementet i arbetarklassens faktiska ideologi inte enbart skulle vara tillfört utifrån (borgerliga idéer pga dels den borgerliga ideologins allmänna tryck, dels pga vissa skikt i arbetarklassen, vilka utgör grundvalen för den borgerliga ideologins inflytande), utan att det ur klassens situation under kapitalismen växer fram element till en tillbakastående ideologi. Detta faktum att klassamarbetsideologin till viss del alstras spontant bland arbetarna gör det naturligtvis än svårare att krossa dess grepp om klassen, och ställer speciella krav på oss för att kunna bryta igenom den ideologin. Detta har KFMLr inte tagit hänsyn till i sin analys, utan ser endast den progressiva sidan av arbetarnas spontana kamp (arbetarna inser att de måste kämpa mot kapitalisterna). Vi tog därför upp KFMLr:s arbetarpolitik till granskning utifrån den andra sidan (det tillbakastående elementet), och fann då att linjen var behäftad med stora brister. Detta vållade ett enormt skriande; man menade att vi skulle förespråka klassarbete, osv.

För en helhetlig bedömning av KFMLr:s arbetarpolitik måste naturligtvis denna progressiva

sida av den spontana medvetenheten noga analyseras. Vi ska därför i ett kommande inlägg försöka göra en skiss till en sådan *helhetlig* analys av arbetarklassens *såväl* spontana *som* utifrån kommande ideologi. Sedan vi på det viset skaffat fram vissa nödvändiga begreppsliga verktyg, kan vi gå vidare och försöka tränga in en smula i dagens läge: Hur utvecklas arbetarnas medvetande idag? Vad finns det för olika strömningar? Vilken betydelse har de spontana strejkkamperna för klassmedvetandet? Osv.

På samma sätt väckte våra uppfattningar om arbetarklassens organisationsformer mycket larm. De mest svagsinta slutsatser drogs (t ex ”Vi ska ge upp partibygget och cellbygget och ena vänstern i allmänsocialistiska fronter, där ingen politisk kamp ska förekomma”). Det bästa sättet att avliva sådana erbarmliga dumheter är att föra analysen av arbetarnas organisationsformer vidare – både de spontana och de som kommunisterna skapar eller medverkar till.

Därefter ska vi ta upp mer konkret hur kommunisterna ska ingripa i detta ideologiska (dvs vad gäller medvetenheten) och politiska (dvs vad gäller organisationsformer etc) läge, inte minst vilken vägledning de måste ge i olika situationer. Till slut ska vi ljuset härav granska KFMLr:s politik.

Vi menar alltså att detta är det bästa sättet att gendriva den kritik som riktades mot styrelseminoritetens inlägg. Men detta försök till en mer helhetlig analys är även ett sätt att uppfylla syftet med det förra inlägget: att genom att klarlägga saker föra vår politik framåt.

Oppositionen 24. 10. 71

Åter till frågan

I. Allmänna strategiska målsättningar

För kommunister står det klart att en revolutionär omgestaltning av samhället kräver att den spontana, inomkapitalistiska kampen på olika sektorer och bland olika skikt i samhället förmås ändra sin *karaktär* och omvandlas till en kamp *förd och förstådd* som ett led i en revolutionär omvälvning av samhället.

a) En *spontan* kamp är en försvarskamp, som utvecklas på olika håll i samhället mot kapitalismens *ytringar*. Det kan röra sig om kamp för högre löner och bättre arbetsförhållanden, det kan handla om strider för utvidgade politiska rättigheter, eller försvar mot miljöförstöring, avfolkning, kvinnoförtryck, utlänningsdiskriminering, bilism, m m.

Detta motstånd tar sig oändligt många uttryck och former – och kan i högsta grad variera med avseende på hur *avancerad* kampen är organisatoriskt, politiskt (kampuppgifter, lösningsmetoder) och medvetenhetsmässigt – men det gemensamma är att kampen är underställd en borgerlig helhetsideologi och att varje kampuppgift ses som mål i sig. Endast med handräckning från den marxistiska vetenskapens bärare kan denna kamp förändra sin karaktär.

b) Kampens karaktär förändras dock inte bara därför att det råkar sitta subjektiva revolutionärer och kommunister i den *organisatoriska* ledningen. Omvandlingen av kampen är en lång och mycket tålamodskrävande process.

I *princip* går den till så, att den kommunistiska *cellen* på ex. v. en arbetsplats i en kampsituation (som den själv kan ha utlöst) för fram sin *handlingslinje* (kampuppgifter och tillvägagångssätt). Denna handlingslinje kommer att mötas av andra *alternativa* handlingslinjer. Dessa är inomkapitalistiska och ej underordnade en revolutionär strategi, utan bestämda av förespråkarnas varierade borgerliga föreställningar om staten, fackföreningen, SAP, klassamarbetspolitik, utlänningar, solidarisk lönepolitik, arbetsköparna, etc, etc. En kamp mellan de olika linjerna vidtar. Man försöker enas. Kommunisterna argumenterar för

sin linje utifrån sitt revolutionära perspektiv, och söker på punkt efter punkt, konkret med *sakargument* visa det felaktiga i de uppfattningar som ligger till grund för de alternativa handlingslinjerna, och konsekvenserna av dessa för arbetarna. Kommunisterna underordnar sig den linje som beslutas av majoriteten, såvida den inte är reaktionär (hets mot utlänningar etc). Under loppet av en utdragen och intensiv kamp kommer arbetarna att ställas inför ständigt nya avgöranden. Nya beslut måste fattas. För varje nytt avgörande har kommunisterna möjligheter att peka på hittillsvarande erfarenheter, bryta ner borgerliga föreställningar, och utvidga sitt inflytande.

När kampen förs efter kommunisternas riktlinjer – som måste vara underordnade en vetenskapligt utarbetad revolutionär strategi – och ingen kan missta sig på deras revolutionära motiv för kampen – då och först då är *kampen omvandlad*. Detta betyder dock inte att revolutionen nödvändigtvis står på dagordningen. En lång och intensiv, öppen kamp avslutas ofta förr eller senare, vare sig en omvandling skett eller ej. Striden biläggs tillfälligt. Medvetenheten trängs då tillbaka hos breda skikt. Kampens framgång får ytterst värderas efter i vilken omfattning kommunisterna förmår permanenta delar av uppsvinget, dvs att permanenta det ökade medvetandet i revolutionära massorganisationer, samlade kring konkreta program och uppgifter. Dessa organisationer kan eventuellt utgöra embryon till *proletära maktorgan* som arbetarråd, fabrikskommittéer o. likn.

c) I sin agitation och i sina uppgifter måste cellen (resp de revolutionära massorganisationerna, de antikapitalistiska fronterna, etc) nära anknyta till läget på andra områden i samhället, och på den internationella klasskampens arenan. En snäv inriktning på den egna sektorns eller det egna arbetsställets problem snöper kampen.

Endast genom allsidigheten i inriktningen kan ett ömsesidigt stöd mellan olika skikt och kategorier utvecklas. Endast så kan kampuppgifterna förmås lämna den egna sektorn, de egna snäva gruppintressena och omfatta företeelser i hela samhället. Endast så kan borgerliga uppsplittringsförsök motverkas och en verklig klassmedvetenhet skapas. Endast genom att kommunisterna arbetar så bland olika skikt, på olika sektorer i samhället, kan de revolutionära samhällskrafterna sammansmälta, och tillsammans rikta ett verkligt dräpslag mot kapitalismen.

d) *Cellen*. Principiellt är celler nödvändiga för att skapa en revolutionär kamp. En cell bearbetar systematiskt sin omgivning, agiterar kring vissa frågor, som är ägnade att höja medvetenheten och kampberedskapen. Ofta rör det sig om frågor i och utanför sektorn, där verkligheten ”tränger sig på”, och den borgerliga ideologin är försvagad. Cellen systematiserar sin agitation genom att ge ut arbetsplatstidningar, sprida enkla pamfletter, som kan förstärka de lösare kontakternas agitationsförmåga. Kring cellen kommer lösare skikt att samlas, som i en eller annan omfattning är ”öppnade” och påverkade av cellens ”utstrålning”. Dessa skikt aktiveras av cellen i olika konkreta säraktioner, och kan småningom organiseras i en *embryonal antikapitalistisk frontorganisation*.

En grund för att cellen överhuvud ska kunna genomföra sin viktigaste uppgift är att den är *bärare av den marxistiska vetenskapen*. Den måste självständigt kunna behärska den marxistiska teorin (i alla fall till en viss grad), *eftersom* den ska kunna a) konkret analysera olika situationer, b) arbeta fram korrekta och konkreta handlingslinjer, ofta under tidspress, i komplicerade situationer, c) argumentera för dessa linjer och mot andra på ett övertygande sätt, *utan att förfalla till opportunism eller sekterism*.

1. *Opportunismen* är ett uttryck för att kommunisterna ej förmår värja sig mot, eller kan bemöta borgerliga uppfattningar (eller ens kan urskilja, eller inse vådorna av, inomkapitalistiskt ställda kampuppgifter). Man tvingas *skyla över* det revolutionära i politiken och ideologin, och söker enighet på en diffus, i sista hand, inomkapitalistisk grund.

2. *Sekterismen* bottnar i en ”ideologisering”, ”förstelning” av teorin, som slutet och blir ett

motsägelsefritt block. Man kan därför inte riktigt värdera en situation, se dess inneboende möjligheter, utan den politik som förs fram är ofta delar av *själva* ideologin – ”allmänna principer”-fraser/proklamationer. Borgerliga föreställningar och på dessa grundade handlingslinjer *avvisas* kort och gott med allmänna, abstrakta, grovt förenklade resonemang. Man kan inte konkret, punkt för punkt, visa *varför* vissa uppfattningar är felaktiga, utan bara tala om *att* de är det. Sekterismen *isolerar* cellen och avskär den från varje möjlighet att någonsin kunna ställa sig i den politiska och ideologiska ledningen för en masskamp. Själva avvisandet hindrar cellen från att kunna ta fasta på de riktiga elementen i den spontana medvetenheten, anpassa sin politik och agitation till den subjektiva medvetenheten för att kunna höja denna.

Både sektorismen och opportunisten beror ytterst på cellens oförmåga att kunna levande behärska de marxistiska analysredskapen och är ”siamesiska tvillingar” som lever sida vid sida i olika proportioner.

II. Taktiken i arbetsplatsarbetet

I vårt förra inlägg hade vi djärvheten att våga kritisera KFMLr:s tre paroller: ”LEVE DE VILDA STREJKERNA! BILDA STREJKKOMMITTEER! FRAMÅT MOT DEN SOCIALISTISKA REVOLUTIONEN!”

Vi hävdade att ”så länge kommunisternas fäste är dåligt, gäller det mera att *förklara* än att heja på och säga att nu har det blivit så djävligt att vi måste gå till kamp.” och ”Man ska *inte* satsa på masskamp, massförsäljning, stora paroller om strejk och strejkkommittéer, skogar av knutna nävar etc, så länge kommunisterna är svaga och inte kan slå mynt av kamperna.”

Ovanstående uppfattningar är oklara och kategoriska. Bedömningarna är gjorda utifrån vår – kunskap om den spontana kampens begränsningar och revolutionärernas ringa möjligheter att idag påverka masskampens karaktär. De har inte fullt gett uttryck för den spontana kampens möjligheter. Låt oss därför göra ett försök att tränga en bit ner i problematiken.

Som vi tidigare hävdade är en absolut förutsättning för en revolutionär masskamp att den spontana kampen omvandlats. Vårt arbete måste bestämmas av *villkoren för omvandlingen*. Vi måste effektivast möjligt utnyttja dagens olika situationer för att påbörja detta mödosamma arbete. Detta är motsatsen till att sitta och vänta på ”bättre tider”, ett argument som riktats mot oss.

Ett nödvändigt villkor i allmänhet är att revolutionära celler byggs upp på arbetsplatserna, dvs att en sammansmältning skett mellan det marxistiska tänkandet och det mest medvetna arbetarskiktet, att en kommunistisk och marxistisk arbetarrörelse, eller embryot till en sådan, skapats.

Det bör här tilläggas att den spontana masskampen i särskilda fall *kan påverkas* av utanförstående kommunistiska grupper (se nedan). Generellt gäller dock här att celler krävs, och att vi måste avvisa alla spontanister som i dagsläget tror sig ha förmåga att ”leda masskamp”.

Vi ska nu försöka särskilja olika typer av situationer på arbetsplatserna, och försöka skissa på de olika taktiker kommunisterna bör använda för att kunna genomföra sina korta och långa målsättningar. *Vi förutsätter att inga fungerande celler byggs upp.*

Typ 1.

Läget är sådant att hetsen och pressen på arbetarna ökat. Motsättningarna till arbetsköparna har därför skärpts. Företaget har en sådan position, att dess ekonomi inte allvarligt kommer att skadas av en kraftfull öppen kamp från arbetarna.

Företaget har goda ekonomiska marginaler, och kan gå med på lönekrav från arbetarnas sida. Den nationella kapitalistiska ekonomin befinner sig också i ett sådant ”gynnsamt” läge att den

inte rubbas av ett längre ”produktionsbortfall” i ifrågavarande industri.

Denna lägestyp har varit ganska vanlig under efterkrigstiden, framförallt under 60-talet, vad gäller flertalet stora monopolföretag; t ex Volvo.

Tradeunionismen kan frodas i detta läge. Den tradeunionistiska kampen är en enhet mellan motsatser militans och inomkapitalism. Denna motsättning kommer inte att drivas till sin spets, inte drivas in i en kris där konsekventa reformister står mot konsekventa militanter, utan tvärtom kommer båda sidor att kunna förstärkas.

Visserligen innebär varje öppen kamp att slavmoralen uppluckras. Det är bra. Det ger oss större möjligheter att på sikt bryta ner reformismen. Men i ögonblicket kan den reformistiska ideologin spontant förstärkas, genom att man relativt lätt kan tilltvinga sig eftergifter.

Kommunisterna har i detta läge inga som helst möjligheter att utifrån påverka en spontan masskamps karaktär.

De klassarbetande fackföreningarna lever på att sälja ”arbetsfred” åt kapitalisterna. De kommer naturligtvis i enlighet med kollektivavtalslagarna, ”sina avtal”, sin paniska, men utifrån de strikt inomkapitalistiska förutsättningarna fullt berättigade förskräckelse för omfattande masskamp, m m, att gå emot öppen kamp. Denna får en illegal prägel, som i början mildrar stärkandet av den reformistiska ideologin. Men om fackföreningarna inte omedelbart genom sin auktoritet kan kväsa militansen, kommer de att ändra taktik, genom att ”förhandlingsvägen” ta kontroll över situationen och få slut på den öppna kampen. Men eftersom företaget kan gå med på vissa ekonomiska krav och alldeles säkert gör det i förhandlingarna, kommer fackföreningarna ofta ut ur situationen med starkt grepp. Fackföreningarna kommer givetvis att tillskriva sig resultatet av kampen. Det reformistiska elementet i tradeunionismen kommer då att förstärkas. Otaliga exempel finns på sådana situationer, och i själva verket är detta den *normala* taktiken från företagens och fackföreningarnas sida vid allvarligare, ”okontrollerade” strejker.

KFMLr:s paroller ”Leve de vilda strejkerna” och ”Bilda strejkkommittéer” syftar till att utlösa den spontana kampen och effektivisera den genom att påskynda dess organisering. Frånsett att man kan betvivla det effektiva i att söka utlösa en kamp med hjälp av ”käckä tillrop”, beskriver parollerna *normala företeelser* inom ramen för dagens tradeunionistiska kamp, och motverkar på intet sätt reformismen i *politiken*. Det socialistiska perspektivet ska däremot representeras av KFMLr:s tredje paroll: ”Framåt mot den socialistiska revolutionen!” Men denna kan på intet sätt påverka de arbetare, vars reformistiska ideologi förstärks av själva situationen. Parollen blir lätt ett stycke påklitrad ideologi, som inte förmår bryta ner eller rubba reformismen. (Den *kan* dessutom uppfattas som om den tradeunionistiska strejkkampen *leder till* socialism.

Nej, vår huvudkraft måste i detta ögonblick sättas in för att bekämpa de reformistiska illusionerna. Vi måste förklara fackföreningarnas och SAP/LOs funktioner, förklara hur en tradeunionistisk fackförening blir klassarbetande. Här gäller det att plocka fram den objektiva materiella grunden och inte en hop förrädare. Även om pamparna i sig är tillräckligt motbjudande, gäller det att skilja på orsak och verkan.

Vi tar upp de krav facket eller strejkledningen ställer till kritisk granskning, och visar hur de på sin höjd kan göra den kapitalistiska utsugningen mindre svår för en tid, men hur de lätt ätes upp igen på olika sätt: genom hyresocker, inflation, skatter... På så vis försöker vi bryta kampens *begränsade inriktning* till det egna arbetsstället. Vi kritiserar också det kapitalistiska prestationslönesystemet. Vi slår ner på alla försök att splittra upp arbetarna i olika kategorier och grader med vid lönedifferentiering. Etc, etc.

Vi försöker alltså på alla sätt visa det *konkret* negativa med en reformistisk politik, söker vidare underminera reformismen, genom att sätta arbetarnas situation i ett samhälleligt

perspektiv, och förklara de verkliga bakgrundsorsakerna till kampen. Vi visar varför man kommer att kuvas om man inte väljer kampens väg, men också att kampen i längden är dömd att misslyckas om den inte riktas mot hela systemet. Samtidigt används varje tillfälle till att propagera kamp mot kapitalismen och att ge anvisningar och råd, som är ämnade att vara ett embryo till en konkret revolutionär politik. Detta är två sidor av vårt agerande, där den förra här är den viktigare, men där båda är invävda i varandra och nödvändiga.

Då en kamp under samma villkor ej är utlöst, tar vi parallellt med vår antireformistiska propaganda och vår betoning på organiserad kamp mot och studier av kapitalismen, också upp det konkreta fallet. Vi söker visa på nödvändigheten av kamp, vi föreslår t ex att möten ordnas på arbetsplatsen, där motåtgärder kan diskuteras; vi diskuterar för- och nackdelar av olika åtgärder och typer av krav.

Slutsatser: Eftersom vi inte kan påverka den spontana masskampens karaktär måste tyngdpunkten ligga på att hos några få väcka insikten om den revolutionära kampens nödvändighet. Ju mer vi har möjlighet att kunna visa i alla fall embryon till ett alternativ, konkret revolutionär politik i det aktuella fallet, desto större möjligheter har vi att kunna skapa de nödvändiga kontakterna för ett cellbygge.

Typ 2

Den kapitalistiska ekonomin befinner sig i en nationell krissituation. Arbetarnas situation är pressad. Vi kan anta att reallönerna sjunkit, ex. v. som en följd av en kraftig inflation, och att arbetslösheten ökat kraftigt som en följd av den kapitalistiska statens deflationspolitik. Kapitalismens ”ekonomiska jämvikt” är rubbad. Vi kan anta att betalningsbalansen är starkt negativ, och att valutareserven är mycket liten. I dagsläget är detta en ganska vanlig kombination: inflation, urusel betalningsbalans, deflatoriska åtgärder – arbetslöshet.

Som en följd av det allmänt pressade läget är motsättningarna till de enskilda arbetsköparna skärpta. En kraftfull kamp från arbetarnas sida i någon nyckelindustri – t ex i något av de 20 ledande exportföretagen – skulle få allvarliga konsekvenser för den ”ekonomiska stabiliteten”. Man kan tänka sig att strejkerna direkt skulle försämra valutans akut svaga position, och att de indirekt skulle göra det genom att de spred sig och ledde till allmänna löneökningar, som övervältrades av monopolföretagen, ledde till inflation och därmed till ytterligare ”försämrat konkurrensläge”, för Sverige-producerade varor. (Vad vi här beskrivit är en vanlig typ av nationell krissituation. Det finns flera andra. Vi nöjer oss med denna, eftersom den är mest aktuell.)

a) Kamp är ej utlöst

Allmänt gäller att i perioder av lågkonjunktur-stagnation-nersving, där arbetarklassen undantagslöst utsätts för hård press, tenderar dess traditionella ideologi att *sönderfalla*.

Identifikationen med samhället och dem som symboliserar detta svalnar. Man har mycket få förhoppningar om överheten och framtiden. Kapitalisterna offrar hänsynslöst arbetarna på ”ekonomins” altare och socialdemokraterna låter detta villigt ske, såvida de inte aktivt hjälper till, vilket beror på deras position. *Samtidigt* underblåses hos arbetarna lätt en negativ inställning till ex. v. utläningar ”som tagit jobben”, och som förmenas ”leva på socialvård”, ”på sjukkassan”, osv. Olika fascistoida tendenser kan alltså frodas. Det finns en *progressiv* och en *reaktionär* sida av det ideologiska sönderfallet. En *försvars*position intas både mot verkliga och inbillade fiender. Däremot skapas inte utan vidare en ideologisk *offensiv*position: för socialism, för kamp, etc.

Klassfienden har däremot i sin tur en bättre ideologisk offensivposition: ”bevara lag och ordning”, ”säkra den ekonomiska stabiliteten”, etc. Den borgerliga ideologin blir ännu mera kompakt och slutet i ”massmedia”.

I denna situation, som vad det allmänna ideologiska klimatet beträffar påminner om dagens

(dock upplever vi f n, trots det ekonomiska ”nersvinget” och arbetslösheten, ingen akut kris i ekonomin, så som vi förutsatte det ovan), gäller det att förbinda de ekonomiska krissymptomen med en helgjuten socialistisk-revolutionär förklaring till hur allt jävelskap hänger samman. Detta är nödvändigt för att på sikt bygga upp en ideologisk offensivposition, bryta defaitismen och visa på nödvändigheten av kamp. Detta är en aspekt på vårt agerande.

Det är inte så att arbetarna omedelbart utvecklar en våldsamt och allt medvetnare kamp så snart de blir tillbakapressade. Detta är en ekonomistisk villfarelse. Vad som händer beror i stor utsträckning också på vilka kamperfarenheter, vilken spontan klassmedvetenhet som finns (dvs hur starkt det progressiva elementet i klassens ideologi är), hur starkt trycket från den borgerliga ideologin är, etc. I det långa loppet leder naturligtvis en ekonomisk tillbakapressning till en mer eller mindre permanent kamp, ett permanent motstånd, men vilka former och uttryck denna kommer att ta sig, vilken karaktär den får, hur pass avancerad den är, och vart den leder, beror inte framförallt på graden av ekonomisk kris, utan på klasskampsläget och de ideologiska positionerna. En våldsamt ekonomisk kris kan lika väl leda till fascistisering av massorna och ett kraftigt nederlag för arbetarklassen (jfr mellankrigstiden).

I den allmänna situation vi tidigare skisserat finns dock en ganska god möjlighet för kommunisterna att skjuta fram sina positioner bland arbetarna, att skapa en revolutionär kampberedskap hos vissa avancerade arbetargrupper, att bygga revolutionära kärnor på fabrikena. Men för att få någon effekt räcker inte vår propagandas *allmänna* sida. För att kunna bygga upp en offensiv beredskap måste vi här liksom i Typ 1 gå in på det konkreta företaget, den konkreta arbetsplatsen. Vi får ta upp och diskutera olika lämpliga kampformer, beskriva hur man kan gå tillväga vid öppen kamp, hur man kan gå tillväga vid öppen kamp, diskutera vilka olika typer av krav man kan och inte kan ställa etc; kort sagt utifrån de informationer vi har måste vi söka ge en så konkret vägledning till revolutionär handling som möjligt.

Med ”revolutionär” menar vi varken bara ett honnörsord framför ”kamp” eller tradeunionism draperad i revolutionära fraser, utan en vägledning som inte på några villkor får sprida illusioner och som i sina förslag till krav försöker bryta upp den kapitalistiska *inpräntningen*, bredda perspektivet, och därmed verka radikaliserande på massorna.

Någon effekt nås sällan om en hop studenter (eller fd sådana) står utanför en arbetsplats en morgon och uppmanar till vild strejk. Vi kan förklara varför man måste kämpa och ge råd och anvisningar om tillvägagångssätt. Men så länge vi befinner oss utanför, får vi lämna avgörandet åt *dem som är de närmast berörda*. Det gäller att inte heller underskatta de problem arbetarna tar upp utan alltid komma med väl underbyggd argumentering och aldrig förfalla till grovt förenklade vulgärargument. Alla som satt sin fot på en arbetsplats vet att sådan propaganda ofta får motsatt effekt.

Till sist ännu en *central* aspekt på vårt agerande i denna typ av situation: Det krävs att vi tar en stenhård och icke-opportunistisk kamp mot alla spirande reaktionära fördomar bland arbetarna. En uppsplittring av arbetarklassen och uppblåsande av sekundära motsättningar till andra skikt (tenderande mellanskikt) kan i längden få mycket allvarliga konsekvenser för den politiska kampen. Vi kan inte utveckla de progressiva elementen i den sönderfallande ideologin, utan att bekämpa den reaktionära sidan. Detta måste upptas i propagandan, som får särskilt stor betydelse i situationer, där ett ideologiskt sönderfall sker.

b) Öppen kamp börjar spira.

Vi kan tänka oss att spontana punktstrejker blossar upp på en nyckelindustri, vilket blir mycket betydelsefullt; *Militansen* håller nämligen på att *ta överhanden* över ”inomkapitalismen”. Härmed tenderar trycket från de vedervärdiga förhållandena att bryta igenom de ideologiska hämningarna. De konsekventa ”inomkapitalisterna” kommer, om strejk-

tendenserna håller i sig, att ställa de strejkande till ansvar för arbetslöshet, ruiner, sviktande betalningsbalans, äventyrande av samhällsekonomin etc. Den borgerliga hetsapparaten kommer att spela upp hela sitt register: De ”oskyldigt drabbade, ” ””tredje man” kommer att bli ständiga följetonger, de strejkande kommer att utmålas som ansvarslösa element som äventyrar samhällets fortbestånd etc. Press, radio, TV, tidningar kommer med andra ord att utöva ett hårt ideologiskt tryck. Med all kraft kommer olika grupper av arbetare att spelas ut mot varandra (de vars jobb ”äventyras, ” lågavlönade – högavlönade, strejkande – arbetslösa, utländska arbetare som ”orosstiftare” etc).

Därför betyder fortsatta tendenser till strejk eller militans att det skett en *viss uppluckring* av den inomkapitalistiska ideologin. Förhållandet är alltså annorlunda än under 1), där den inomkapitalistiska ideologin kunde leva i djupaste sämja med militansen. I detta fall står däremot militansen i direkt motsättning även till den *konsekventa* reformismen. (Självfallet är inget enskilt subjektivt medvetande ideologiskt helgjutet och motsägelsefritt. Övertygade reformistiska arbetare kommer att stödja massaktionerna, men de är då inkonsekventa reformister, som i sin ideologiska utrustning har icke-reformistiska delelement.)

Spontant finns här två huvudlösningar på hela situationen för arbetarna, som antingen böjer sig för det ideologisk/politiska trycket, eller ger fan i om ”hela skiten pajar.” Den senare attityden kan man kalla ”anarkonihilistisk.”

Allt detta innebär att kommunisterna vid en öppen kamp har en mycket gynnsam position. De konsekventa ”inomkapitalisterna” bromsar och ett *ideologiskt vacuum* uppstår hos den pådrivande massan. Genom att militansen tenderar dominera ”inomkapitalismen” och situationen är så labil, har kommunisterna *möjligheter* att, även utifrån, kunna *påverka* kampens utformning, t o m dess karaktär.

Situationen är visserligen inte riskfri för arbetarna. *Å ena sidan* får vi inte dölja att det är statens våldsmaskin som kan komma att användas. Första gången det sker fungerar det troligen desorganiserande. *Å andra sidan* kommer en politisk repression av denna omfattning, (ev kompletterad av massavskedanden (jmf FIAT-strejken 1969)) att förmå radikala arbetargrupper att inse nödvändigheten av organiserad, revolutionär kamp. En annan större risk ligger kanske i att en stark polarisering och uppsplittring av arbetarna kan ske efter en tid (jmf tendenserna mot slutet av LKAB-strejken). Summan av det hela måste dock bli att de *möjligheter* till offensiv som finns klart överväger riskerna.

En konkret revolutionär politik krävs. Med nödvändighet kommer den politik vi kan erbjuda att bli ganska vag i början, men mera utmejslad efterhand. Den bör innehålla kampformer, kampmål, organisationsformer, perspektiv etc. Taktiken måste läggas upp *mot* facket och företaget, och deras försök att splittra arbetarna, och *för* en utveckling och radikalisering av massrörelsen (se antydningarna i Typ 1.)

Revolutionärerna måste täcka upp fabriksportarna vid varje skift, ta reda på förhållandena (tidigare kontakter på fabriken är till stor hjälp), diskutera de senaste händelseutvecklingarna (arbetarinitiativ, fackets och företagens åtgärder, regeringens attityd etc), agitera, sprida råd och anvisningar.

Lokaler bör anskaffas i närheten där revolutionärer och militanta arbetare kan diskutera och skriva flygblad m m. Stöd bör söka mobiliseras från andra arbetare på orten och småningom i landet, för att motverka borgarklassens ideologiska attacker, och för att vidga perspektivet på kampen..

Vi påstår inte att en sådan situation kommer att inträffa i Sverige inom den närmaste framtiden, därtill krävs mera kamperfarenhet, kampberedskap och ideologiskt uppbygge. Men vi påstår att sådana situationer förekommit på andra håll i Västeuropa, och att *när* den kommer hit ska vi kunna ta vara på de inneboende *möjligheterna*.

Efter en sådan situation kan (under mycket gynnsamma betingelser, jmf Italien) ”revolutionära massorganisationer”, ”proletära maktorgan”, eller embryon till sådana ha skapats. En permanentning av uppsvinget bland vissa skikt kan ske på kort sikt. Dock finns inte (enl. föruts.) några inkörda celler, med välskolade arbetare. ”Massorganisationerna” kommer därför troligen att sugas upp och ställas under fackföreningens välde, småningom. Huvudinriktningen måste därför ligga på att bygga upp *livskraftiga celler*.

Typ 3

Permitteringar, arbetslöshet, ev nedläggning hotar på en fabrik. Företagets ställning är osäker. Arbetarna pressas och har pressats på olika sätt. Motsättningarna till arbetsköparna är därför skärpta. En kraftfull kamp från arbetarnas sida kan dock lätt förorsaka dem arbetslöshet. Själva situationen skiljer sig från Typ 2 såtillvida att det där rör sig troligtvis rör sig om någon enorm exportindustri med nationalekonomisk betydelse, som inte själv direkt riskerar att falla omkull. Om inte annat kommer den kapitalistiska staten att få subventionera verksamheten, eftersom en så kraftig arbetslöshet som en nedläggning skulle innebära inte kan accepteras av de organ som värnar om systemets fortbestånd.

I föreliggande fall *kan* det röra sig om ett små- eller mellanföretag, som i sin helhet kan tillåtas inställa sin verksamhet, och som drabbas hårdast då ”konjunkturen kärvar”. Under den senaste tiden har vi dock sett att storföretag som ADDO, Facit, Skånska Cementgjuteriet etc också börjat avskeda folk.

Utgångsläget för arbetarna påminner om Typ 2, men skiljer sig på några punkter. Trycket på arbetarna att ej gå i öppen kamp är redan från början överväldigande. Faktiskt kan företaget, kortsiktigt, *tjäna på* en strejk, nämligen om dess marknad är mättad och lagren är fyllda.

Det som hämmar arbetarnas kamp är inte så mycket ”den inomkapitalistiska sidan”, dvs att deras kamp skulle sätta den kapitalistiska samhällsekonomin i gungning, utan snarare att oddsen är små för ett framgångsrikt resultat. *Dels* kan arbetarna genom en strejk gynna arbetsköparna, som slipper betala ut löner. Aktionen kan sedan tas till förevändning för permitteringar. *Dels* kan en kraftfull strejk påskynda och utlösa ett beslut från kapitalisternas sida om total eller delvis nerläggning.

Det fordras därför en mycket utvecklad offensiv beredskap, en högt utvecklad medvetenhet, om arbetarna ska öppna och fullfölja en militant kamp. I stort sett måste man ha ett långsiktigt perspektiv på sin kamp, ett perspektiv som går utöver kampen mot Ilen Enskilde Kapitalisten. I dagens situation blir en sådan kamp inte gammal. Själva situationen gör det livsfarligt för den kommunistiska gruppen att *utså illusioner*, att ”blåsa på.” Att till varje pris söka utlösa en kamp med ”Leve de vilda strejkerna” är i denna situation värre än en dumhet. Om kommunisterna – mot all förmodan – verkligen lyckas utlösa en strejk i denna situation, kommer den sannolikt att sluta i ett nederlag för arbetarna. Bitterheten kommer då att vändas mot kommunisterna. Även om man inte får någon ingripande effekt ut av sitt agerande kommer man dock att isolera sig från arbetarna. De kommer att undra vad kommunister är för huvudlöst folk, som i praktiken vill störta dem i fördärvet. De klassamarbetande fackföreningarna kommer inte att vara sena att utnyttja tillfället. Man måste i propagandan undvika att skapa illusioner. Detta är viktigare här än att till varje pris utlösa en öppen kamp. Resonemang som ”Det finns visst mera att ta av!” o likn kan vara mycket skadliga, speciellt i denna situation.

Huvudvikten i vårt agerande måste ligga på att bygga upp en ideologisk *kampberedskap*. Vi får analysera och förklara den konkreta industrins läge i den kapitalistiska ekonomin, påvisa vansinnet i klassarbetspolitiken etc. Uppbygget av en kampberedskap kräver också att vi diskuterar olika åtgärder och krav och förmedlar erfarenheter. Kanske är en maskningsaktion den riktigaste i situationen, kanske kan ett möte på arbetstid fungera som en katalysator för ett organiserat motstånd. På ett sådant kan fackföreningens ofta öppna förräderi i dessa

situationer lätt demonstreras etc. Det är hela tiden frågan om konkreta bedömningar som måste göras.

Vid direkt permitterings- och avskedshot blir det fullständigt nödvändigt att kunna ge någon form av *vägledning till handling*. Situationen är då så pressad, arbetarna har så litet att förlora, att avancerade kampformer, som fabriksokupationer o likn kan diskuteras på allvar. ”Rätt till arbete!” kan (beroende på hur den används) fungera som revolutionär agitationsparoll. Tänkbar som delparoll kan ”Likvärdigt arbete!” vara. Överhuvud när det gäller arbetslösa och arbetslöshetshotade, är det viktigt att

- 1) kunna ställa upp en konkret politik, som de drabbade kan uppfatta som alternativ, som meningsfull att kämpa för
- 2) de krav som ställs och den politik som förs inte får vara av typen manipulation av den kapitalistiska ekonomin, utan måste
- 3) ta hänsyn till att arbetarnas elementära behov hotas.
- 4) denna politik får på inga villkor skapa illusioner om att frågan om arbetslösheten kan lösas inom kapitalismens ramar.

III. Summarisk kritik av KFMLr:s arbetsplatspolitik

Som antytts ovan kan KFMLr:s politik vara direkt skadlig i Typ-3-fall, vilka är speciellt vanliga i lågkonjunkturer. I sin helhet framstår det klart att

1) KFMLr i sant ekonomistisk anda väntar att den ekonomiska krisen automatiskt kommer att medföra ett våldsamt och allt medvetnare uppsving i arbetarklassens kamp. Jfr t ex *Proletären*: ”Den tid närmar sig nu när inte kapitalisterna kan och arbetarklassen inte vill leva på det gamla sättet. Om inte arbetarklassen skall lida onödiga nederlag och bakslag måste den organisera sig på revolutionär grund, på klasskampens grund.” (3/71) ”Den bästa möjligheten arbetarklassen har att bemöta kapitalisternas och LO:s lönedepressningspolitik är att ta till strejkvapnet. Genom vild strejk kan kapitalets offensiv bemötas och arbetarklassens intressen försvaras. Kampviljan kommer också att tändas hos varje arbetare, och tanken på strejk kommer att väckas på varje fabrik.” (6-7/71)

På annat sätt går inte de tre parollerna, och den senare lagda *tyngdpunkten* på ”Leve de vilda strejkerna!” att förklara. Det ”öppna brevet” från september innebar bredast möjliga aktionsenhet på proletär grundval mot kapitalets offensiv, ställ facket åt sidan, vänta er inget av de reformistiska ledarna och LEVE DE VILDA STREJKERNA!” Satsningen är framförallt inriktad på att *utlösa* det väntade, våldsamma arbetaruppsvinget, detta i en situation där Typ-3-fall är mycket vanliga.

2) deras politik kan visserligen spela en progressiv roll i Typ-1 och Typ-2-fall, men dess begränsning ligger i att den a) inte till sitt huvudinnehåll går utanför den tradeunionistiska kampens ramar

b) fixerar sig vid *en* typ av kampform: strejken, och

c) inte tar hänsyn till hur man ska kunna utveckla en revolutionär medvetenhet ur den rådande subjektiva medvetenheten, och därför inte fyller de krav man kan ställa på en politik, som ska bidra till att lösa kommunisternas uppgifter idag. Idag gäller det framför allt att bygga upp en revolutionär kampberedskap. Arbetarklassens ideologiska fostran har prioritet.

Kommentar: De tre typfallen vi tagit upp ovan är bara ett första försök till grovanalys. Säkert finns det många fler faktorer att ta hänsyn till. Säkert kan man komma *mycket* längre vad gäller *konkret revolutionär politik*. Dessutom får man komma ihåg att de tre typfallen inte uppträder i modellform i verkligheten, utan att övergångsformerna antagligen är otaliga, men att typfallen kan vara av värde vid den konkreta analysen.

Ekonomismen

Den här artikeln skrevs i april-maj av en man i den blivande oppositionen i syfte att publiceras internt i Clarté(ml). Den diskuterades med Hans Nyström (Clarté(ml):s CK) och Örjan Nyström (*Klasskampens* redaktion). De tyckte *vid den tiden* att artikeln var bra och tog upp viktiga frågor. De menade dock att den var för knapphändig för att publiceras i obearbetat skick, och menade att den borde delas upp och omarbetas för att bli mer lättillgänglig och därefter publiceras som ett par artiklar i *Klasskampen*. Men då den hårda striden började under hösten fanns det inget utrymme för omarbetning, eftersom all tid gick åt till själva striden. Och förmodligen hade det inte funnits något utrymme i *Klasskampen* heller. Oppositionen publicerade den i alla fall internt eftersom den pekar på att många av (r)-blockets politiska fel har sin grund i teoretiska fel.

Den bestående ekonomismen

1.1 Inledning

Skiss, ej mer. Det jag här gör är en skiss, inte mer. Den är inte lättläst, men det kan inte vara en tejudning att göra upp med allvarliga, ja förödande teoretiska avvikelser, som grundläggs genom stora felaktigheter eller brister i grundcirkeln, och som därför sitter djupt i våra förbund och genomsyrar hela vårt tänkande. Att klargöra detta, samt att visa att det rör sig om en avvikelse som det kräver ännu lång tids kamp och intensiva studier för att göra upp med – det är syftet med den här artikeln.

Ekonomismen som politisk avvikelse. Vi har i förbundet främst diskuterat två grundläggande slag av ekonomism (som politisk avvikelse).

- a) Den ekonomism, som vill utveckla den ekonomiska eller borgerligt demokratiska (politiska) kampen *som sådan*, men ej höja den till en *revolutionär socialistisk* nivå. (Möjligen kan det bli frågan om att börja driva socialistisk propaganda någon gång i en fjärran framtid, då de ekonomiska kamperna tänks ha nått enorm omfattning – t ex då Ukas-kampen skulle ha omfattat en stor majoritet av studenterna)
- b) Den ekonomism, som visserligen till tillföra kampen en revolutionär socialistisk medvetenhet, men som menar att det främst är i *ekonomisk kamp* vi har möjlighet att göra detta bra. (Ekonomisk kamp skulle alltså vara det mest användbara medlet för att dra massorna till socialismen.) Denna ekonomism består hos oss.

Ekonomismen som teoretisk avvikelse. Faktum är att det bakom dessa båda politiska avvikelser finns en felaktig uppfattning av samhället, en teoretisk ekonomism, en vanställning av den vetenskapliga socialismen, en vetenskaplig inkompetens. (Detta är *inte* detsamma som att säga att den teoretiska avvikelsen är den politiska avvikelstens orsak. Utan det betyder bara att man är oförmögen att stabilt avvisa den impotenta politiken *och* oförmögen att självständigt arbeta fram en revolutionär kommunistisk strategi, om man inte gör upp med den teoretiska avvikelsen. /Ekonomismens orsaker tas upp i 3. 3/)

Vår uppgörelse med ekonomismen kan inte vara stabil, om vi inte befriar oss från den teoretiska ekonomismen, utan vi löper då ständigt risk att politiska fel återkommer utan att vi skickligt kan avvisa dem. Låt oss därför undersöka vad slags samhällsanalys ekonomismen är förknippad med, och se om vi gjort upp med den analysen. En sådan undersökning kommer att föra oss långt in bland våra mest aktuella politiska uppgifter och visa att dessa drabbas hårt av den ekonomistiska tillplattningen av den vetenskapliga socialismen.

Jag kommer alltså att *utgå* från den här båda grundformerna av ekonomism och sedan låta resonemanget förgrena sig ut i den aktuella politiken.

En nödvändig utveckling om samhällsformationens nivåer. På grund av att grundcirkeln inte

ger den nödvändiga kunskapen om marxismens grunder måste jag ta upp en bit därav. Annars blir det svårt att läsa den här artikeln.

Det gäller *samhällsformationens nivåer* (samhällsformationen är det konkret föreliggande samhället). Marx går in litet på detta i förordet till *Till kritiken av den politiska ekonomin*:

”Det allmänna resultat till vilket jag kommit och som, sedan jag en gång kommit fram till det, tjänade mig som ledtråd i mina studier kan kort formuleras sålunda: I sitt livs samhällsliga produktion träder människorna i bestämda, nödvändiga, av deras vilja oberoende förhållanden, produktionsförhållanden, som motsvarar en bestämd utvecklingsgrad av deras materiella produktions krafter. Totaliteten av dessa produktionsförhållanden bildar samhällets ekonomiska struktur, den reella bas, på vilken en juridisk och politisk överbyggnad reser sig och vilken motsvaras av bestämda former av det samhällsliga medvetandet.”

Marx skiljer här alltså på tre skilda nivåer i samhällsformationen: *ekonomin* är basen, ovanpå vilken reser sig en överbyggnad, som består av politiken och ideologin. Politiken är de delar av samhället, som handlar om makt (staten inkl. juridiken; förtryck, uppror; etc) och ideologin är ”bestämda former av det samhällsliga medvetandet”. Det kan härutöver vara vettigt att köra med ännu en nivå, den *teoretiska*, dvs det i samhället, som handlar om vetenskap. Lenin gör sig till tolk härför då han säger ”utan en revolutionär teori ingen revolutionär rörelse”; för övrigt är hela Vad bör göras? en plädering för att man måste begripa den teoretiska verksamheten som något så särskilt, något så till den grad utrustat med egna lagbundenheter, att man begår våld om man likställer den med ideologin. (Min artikel är framför allt en plädering för att vår teoretiska praktik måste kraftigt ändras.)

Slagordsmässigt kunde man åskådliggöra samhällsformationens nivåer genom att säga att ekonomin är på marken, politiken i bröst- och knytnävshöjd, ideologin i huvudhöjd (käfthöjd) och i luften, samt teorin i himlen. (*Kommentar* 24. 10. 71: Som visas i mitt inlägg om sekterismen är ideologi och vetenskap *två sidor* av tänkandet, av medvetandet. Detta betyder *dels* att det är felaktigt att som brukar ske likställa ideologi och teori, *dels* att det är felaktigt att hävda teorin som en *särskild nivå* i samhällsformationen. Denna korrigerings har ingen betydelse för den följande framställningen.)

Ekonomin är samhällets bas. Det är den som i sista hand bestämmer vilken roll de andra nivåerna tilldelas. Däremot bestämmer ekonomin inte detaljerna i dessa och inte heller de särskilda, egna inre mekanismer, särskilda lagbundenheter, med vilka dessa nivåer fungerar. (Detta kan inte ekonomisterna begripa.) Överbyggnadens nivåer har alltså en *relativ självständighet* i förhållande till den ekonomiska basen, även om det är denna nivå som i sista hand bestämmer *under vilka villkor* de andra nivåerna har att arbeta. (Gång på gång kommer jag att i artikeln återkomma till mer praktiska och konkreta diskussioner av den relativa självständigheten hos överbyggnadens nivåer) – (Om nivåernas relativa självständighet och ekonomins bestämmande i sista hand se Kapitalet band 1 not 33 sid 71-72)

Då jag i artikeln talar om ekonomi, politik, ideologi eller teori, menar jag alltså en sådan här nivå (resp. sida av nivå) i samhällsformationen. Sålunda är t ex politisk kamp sådan kamp som handlar om makt; teoretisk kamp rör sig med vetenskapliga anspråk; etc.

(I kapitel 3 går jag mer allmänt och principiellt in på ekonomisternas oförmåga att se samhällsformationens nivåer och dessas inbördes relativa självständighet.)

1.2 Att inte vilja omvandla kampen till revolutionär socialistisk nivå

Att inte vilja omvandla kampen

1.21 Den spontana socialismen (ekonomistisk teori om ideologi): ”den socialistiska ideologin väx er fram spontant ur den ekonomiska och/eller demokratiska kampen”.

Om ens strategi går ut på att bara heja på den spontana kampen, så måste man tänka sig vägen

till socialismen i etapper på följande sätt: Folkets kamp för olika slags dagskrav – ekonomiska och demokratiska – ska genom kapitalismens utveckling (”monopolkapitalets offensiv”) och kommunisternas organisatoriska hjälp bli allt mer militant och omfattande. Under den kampen får folket mer och mer erfarenheter, blir mer och mer medvetna om att deras ekonomiska och demokratiska krav inte kan uppfyllas under kapitalismen. *Folkets flodvåg* blir slutligen så stark att ”monopolkapitalisterna inte kan stå emot ens med sin våldsapparat”, utan den socialistiska revolutionen genomförs.

Visan ”Arbetartåget” (enligt hörsägen skriven av Bo G) i KFML:s gamla sångbok (1969) är ett praktexempel på denna teori om folkets flodvåg. Och den Ukas-kamp, som Clarté förde i enlighet med studentbroschyren, måste tänkt till sitt slut ha inneburit denna strategi.

Den spontana socialismens perspektiv betyder att den socialistiska ideologin skulle *växa fram* ur kampen för dagskrav (ungefär som en del ryska ekonomister kring sekelskiftet såg det). Det är lätt att avvisa den teorin, att peka på att den spontana kampen snarare kommer att föras under borgerlig ideologis förtecken. Det är lätt att visa att den socialistiska medvetenheten i stället måste tillföras genom spridande av socialistisk ideologi, som kommunisterna tillagar med hjälp av den vetenskapliga socialismen.

Men har vi genom att visa det verkligen *gjort upp med* den här avvikelser? Nej, ty för det måste vi *noga analysera* hur det socialistiska medvetandet faktiskt kan slå rot. Till det har vi på sin höjd ansatser. (I avsnittet 1.3 tar jag mer noga upp den saken, och överhuvud taget frågan om förhållandet mellan *samhälleligt vara* och *socialistisk medvetenhet*, dvs en del av den allmänna frågan om bas och överbyggnad, närmare bestämt ekonomi och ideologi.)

1.22 Strukturereformismen och den ekonomistiska teorin om politiken (staten), mm.

Den strukturereformistiska strategin. Men en del av dem, som vägrar att tillföra kampen en socialistisk medvetenhet, tänker sig att ”folkets flodvåg” inte leder till en socialistisk medvetenhet och den socialistiska revolutionen utan i stället till en antimonopolistisk, demokratisk revolution (kanske på parlamentarisk väg). Detta är faktiskt en aningen mer realistisk tanke, för den innebär ju inte att man antar att en *socialistisk medvetenhet växer fram* ur kampen för ekonomiska och demokratiska krav på det sätt som ideologin om den spontana socialismen antar. Utan man antar bara en ekonomisk och borgerligt demokratisk medvetenhet. – Kampen för det slags krav (ekonomiska och demokratiska) och med det slags medvetenhet måste – så resonerar man – leda till en sammanstötning med ”monopolens makt” (om det sedan måste bli fråga om en våldsamt revolution eller inte är ej avgörande för resonemanget).

Denna antimonopolistiska revolution sker under kommunistpartiets ledning, ty detta är, som (s) uttrycker saken, det enda parti som konsekvent för folkets krav. Den har därför vissa likheter med den revolution, som KKP genomförde 1949 (den nydemokratiska revolutionen). Skillnaden är ”bara” den att det här rör sig om en revolution under monopolkapitalismen mot ”den härskande monopolkapitalistiska klassen” (Vad vill KFML, sid 59) eller ”monopolens makt”.

Då den demokratiska folkfronten under KP:s ledning kommit till regeringsmakten, startar den genomgripande ”strukturella ingripanden” i det kapitalistiska samhället: exploaterar monopolen, fortsätter neråt med andra kapitalister, demokratiserar skolan, etc, etc. Det ska röra sig om genomgripande antikapitalistiska reformer; man talar därför om *strukturereformism*. Åtminstone de *italienska, finska och franska* KP har denna strukturereformistiska strategi för socialismen. Och även vpk måste tänka sig en sådan väg till socialismen. (I avsnitt 2.3 – om folkfrontspolitiken och dess fortbestånd efter fascismens krossande 1945 – ska jag ta upp strukturereformismens rötter i Kominternrevisionismen.)

Häri strukturereformismen finns en annan variant av teorin om att *växa in i socialismen* (ovan – den spontana socialismen – var det det socialistiska *medvetandet* som växte fram): vrida

makten ur monopolens händer och sedan *successivt strukture reformera* sig fram till socialismen (eller snarare till ett förment socialistiskt näringsliv, för någon socialistisk politik /dvs socialistiska maktförhållanden i hela samhället/ och ideologi har nog inte strukture reformismen tänkt på).

Statsteorin. Ett grundläggande fel i strukture reformismen är naturligtvis deras statsteori. Den ser den kapitalistiska staten bara som ett enkelt *redskap i händerna på monopolkapitalet*, och inte som en maskin utvecklad för att bevara och administrera *kapitalismen* (med alla maskinens delar avpassade för just kapitalismen, och därför otjänlig till att ”förvalta socialismen”). Det gäller för reformisterna bara att rycka redskapet ur monopolkapitalets händer och ta det i bruk för antikapitalistiska och allt mer socialistiska strukture reformer.

Uppgörelsen med reformisternas statsteori. Det kan tyckas lätt att visa att den ovan beskrivna strategin är illusorisk. Men *har vi verkligen* gjort oss av med teorier om att staten är ett organ i händerna på monopolkapitalet (eller, möjligen, kapitalet), och att statsbyråkraterna är dess ”lejda redskap”, ”lydiga tjänare”, etc? Är det inte fortfarande en allmän uppfattning att staten är någonting som kapitalisterna sitter och kontrollerar och använder ”för att öka sina profiler”? Nej, denna *egentligen reformistiska teori* kan man bara göra upp med genom att noga lära känna den marxistiska teorin om den kapitalistiska staten, samt själv vidareutveckla teorin för den monopolkapitalistiska staten (vissa fragment till en sådan teori skissas här nedan).

1.221 Statens relativa självständighet i förhållande till kapitalet.

Allmänt gäller att den kapitalistiska staten måste ha en relativ självständighet i förhållande till kapitalet. Annars skulle den omöjligen kunna fylla sin nödvändiga uppgift att av och till inskrida mot enskilda kapitalister och ibland t o m mot *alla* kapitalister i syfte att stabilisera och *bevara kapitalismen*. *Inget kapital* kan ju göra avkall på sin strävan efter *maximiprofit* (på viss sikt), och det betyder att i huvudsak heller ingen kapitalist kan det (för den konkreta kapitalisten är rätt lik den abstrakta ekonomiska teorins kapitalist, som är definierad som *bärare av kapital*). Därför vore det *livsfarligt* för det kapitalistiska samhället att låta kapitalisterna kontrollera staten, att låta statsbyråkraterna vara kapitalisternas trogna stadsbud (statsbud!). Det får inte finnas *ett enda* konkret profitintresse som inte staten är redo att offra för att bevara, stabilisera och överhuvud taget administrera kapitalismen. Staten måste ”identifiera sig med” *kapitalismen* ej kapitalisternas, intressen. Därför kan den inte vara ett ”organ som kapitalisterna använder för att öka sina profiler”. Så inskränkt, ja insnöad, får inte staten vara, utan dess uppgift måste vara att på varje sätt ömma för *hela det samhällssystem, som bygger på profiten*. Den är med andra ord snarare *borgarklassens* stat än kapitalets; det är stor skillnad.

Om man inte begriper detta, utan såsom (s) fortsätter att *ekonomistiskt reducera* staten till bara ett flackt uttryck för kapitalets intressen, blir både ens revolutionära strategi och taktik samt ens propaganda lidande (mer om detta i fortsättn.) *Ideologin om ”monopolkapitalets offensiv” är ett viktigt exempel på ekonomism i statsteorin.* Anknuten till den ekonomistiska uppfattningen om staten är idén om ”monopolkapitalets /eller möjligen kapitalets/ offensiv”, som utgjorde *en* av de teoretiska grunderna för Ukas-kampen, och som fortfarande är gångbar (även trotskisterna har den; se *Mullvaden* nr 2, framsidan).

Det som har börjat hända under de allra senaste åren är ju att *staten* går till ett slags offensiv för att få ordning på en krismärkt kapitalistisk samhällsekonomi. Problemet är bl a att göra företagen (och särskilt exportföretagen) så lönsamma att de vill fortsätta att investera i landet. Detta kräver hårdare tag mot löntagarna (”öka investeringsutrymmet”) – samordnad avtalsrörelse, inkomstpolic, moms, reformstopp – samt lättnader för industrin.

Allt detta genomförs at staten relativt oberoende av hur kapitalisterna och deras organisationer ställer sig. Man kan t o m tänka sig att enskilda kapitalister eller kapitalistorganisationer ginge

med på rejäla löneökningar för att i ett läge, då avsättningssvårigheterna *inte* är förkrossande stora, kunna få fortsätta sin produktion (t ex om arbetarna hotar med strejk eller t o m går till vild strejk). Då skulle staten ingripa mot kapitalisterna i syfte att klara *hela* den kapitalistiska ekonomin. Och det är inte alls säkert att de åtgärder, som staten då skulle ta till, skulle vara speciellt populära bland kapitalisterna, tvärtom! För de åtgärderna kan mycket väl omfatta inte bara stopp för vissa löneökningar, utan även sådant som prisstopp, vissa socialiseringar, regleringar, osv. – *Volvo* t ex, som länge inte klarat av att producera allt de skulle kunna sälja, skulle mycket väl kunna vilja göra ordentliga eftergifter åt arbetarna för att inte riskera allvarligt avbrott i produktionen, men det skulle inte staten tillåta hur länge som helst, utan skulle i nödfall hårt och skoningslöst ingripa mot Volvo.

Tror någon att det är kapitalisterna som sitter och rådslår, och till slut beslutar sig för att offra Volvos intressen? Men det är just vad teorin om staten som kapitalisternas stadsbud, tänkt till sitt slut, måste innebära. – Nej, det är en fråga om alla kapitalister relativt självständig borgerlig stat, som med denna relativa egenmäktighet beslutar om vilka åtgärder som behövs för att klara av den kapitalistiska ekonomin i dess helhet. (*Kommentar 24.10.71*: Här utgår fyra sidor om avtalsrörelsen och arbetarpolitiken. Innehållet i dem är till stora delar återgivet i styrelseminoritetens inlägg ”Den revolutionära rörelsens läge och uppgifter”. Oppositionen slutför för en artikel som mer grundligt tar upp dessa frågor.)

1.222 Den monopolkapitalistiska staten

Den monopolkapitalistiska staten är en med egna inre lagbundenheter utrustad objektiv (av mänskliga viljor relativt oberoende) struktur, en *maskin*, vars olika delar är särskilt *avpassade för just det här samhället*. Vi har inte gjort upp med den ekonomistiska teorin om staten som redskap åt kapitalet, om vi inte verkligen med hjälp av marxistisk teori konkret undersöker (alltså vidareutvecklar statsteorin) staten som en enorm svulst på samhällskroppen, en svulst som till stor del har vuxit fram för att möta monopolkapitalismens särskilda variant av kapitalismens grundläggande motsättning: det genom produktionens starka församhälleligande ständigt ökade behovet av samordning och planering, någonting som står i motsättning till kapitalismens bevarade grundläggande anarki (den privata tillägnelsen, produktionsenheternas bevarade särskiljande från varandra såsom självständiga, konkurrerande enheter).

(Behovet av samordning och planering kan i samhällen som är splittrade i klasser inte lösas genom decentraliserade demokratiska samråd – varigenom den centrala planeringsapparaten under socialismen inte skulle behöva växa ut till ett monster, även om den alltid måste finnas – utan tar sig i stället uttryck i en ständigt växande och alltmer omänsklig byråkratisk maskin.)

Alltför ofta blir statsapparaten i den kommunistiska propagandan reducerad till sin mest *elementära politiska* funktion: våldsapparaten, den yttersta garanten för klassherraväldets fortbestånd. – Detta är bara en variant av den teoretiska ekonomismen. För analyserar man inte hur den kapitalistiska staten under monopolkapitalismen alltmer tvingas gripa in i ekonomin, ja i *samhällslivets alla delar*, så blir ju bara den egentliga förtryckarfunktionen kvar.

Politiska konsekvenser av oförmåga att analysera den monopolkapitalistiska statens särregnheter. Analyserar vi inte denna säregna monopolkapitalistiska stat, utan blir kvar på den (s)-mässiga analysnivå där vi ännu befinner oss, följer flera farliga politiska konsekvenser (här ska jag ta upp två sådana):

a) Flera av *monopolkapitalismens egendomliga mellanskikt* (t ex de som varit aktuella i SACO-konflikten) skulle vi inte kunna analysera riktigt. En stor del av dem är nämligen på ett eller annat sätt knutna till staten. För att kunna vinna dem för en revolutionär politik (resp. neutralisera dem) måste vi analysera de särskilda statliga funktioner de utför. Bl a så

beledsagas ju dessa funktioner av egenartade byråkratiska former av borgerlig ideologi, och vi kan inte komma dessa skikt in på livet, om vi inte behärskar dessa ideologier och kan reparera dem.

(Det myckna talet om ”agenter” eller om ”ledda agenter” – tillämpas särskilt om statsbyråkratin – är förstås ett exempel på att man inte förmår analysera just dessa ideologiska mekanismer, som *skolar in* /fostrar/ apparaternas bärare genom att förse dem med en variant av borgerlig världsbild, som gör att de uppfattar sin verksamhet som *rättfärdig*. Statsbyråkraterna är alltså inte stadsbud, utan är bärare av objektivt förefintliga och under kapitalismen nödvändiga samhällliga positioner, till vilka hör en *lika objektivt* förefintlig och nödvändig ideologi, vilken de också blir bärare av. Vi måste känna dessa förvaltningsideologier.)

b) Vi skulle komma att stå alldeles handfallna då revolutionen ställer frågan om *borgarstatens krossande och skapandet av en socialistisk stat*. (Denna fråga överraskade i viss mån bolsjevikerna. Lenin skrev 1923: ”... en verkligt ny apparat, som verkligen förtjänar att kallas socialistisk, sovjetisk, osv (...) Nej, en sådan apparat eller ens element till en sådan har vi i löjligt ringa grad...” /Hellre mindre men bättre, *Valda verk* II:2, sid 803/.)

Det är inte en fråga som spontanistiskt kan lösas bara där på stället. Problemen kommer att vara många. En del av de funktioner, som den kapitalistiska staten har idag, skulle för mycket lång tid behöva behållas på ett eller annat sätt, till exempel socialvården. Hur bryter man om den byråkratiska och förtryckande ”vårdapparat”, som kapitalismen frambringat, så att den verkligen kommer att ”tjäna folket”, kommer att underställas massornas initiativ och kontroll, osv? – Detta var ett exempel på sådana frågor. Ställer vi inte de frågorna konkret redan här före revolutionen, kommer massorna att ha sina egna gnagande funderingar därom (i och för sig bra; massornas självständiga tankeverksamhet är omistlig), samt härskna till ordentligt då vi bara står där och gapar inför frågorna.

(*Kommentar 24.10.71*: Teorin om den kapitalistiska staten och dess relativa självständighet i förhållande till kapitalet och samhällsklasserna har två sidor: dels att staten är en *maskin* att administrera det kapitalistiska samhället med, dels att borgarna inte automatiskt kan påverka statens politik, utan åtminstone i vissa lägen måste *mobilisera*. Det jag skrivit ovan tar bara hänsyn till den första aspekten. Teorin om monopolkapitalets resp. kapitalets stat tar inte hänsyn till *någondera* sidan, utan förvanskar båda till att staten är en hammare som kapitalisterna håller i. – Jag ska återkomma med en mer fullständig behandling av staten, där jag inte bara tar upp så att säga maskinsidan, utan även detta med statens förhållande till klasskrafterna, och dessutom behandla de båda sidorna tillhoppa som en helhet. För den som är intresserad av att studera staten och klasskrafternas mobilisering kan jag rekommendera att studium av Marx' *Louis Bona-partes* 18:e Brumaire eller av hur Mussolini kom till makten/ där ser man utomordentligt väl hur olika fraktioner av borgarklassen mobiliserade mot varandra och mot arbetarklassen, och att detta till slut förde Mussolini till makten/.)

1.223 Statens relativa självständighet i förhållande till samhällsklasserna.

Den kapitalistiska staten erövrar – såsom en med egna inre lagbundenheter försedd objektiv struktur för kapitalismens bevarande och administrerande

- i ökande mån *en viss relativ självständighet även i förhållande till borgarklassen* (det fanns även tidigare – se på Bismarcks och Atatürks regimer

- men inte på samma sätt som jag här ska beskriva). Den håller nämligen stånd även om borgarklassen vid något tillfälle skulle gå mot avsevärd ideologisk upplösning. Härigenom omintetgörs slutgiltigt de reformistiska drömmar som den ekonomistiska teorin om staten som redskap måste ge upphov till.

Kapitalismen som irrationellt system och borgarklassens tendentiella ideologiska upplösning.

Kapitalismen blir med monopolkapitalismen inte längre uteslutande ett infernaliskt system för klassherravälde (trots att klassherraväldet *fullt ut* består), utan tar alltmer karaktär av också ett infernaliskt vanvettigt, *irrationellt system*, vars vedervärdigheter tränger in i *samhälls-kroppens allra minsta vrå*. – Ännu vid sekelskiftet och även en bra bit in på 1900-talet kunde borgarna klara sig tämligen oskadda från kapitalismens vidrigheter. De var därför dåförtiden lätta att hålla samman ideologiskt kring kapitalismen. Idag drabbar kapitalismen även borgarklassen: privatlivet, kulturen, miljön, kärlekslivet, städerna, kort sagt *allting* förvrids. Detta försvårar upprätthållandet av borgarnas övertygelse om kapitalismens stora förträfflighet. Den borgerliga ideologin utsätts för allt större påfrestningar; dess av kapitalismens olösliga motsättningar förorsakade kris blir allt djupare.

Av detta får inte dras för stora växlar (även om det självklart är ett faktum, som nog måste undersökas – se där ännu en viktig sak att undersöka på samhällsformationens ideologiska nivå!) *Men det innebär* att borgarklassen i vissa lägen kan tänkas bli djupt modfärd, dess försvarsvilja avta katastrofalt. Och det är inte självklart att de aktiva reaktionärerna då kan ingjuta nytt mod i klassen, svetsa den samman mot arbetarklassen och andra progressiva skikt. Har nämligen kommunisterna konkret och skickligt visat kapitalismens ohyggligheter som en helhetsbild och samtidigt visat konkret vad socialismen kan innebära, måste denna utöva vissa förstulna lockelser jämfört med kapitalismens accelererande utveckling mot ”irrationellt system”. Detta skulle innebära borgarklassens mer eller mindre långtgående *ideologiska upplösning*.

Ekonomismen, som inte begriper borgarstatens hållfasthet, måste dra reformistiska slutsatser av tesen om borgarklassens tendentiella ideologiska upplösning. Har man inte begripit den kapitalistiska statens relativa *självständighet* även i förhållande till borgarklassen, måste man oundvikligen dra reformistiska slutsatser ur dessa överväganden om klassens ideologiska förvittring. Men det vore ett katastrofalt misstag, som med säkerhet skulle medföra kontrarevolutionens seger och upprättande av en terroristisk borgerlig diktatur, dvs fascism (fast utan massbas), krossa arbetarrörelsen och även strängt näpsa de borgare som svikit fanorna och givit klassherraväldet på båten. Den borgerliga ideologin har nämligen sitt *absolut starkaste fäste* i vissa delar av just statsapparaten. Om så hela den övriga klassen började bli fundersam och sänka garden, skulle borgarna i finansdepartementet, militärapparaten, etc säkert hålla stånd. För det finns inga som är så stenhårt och inkrökt inriktade på att bevara och förvalta kapitalismen som just dessa statsbyråkrater är. Deras yrkesverksamma liv består ju i att *ha omsorg om det här samhället i dess helhet*. Inga andra borgare har denna egendomliga helhetsrelation till kapitalismen. Inga andra skulle vara så kapitalt oförmögna att se några som helst lockelser med socialismen. Det är enormt mycket lättare att snacka med en reklamman än med en statsbyråkrat.

Kort sagt: Borgarstaten är en objektiv struktur, en maskin, som oerhört hårt fostrar vissa av sina bärare (mycket hårdare än vad kapitalet någonsin lyckas fostra sina bärare: kapitalisterna), och som därför *i praktiken knappast kan råka ut för ideologiskt förfall*. Borgarnas stat är därför ett objektivt hinder för socialismen. Detta, och ingenting annat, är orsaken till att redan den socialistiska revolutionens *inledande politiska del* (dvs maktövertagandet) måste innefatta krossandet av borgarstatens våldsapparat. (Om hur *hela* staten sedan under revolutionens långvariga fortsättning måste behandlas skrev jag litet under 1.222.)

Marx avvisade inte *principiellt* den fredliga vägen till socialismen. Det var fullt konsekvent av honom, för på hans tid var inte borgarstaten det slags maskin den är idag, utan då skulle en genom särskilda, unika omständigheter uppkommen ideologisk försvagning av klassen ha kunnat öppna den fredliga vägen. Idag verkar det alltså vara annorlunda. (Förresten: en annan sak, som också är annorlunda idag, är våldsapparatens omfattning och effektivitet. Senare delen av 1800-talet var handeldvapnens gyllene tid; det gav goda förutsättningar för

revolution med hjälp av gatustrider, o dyl. De förutsättningarna finns inte längre. Klassfienden kan *fullständigt* ödelägga en stad på en halvtimme och kommer *självklart* inte tveka att göra det. Å andra sidan kan inte heller ett guerillakrig vinnas utan en stor landsbygdsbefolkning. Vilken väg måste i detta ljus revolutionen ta sig i ett land som Sverige (Europa)? Vad ställer detta för krav på ideologisk desarmering av klassfienden och politisk infiltration av hans apparater? Se där ännu fler politiska och ideologiska analyser vi med nödvändighet måste göra!

1.23 Slutord om att ej omvandla kampen samt vikten av analys av politik och ideologi.

Vill man inte höja den spontana kampen till socialistisk nivå, men ändå vill kalla sig socialist, måste man till slut *rättfärdiga sitt handlande med endera av de två teorierna*: den spontana socialismen eller strukturreformismen. Genom att – som jag här skisserat – utgå från vad dessa teorier inte förmår analysera kan vi lära oss en del om det som krävs av oss för att vi verkligen ska kunna tala om en självständig och skapande uppgörelse med ekonomismen (jag har särskilt vinnlagt mig om att visa att det kräver analys av politik och ideologi). Vi kan inte skryta med något krossande av den egna högeropportunisten, när vi inte kommer mycket längre än till att bara negra vad den spontana socialismen och strukturreformismen har att säga, men inte gjort några självständiga analyser av det som ekonomismen bevarar i mörker.

Att mest inrikta sig på ekonomisk kamp

Den ekonomiska inskränktheten, perspektivlösheten är den form av ekonomism som politisk avvikelse, som är mest seglivad hos oss, och den förtjänar också en noggrannare behandling än de avvikelser som inte alls vill omvandla kampen.

”Låt oss tillföra den socialistiska ideologin till den ekonomiska kampen” är svar på frågan: ”Hur gör man upp med den borgerliga ideologin, och hur kommer man till socialistisk medvetenhet?” Det är med andra ord ett svar på en bit av den allmänna frågan om bas och överbyggnad (jfr 1.1). Jag ska i kap. 3 gå in på att ekonomisternas svar på denna fråga innebär en vanställning av den vetenskapliga socialismen och en stympning av dialektiken. Men först bör man gå igenom några grundläggande fall av samhälleligt vara (och särskilt då ekonomiska förhållanden) och socialistisk medvetenhet, så att diskussionen kan bli konkret. Den precisa frågeställningen är: vilken betydelse har det samhälleliga varat *för den objektiva möjligheten* att tillföra arbetarklassen och andra progressiva skikt en socialistisk medvetenhet?

1.31 Det absoluta materiella läget

De borgerliga teoretikernas ideologiska utsagor om att arbetarnas absolut sett materiellt förbättrade läge skulle ha tagit ifrån dem revolutionär potens behöver vi inte ens bekymra oss om att spotta på.

1.32 Det materiella läget relativt andra

Det materiella läget *relativt andra* arbetare eller ”löntagare”, andra länder, andra tider, etc – där finns faktiskt en del som har betydelse för medvetenheten.

Var och en som känner en arbetare, som var med på 30-talet eller tidigare, vet att de *jämför med hur ”det var förr”*, tänker på den då förekommande svälten, den oerhörda otryggheten, osv. , och ser skillnaden som enorm. Sådant skapar oundvikligen möjligheten till illusioner om det rådande systemets möjligheter att fylla mänskliga behov. Inte ens det sena 60-talets ekonomiska försämringar krossar dessa illusioner (ideologier är nämligen relativt fasta strukturer, som inte kan krossas med några enkla fakta). Men försämringarna öppnar möjligheten att få ut socialistisk propaganda, som mer från grunden slår hål på borgarideologin (jämför ”Hur då slå socialistiskt mynt av den spirande militansen” under 1.221 ovan).

Klassbrödernas förhållanden i de förment socialistiska länderna fördunklar oerhört insikten

om vad socialism och kommunism kan vara (jfr 1.35, om kapitalism och socialism). (Fast de *politiska* förhållandena är förstås väl så viktiga som de ekonomiska härvidlag.) Tar man inte dessa medvetande-förvrängningar ordentligt vid hornen, förblir ens socialistiska propaganda verkningslös. Aldrig så många påpekanden om utsagningsgraden i Sverige o. d. inslag i propagandan fortsätter då bara att falla på hälleberget. Inte heller räcker det med att dra fram Kina och Albanien, eftersom majoriteten av arbetarna har en spontan solidaritet endast med arbetarklassen i de imperialistiska länderna. Vad det gäller är att konkret visa vad socialismen kan innebära i ett imperialistiskt land.

Det har aldrig gjorts.

1.33 Förändringar i det materiella läget.

Jag tog nyss upp vad arbetarklassens förbättrade läge sedan 30-talet och dessförinnan samt de nu alltmer insättande försämringarna innebär. Det är lätt att säga något mer allmänt om vad *ekonomiska försämringar betyder*.

De betyder *inte* – såsom framskyttade i diskussionen om den ekonomiska kampens betydelse bland studenterna – att den socialistiska ideologin stärks. Utan de betyder exakt bara att de invanda ideologiska strukturerna börjar bli instabila, börjar röra på sig. Den ideologiska aktiviteten ökar.

Under vissa förhållanden kan det leda till ett uppsving för reaktionär borgerlig ideologi *långt in i arbetarklassen*. 29-krisens verkningar i Tyskland är typexempel härpå. Majoriteten av de tyska arbetarna hade sedan länge stött SPD, socialdemokraterna. KPD, kommunisterna, var ett mycket litet parti. Under krisen svek SPD arbetarna öppet. En socialdemokratisk regering gav utan vidare efter för påtryckningar från kapitalet; att skära ned socialförsäkringssystemet och ö. h. t. kraftigt försämrade arbetarklassens materiella läge. Majoriteten av arbetarna *fortsatte ändå(!)* att stödja SPD. KPD siktade i sin propaganda stenhårt in sig på de ekonomiska försämringarna, särskilt svälten (som drabbade särskilt de arbetslösa). *Men det mest intressanta* är att NSDAP, nationalsocialisterna, hade stora framgångar särskilt bland de katolska arbetarna. – Låt vara att vi inte har någon analys, som kan visa att de nuvarande krisfenomenen skulle vara upptakten till något som i häftighet går upp mot 29-krisen. Ändå har läget i Sverige idag stora likheter med Tyskland då. Arbetarna drabbas av försämringar, sossarna sviker alltmer öppet, den socialistiska medvetenheten har ett mycket svagt grepp i arbetarklassen, kommunisternas propaganda liknar rätt mycket den träaktiga soppa som KPD serverade besvikna arbetare till kompet av stora trumpeter.

KPD:s katastrofala inkompetens och de svenska kommunisternas relativa vanmakt i förhållande till de uppgifter vi har pekar här mot att vi mycket nogare än vi någonsin försökt göra måste analysera de objektiva *ideologiska mekanismer*, som kommer i omlopp i en situation som Tyskland 29 och Sverige 71. (Mer noga härom i 2.21, om KPD:s teoretiska ekonomism – oförmåga till analys av politik och ideologi.)

1.34 Arbetarnas ekonomiska läge relativt kapitalet (utsagningsgraden) respektive det ekonomiska överskottets användning.

Om man bortser från konkurrensbegränsningar (t. ex. strejker och fackföreningar) och olika m e m tillfälliga prisfluktuationer, så är *utsagningsgraden* och hela samhällets ekonomiska *överskott* två aspekter av en och samma samhällsliga storhet: *de värden som inte behöver användas för att reproducera varan arbetskraft* på den samhälleligt vedertagna materiella och kulturella nivån.

I vår propaganda är det populärt att köra med arbetarens läge relativt kapitalet (utsagningsgraden). Man pekar på att utsagningsgraden ökar (vilket i stort sett är helt riktigt) dvs att en allt större del av de av arbetarna samfällt frambringade värdena ”hamnar i kapitalisternas fickor”. Att dra fram detta är självfallet riktigt och viktigt. *Men* faktiskt tycks arbetarens

ekonomiska läge relativt kapitalet tillmätas *avgörande* betydelse för den *objektiva möjligheten* att tillföra klassen en socialistisk medvetenhet. Det skulle m a o vara utsugnings-graden som avgör om arbetarna har objektivt intresse av att förjanta kapitalismen och skapa ett socialistiskt samhälle.

Det ligger något i det, naturligtvis: utsugningsgraden är ju en mätare på *hur mycket som tas ifrån arbetarna* och borde därför vara en mätare på hur mycket bättre de skulle kunna få genom att avskaffa kapitalisterna. – Det resonemanget ligger, uttalat eller inte, bakom vår propaganda. Likafullt är det felaktigt. För vad slags medvetande skapar man hos arbetaren om man riktar hans uppmärksamhet på hans ekonomiska läge relativt kapitalet? Jo, man får honom att uppfatta att han skulle ha kunnat ha så och så mycket bättre lön, arbetsförhållanden, etc. , om inte kapitalet tillvällt sig en stor del av de producerade värdena för kapitalförökning och slöseri.

I och för sig är detta illusionspolitik: man skapar en felaktig uppfattning om att ”det finns mycket att ta av”. *Mycket att ta av* – det är ju just de producerade värdenas *fördelning mellan arbete och kapital*, dvs. ett inomkapitalistiskt perspektiv. Och i det inomkapitalistiska perspektivet finns det inte mycket att ta av. Tvärtom tål den kapitalistiska ekonomin under monopolkapitalismen inte speciellt mycket av framgångsrik ekonomisk kamp, utan en sådan leder till ekonomiska förvecklingar, som även slår tillbaka på, arbetarna.

Men det allvarligaste är ändå inte att det är illusionspolitik, dvs. gottköpssocialism. Utan det allvarligaste är denna propagandas inomkapitalistiska *väsen* (dess slutpunkt är därför reformism), dvs. att den inte är revolutionär socialistisk till sin karaktär, utan handlar om värdenas fördelning mellan arbete och kapital, vilka är inomkapitalistiska företeelser.

Den säger visserligen fullt rätt att kapitalet och därmed utsugningen försvinner i ett socialistiskt samhälle, men *frågan om kapitalismen och socialismen som två hela samhällssystem* – vilket är det enda *möjliga* sätt att ställa frågan om kapitalism och socialism – *kan inte ställas i perspektivet av utsugningsgraden*.

Hur ställer man då frågan om kapitalism och socialism, dvs. hur utvecklar man den socialistiska medvetenheten? Ja, låt oss vinkla på det andra sättet (som ekonomiskt överskott) det här med de värden, som inte behövs för att reproducera varan arbetskraft. Då öppnar sig med ens för den kommunistiska propagandan hela perspektivet med kapitalismen som helhet och socialismen som helhet:

Hur har kapitalismen förverkligat de möjligheter, som produktivkrafternas utveckling öppnar? Ja, kapitalet och borgarna tillväller sig kontrollen över en oerhört stor del av de av arbetarna gemensamt frambringade rikedomarna. *Och* dessa rikedomar disponeras på ett *från arbetarnas gemensamma synpunkt sett nesligt sätt*: en kapitalackumulation, som principiellt är likgiltig för alla mänskliga behov; rustningarna som är riktade mot arbetarna själva: meningslösa slöserier av typ rymdspektakel — kort sagt ett helt samhällssystem som alltmer i alla sina delar är ur arbetarnas o. a. progressiva skikts synpunkt irrationellt, skändligt. — I vår propaganda reduceras all denna skändlighet för det mesta till ”utsugning (och förtryck)”, en beskrivning som — hur *sann* den i och för sig än är — måste framstå som en fånigt blek och fattig skugga av kapitalismens svarta verklighet.

Och — den andra sidan av den socialistiska medvetenheten — dessa rikedomar skulle, kontrollerade av arbetarklassen, kunna användas på ett helt annat sätt: som möjligheter till befrielse i stället för som kedjor. Det perspektivet, som öppnar sig med revolutionen, måste vi levandegöra (och verkligen inte bara genom mekaniska hänvisningar till Kina etc).

Det stympade perspektivet på kapitalismen och socialismen är verkligen ett praktexempel på *ekonomismens perspektivlöshet*. Man förmår inte se samhällsformationen i dess helhet, utan reducerar m. e. m. denna till någon grundläggande ekonomisk storhet — i detta fall

utsugningsgraden. Härigenom faller ekonomismen — som så ofta annars! — in i ett inomkapitalistiskt perspektiv, och socialismen förloras i realiteten (även om man pratar massor om socialismen) ur sikte. Revisionismen hamnar där den måste hamna: borta från socialismen.

1.35 Det avgörande: förhållandet mellan det under kapitalismen förverkligade och de genom produktivkrafternas utveckling objektivt föreliggande möjligheterna.

Jag antydde nyss att det är hur det ekonomiska överskottet skulle användas, som är avgörande för de objektiva möjligheterna att sprida socialistisk ideologi. Mer precist är det förhållandet mellan *användningen* av det under kapitalismen *realiserade* ekonomiska överskottet och den *möjliga användningen* av det under socialismen *möjliga* ekonomiska överskottet som är avgörande. *Detta är en central tes i den vetenskapliga socialismen*; den ger en avgörande del av svaret på den fråga vi ställde i början av 1.3, frågan om förhållandet mellan samhälleligt vara och socialistisk medvetenhet.

Och hur förverkligar man då denna objektiva möjlighet att föra arbetare o. a. progressiva skikt till socialistiskt medvetande? Ja, det grundläggande av svaret gavs väl i 1.34: man måste ta upp hela samhället och visa på dess vederstyggligheter under kapitalismen *samt* ställa detta i kontrast till de möjligheter socialismen gäve — i princip mycket enkelt, men arbetsamt att utföra. Att ständigt köra med de gamla vanliga begreppen utsugning, förtryck och klasskamp duger inte. (jfr bl. a. vad som sägs a om allmänpolitiska frågor och solidaritetsfrågor, 1.36 och 1.37).

Om man inte inser att den kommunistiska propagandan måste utformas i den oerhörda och med monopolkapitalismen alltmer dramatiska spänningen mellan verkligt och möjligt (kapitalism och socialism), hamnar man gång på gång i taskiga irrgångar. Ett ex. är hur vår propaganda brukar behandla den s k välfärdsstaten. Sanningen om ”välfärdsstaten” är att den till en del är nödvändig för kapitalet och till en del resultat av arbetarklassens kamp, och att den i vilket fall som helst inte innebär någon verklig trygghet för klassen. En sådan trygghet *kan endast uppnås om klassen själv har kontroll över det ekonomiska överskottet*, vilket är *omöjligt så länge det borgerliga klassherraväldet* och utsugningen består. (På detta sätt vinklar man det som en fråga om vad kapitalismen är och vad socialismen kunde vara.) Men vad gör vår propaganda? Talar den om detta, klargör den perspektivet med kapitalism och socialism? Nej, den försöker *förklara bort det hela* – även de rudiment till trygghet, som arbetarna kunnat tillkämpa sig – som m e m en chimär. Ånyo sticker det inomkapitalistiska perspektivet fram!

1.36 Allmänpolitiska frågor

Med *allmänpolitiska frågor* bör man mena intressefrågor (dvs frågor där den inomkapitalistiska aspekten är dominerande i själva frågan) *som inte är fackliga och som inte omedelbart är klasskamp* (Detta använder jag som en enligt min mening träffande definition på allmänpolitiska frågor.) – Att de är intressefrågor betyder inte att de inte kan vara solidaritetsfrågor, eftersom det ju ofta rör sig om i hög grad *samfällda* intressen, för vilka det är naturligt att kämpa solidariskt (detta gäller t ex mycket påtagligt mentalvården och även miljöförstöringen).

Att allmänpolitiska frågor inte är fackliga frågor (dessa är ju definitionsmässigt *särfrågor*, frågor för en särgrupp) behöver inte förklaras. Men att de inte omedelbart är klasskamp måste förklaras. Somliga försöker avrätta de allmänpolitiska frågorna, och säga att de innebär ett förnekande av klasskampens allmängiltighet. Och *visst gör de det!* Inte desto mindre finns de.

Klasskamp utspelar sig som förtryck, strejk, attack, försvar, osv. Det är klasserna, eller delar av klasserna, som *drabbar samman* på en eller flera av samhällsformationens nivåer: På den ekonomiska nivån är klasskampens grundformer, å and-sidan lockout o a ekonomiska

kampformer, å ena sidan strejkkamp, etc. På den politiska nivån är dess grundformer å ena sidan förtryck, klassherravälde, å andra sidan kamp för demokratiska rättigheter, etc, samt slutligen väpnat uppror och den kapitalistiska statens förstörande. På den *ideologiska* nivån är det å ena sidan borgerlig indoktrinering (obs för övrigt att *inte all* borgerlig ideologi är borgerlig *indoktrinering*, dvs inte all borgerlig ideologi är klasskamp; termen ”borgerlig propaganda”: som vi brukar använda, är därför felaktig; den kan inte täcka hela den borgerliga ideologin, utan endast indoktrineringen, men inte all den enorma ideologi, som utan att vara avsiktlig rinner fram ur kapitalismen; detta missförstånd försämrar betydligt vår propaganda, som fylls med billiga agentresonemang), å andra sidan socialistisk upplysning.

Klasskampen kännetecknas av att den är *avsiktlig*. Den är en kamp som förs, en kamp som böljar fram och tillbaka. Men allt i samhället har inte denna karaktär. Det finns förhållanden som så att säga direkt utgår från kapitalismen som objektivt (tingartat) system, *och* som inte utgår från den ena klassen och är riktade mot den andra, vilket klasskamp är.

Jag ska ta upp två sådana saker, vilka har betydelse för kommunisternas arbete, men som inte restlöst kan hänföras till klasskampen och dess skärpning: miljöförstörelsen och fördärvandet av de mellanmännsliga förhållandena.

Mellanmännsliga förhållanden: Kriminalitet, narkomani, ”busliv”, neuroser, etc – det är missförhållanden som med monopokapitalismens fortsatta utveckling tenderar att bli allt värre. Ja, det verkar verkligen som om det kapitalistiska samhället i imperialismens epok befunde sig i *förruttnelse*. Allt som organiskt bundit människorna samman slits sönder. Deras mellanhavanden reduceras alltmer till att ta sig arten av *bytesförhållanden* – även sådant som egentligen inte alls är *byten*. T o m samlag uppfattas som ett byte, inte som en samfäll handling. Kort sagt, prostitutionen kan ses som *förebilden* för de mellanmännsliga förhållandena under kapitalismen (även om deras *urtyp* snarare är bytet mellan arbete och kapital).

Marx har faktiskt en del att lära oss om det här:

”Bourgeoisin har överallt, där den kommit till makten, förstört alla feodala, patriarkaliska och idylliska förhållanden. Den har ... icke kvarlämnat något annat band mellan människorna än det nakna intresset, den känslolösa kontanta betalningen. Den har dränkt det fromma svärmeriets heliga rysning, den ridderliga hänförelsen och det småborgerliga vemodet i den egoistiska beräkningens iskalla vatten. Den har förvandlat det personliga värdet i bytesvärde (...).

Bourgeoisin kan icke existera utan att alltjämt revolutionera produktionsmedlen, alltså produktionsförhållandena, alltså samtliga sociala förhållanden. (...) Den fortgående omvälvningen i produktionen, det oavbrutna skakandet av alla samhällsliga förhållanden, en evig osäkerhet och rörelse skiljer bourgeoisins epok från alla andra. Alla fasta, inrotade förhållanden med sitt följe av ärevärdiga föreställningar och åskådningar upplöses, alla nybildade föråldras, innan de kan slå rot. Allt stillastående och beständigt förflyktigas, allt heligt profane-ras, och människorna blir äntligen tvungna att betrakta sin levnadsställning och sina inbördes förhållanden med nyktra ögon.

”(Kommunistiska manifestet, Liedmans utgåva, sid 183; jfr också ”Varans fetischkaraktär och dess hemlighet”, Kapitalets första band, sid 62-73)

En del av de sociala missförhållandena (bl a en stor del av neuroserna, däremot inte mycket av kriminaliteten) kan utan tvivel hänföras till åtgärder som åtminstone står på gränsen till klasskamp, t ex de allt mer raffinerade metoderna för utsvevning. Men större delen måste förklaras istället utifrån kapitalismen som objektivt fungerande, avsiktslöst system. Man måste kort sagt föra vidare den analys, som Marx antyder i citatet(ovan) från Manifestet. Man måste gå in på sådana saker (jag kan inte mer än löst antyda) som boendemiljön, meningslösheten (den m e m långtgående nedbrytningen av alla ideal och alla nedärvda handlingsmönster), söndersågandet av släktskapsband vid kapitalistisk urbanisering (vilket omöjliggör släktens av gammalt rehabiliterande funktion), etc, etc. Utan att gå in på sådana *kapitalismens objektiva mekanismer* kan vi aldrig fullödigt förklara vad det är för fel med

kapitalismen, vi kan aldrig riktigt levandegöra det revolutionära perspektivet med kapitalism och socialism. – Till slut en påspädning vad gäller ”klasslösheten”: de här effekterna av kapitalismen *slår tvärs över alla klassgränser* (om än ojämnt: slår kraftigare på arbetarna).

Miljön: Ändå klarare är det väl att miljöförstöringen förvisso utan vidare kan förklaras som ett resultat av kapitalismens objektiva strävan till kapitalförökning, men ändå inte är en åtgärd riktad från borgarna mot arbetarna, utan i stället drabbar tvärs över klassgränserna, om än mycket ojämnt.

Begriper man inte att dessa *allmänpolitiska* frågor finns, och att det är omöjligt att reducera dem till klasskamp, till något som borgarna riktar mot arbetarklassen – fastän det säkert fullt ut går att förklara dem som *resultat av kapitalismen* –, så får det *svåra följder för ens strategi och taktik*. Detta gäller särskilt strategin för mellanskikten.

Mellanskikten står *delvis* vid sidan av klasskampen mellan borgare och arbetarklass (men de kommer succesivt att bli tvungna att välja sida, och i den revolutionära krisen *måste* de välja sida). Men de står inte utanför *kapitalismen* för den skull: alla de allmänpolitiska missförhållanden, som kapitalismen ständigt ökande grad för med sig, slår ofta hårt mot mellanskikten, och engagerar dem dessutom. Underlåter vi att begripa och ta oss an dessa frågor, förlorar vi oundvikligen stora delar av mellanskikten, och det kan revolutionen under inga förhållanden ha råd med. Härav kommer det sig att de allmänpolitiska frågorna inte endast är viktiga utan faktiskt t o m avgörande.

Det har hävdats att endast frågor som omedelbart bygger på klasskamp, kan ha en tillräcklig revolutionär skolnings effekt (detta var bl a ett argument för ekonomisk kamp bland studenterna). Det är inte sant.; även allmänpolitiska frågor är fullt ut tjänliga för revolutionär skolning. Dels är det i princip utmärkt lätt att förklara det revolutionära perspektivet utifrån dem. Och dels ser borgarstaten förr eller senare till att kampen *måste ta sig* form av klasskamp, nämligen då kampen börjar bli taskig för det kapitalistiska samhället. Då ingriper staten mot de kämpande. Därmed öppnar sig för kommunisterna feta chanser att slå in präktiga kilar mellan mellanskikten och borgarklassen.

1.37 Utpräglade solidaritetsfrågor

I diskussionen om vår universitetspolitik har det sagt att studenterna i stor utsträckning är intresserade av ”allmänpolitiska frågor”. Fastän litet suddigt, är det sant. Studenterna hör till de grupper, för vilka allmänpolitiska frågor – även såsom egna intressefrågor! har stor betydelse studenterna drabbas inte i så stor utsträckning som arbetarklassen av mått som kapitalet eller borgarstaten *riktar* mot ”folket”. Däremot slår de allmänpolitiska frågorna rätt hårt.

Ändå räcker ju inte begreppet allmänpolitiska frågor. Vi måste också använda begreppet *solidaritetsfrågor*. Då de egna inomkapitalistiska intresset är underordnat i själva frågan, rör det sig om en utpräglad solidaritetsfråga (detta är enligt min mening en träffande definition). Många solidaritetsfrågor är samtidigt allmänpolitiska frågor (enligt def i 1.36) – t ex KRUM, miljövård.

Solidaritetsfrågor har en fast, objektiv, materiell grund. Människor *fungerar* nämligen i viss mån solidariskt trots kapitalismens fördärvande av de mellanmänskliga förhållandena – de intresserar sig inte bara för sina mest egna förhållanden.

Att solidaritetsfrågor har spelat en *avgörande* roll för det revolutionära uppsvinget bland de studerande förstås lätt. Ty just genom att studerande har en *ganska lös och ansvarsfri ställning i samhället* (tänk hur mycket hårdare och taskigare en familjeförsörjande arbetare sitter i skiten!), kan sällan deras egna förhållanden få samma betydelse.

Ekonomismen borde öht inte kunna begripa att det finns solidaritetsfrågor, än mindre att de

kan ha en *avgörande* betydelse för den revolutionära rörelse någon grupp i samhället. Ekonomismen ser individerna, klasserna och skikten som uttryck för deras materiella vara och just *deras eget* materiella vara. Något annat kan då inte bestämma deras *objektiva* intresse av socialismen, dvs den objektiva möjligheten att tillföra dem ett socialistiskt medvetande. Detta är en mekanisk vanställning av den vetenskapliga socialismen. Först dialektikern, som inte ”ser allting statiskt och i isolering”, kan begripa hur klasserna och individerna verkligen fungerar.

Det är viktigt att undersöka särarten hos den socialistiska medvetenheten, som solidaritetskamp öppnar möjligheter för kommunisterna att tillföra. Dvs vilket *särskilt* bidrag till lidet socialistiska medvetandet kan just solidaritetsfrågor ge? Säkert är dess bidrag viktigt just därför att det s a s rör sig om osjälvisk kamp. Socialism är ju, som sossarna brukar säga, solidaritet (fast låt oss inte gå in på vad *de* menar för slags solidaritet). Deras visdom: ord pekar i all fall mot att solidaritetskampens bidrag är *omistligt*, och att det därför är viktigt att på ett äkta sätt tillföra varje kamp en solidaritetsaspekt (jfr f ö den ekonomiska inskränktheten, som berör i 1.34).

Olika slags kamper ger olika slags bidrag till den socialistiska medvetenheten. Sådant måste vi veta.

1.38 Socialistisk medvetenhet och borgerlig ideologi.

Det är egentligen ganska lätt att visa på hur ekonomister o a mekaniker i sin analys vanställer, reducerar, plattar ihop samhällsformationen. Jag har försökt visa en del sådant. *Men* har man därmed någorlunda stabilt gjort upp med den ekonomistiska revisionismen? Nej, det kräver mycket nogare svar på frågan: Hur gör man upp med den borgerliga ideologin, och hur kommer man till en allt rikare socialistisk medvetenhet? ”. Och det i sin tur kräver en ”Hur gör man upp med den borgerliga ideologin noga konkret analys av vad den borgerliga ideologin är för något samt av vad den socialistiska medvetenheten måste innebära – det kräver kort sagt en analys av den ideologiska nivån av samhällsformationen. Till en sådan har vi bara ansatser.

De flesta kamrater ser den *borgerliga ideologin* som ungefär reformism, klassamarbetsidéerna och lite till. *Men tänk om* detta bara är ytan av borgarideologin. Kanske är den mycket mer, något som tränger mycket djupare in i vardagslivet, och som kommunisterna inte kan komma åt riktigt bra genom att påvisa utsugningen, våldsapparaten, imperialismen och det andra som våra propagandaorgan brukar innehålla? – KPD:s oerhårt ödesdigra oförmåga att nå majoriteten av arbetarklassen – för att inte tala om mellanskikten”. – under krisen 1929 etc talar för att det är så. (Mer härom i 2.21.)

Kan någon av oss besvara den frågan om vad den borgerliga ideologin är? Nej, inte idag, men med litet vilja till självständigt tänkande och mindre ridande på ”marximen-leninismens allmänna och enkla sanningar” samt en smula kännedom om alla dem som faktiskt skrivit om ideologin i samhällsformationen, så kan vi utveckla en sådan analys. Och den *socialistiska medvetenheten*? Jo, det är (som sagt) precis uttryckt att känna till förhållandet mellan användningen av det under kapitalismen realiserade ekonomiska överskottet och den möjliga användningen av det under socialismen möjliga ekonomiska överskottet. Eller mer konkret: att veta klyftan mellan vad kapitalismen är och vad socialism kunde vara, att kunna åskådligt förklara denna, och att veta att den ständigt blir allt djupare på grund av att *kapitalismens grundläggande motsättning* (mellan produktionens allt mer samhällseliga karaktär och tillägnelsens, kontrollens, fortsatt privata karaktär) bara blir värre hur mycket borgarstaten än arbetar på att skyla över och mildra effekterna av denna motsättning.

Lika litet som vi idag vet hur vi ska verkningsfullt repa sönder den borgerliga ideologin, lika litet kan vi säga speciellt intressanta saker om kapitalism och socialism, dvs grunden för det socialistiska medvetandet.

1.39 Ekonomismen och det kommande uppsvinget

Jag har nu dragit fram en rad punkter, där ekonomismen (oförmåga att analysera politiken och ideologin) leder till *avgörande* odugligheter i den revolutionära kommunistiska kampen. Den ekonomistiska revisionismen ställer oss vanmäktiga i ett flertal centrala frågor.

En analys av kapitalismens kriser, dess ständiga pendling mellan bristande köpkraft och bristande lönsamhet (kapitalismens Skylla och Karybdis), pekar hän mot att det uppsving, som hittills mest rört allmänpolitiska frågor och solidaritetsfrågor, kommer att i allt högre grad omfatta även ekonomiska frågor (och detta alldeles oberoende av om det blir en *svår* kris eller snarare en lång serie av krisungar, som borgarstaten mödosamt dämpar genom att navigera mellan de båda sidorna av krisen). Kampen i allmänpolitiska frågor och solidaritetsfrågor har mest berört skikt, hos vilka den borgerliga ideologin redan fått allvarliga stötar.

Kommunisterna har därför haft en tämligen lätt uppgift, då de försökt föra in ett revolutionärt medvetande i denna kamp. Sådana sötebrödsdagar kan vi inte räkna med, då ekonomisk kamp kommer att omfatta skikt, där den borgerliga ideologin – ofta tom i reaktionära former – sitter djupt och hårt. Inte ens till arbetarklassens nyvaknande militans räcker det att säga sådant som kretsar kring ”Leve de vilda strejkerna, framåt mot den socialistiska revolutionen!” För då underskattar man kapitalt den borgerliga ideologins styrka och sammanhållningskraft. (Dess kris blir bland de breda skikten inte akut så lätt.) Våldigt mycket mer kraft måste inriktas på att *förklara* saker och ting. Annars sitter vi fast i den ekonomistiska inskränktheten eller t o m, i värsta fall, i någon teori om den spontana socialismen.

Förmåga att verkligen kunna *gripa in* med socialistisk upplysning är *avgörande* för socialismen. Genom den bestående ekonomistiska avvikelsen i våra förbund saknar vi idag den förmågan. Vi riktigt *bäddar* för att tillåta att kampen till stora delar kommer att beledsagas av borgerlig, t o m reaktionär, ideologi. Det är därför som det är så avgörande viktigt att krossa ekonomismen genom att utveckla en analys av ideologi och politik.

ca 10. 5. 71

Oppositionen 24. 10. 71

AU avfärdar

Kort kommentar till ”Om den bestående ekonomistiska avvikelsen i våra förbund

KAMRATER!

Vi har ej för avsikt att närmare besvara oppositionens ”nya” inlägg i *Kampens väg* 11/7. Som framgår av redaktionens ledare hade oppositionen efter att manusstopp tre ggr förskjutits slutligen utbett sig plats för en vidareutveckling av sin syn på den ekonomiska kampen. Vi beslöt upplåta detta utrymme, eftersom frågan om den ekonomiska kampen jämte den om ”sektarism” var huvudpunkten i kampen i Göteborgssektionen. Det material oppositionen kunde framställa för att underbygga sin linje var därför av vikt för hela förbundet. När KV skulle tryckas anlände emellertid ett ca 4 månader gammalt inlägg – resultatet av Th Lindéns tankemödor våren 71. All ”vidareutveckling” var nu som bortblåst och istället ställdes en mängd nya frågor. Vi har diskuterat inlägget och menar, som sagt, att det ej finns anledning till mer än en kommentar eftersom ingenting framkommer som motiverar en omprövning av vår bedömning av oppositionens politiska karaktär. Vi har ej funnit anledning att ändra på vårt arbetschema för att avsätta tid till svar.

Helt kort utmärks Th L:s inlägg av att:

1. Den ekonomism som är ”bestående” hos KFMLr och Clarté(m-l) skulle (se s 1) vara den som menar att ”Ekonomisk kamp skulle alltså vara den mest användbara medlet för att dra massorna till socialism.” Vi skulle alltså ej omfatta det Lenin skriver i Vad bör göras? och

som redan för över ett år sedan togs upp i brev 1 i avsnitt 1V: ”En mera försåtlig form av ekonomism är den som påstår att den ekonomiska kampen är ”det mest användbara” med let för att dra massorna med till aktiv politisk kamp och tar detta till intäkt för att ägna sig hudsakligen åt fackligt arbete.”

Här finns inga bevis men härifrån spinner Th L en väv där allt faller på plats – vi är även ”teoretiska ekonomister” (eller som en marxist-leninist skulle säga – mekaniska materialister) och eftersom vi är detta så måste vi givetvis vara revisionister (se ex s E) Om A antages så följer B så följer C – det är den ”bevisföring” Th L uppvisar. Hokus pokus – av den revolutionära rörelsen blir det en revisionistisk – varför skulle vi bemöda oss om att tillbaka-visa sådana lufttrick?

2. Statsapparaten berörs utförligt. Här svävar Linden liksom så ofta annars mellan det banala och det felaktiga. Förvisso är det t ex sant att staten inte är ”en hammare som kapitalisterna håller i.” Frågan om staten är av synnerlig vikt och enligt vår rörelses planering för det teoretiska arbetet kommer den upp som en del av klassanalysen. De kamrater som ej är säkra på de mest grundläggande marxist-leninistiska ståndpunkterna i frågan rekommenderas Lenin: Staten och revolutionen för självständiga studier. Det finns ej skäl eller plats för oss att resa frågan mer grundligt än så f n.

3. Utmärkande för inlägget och i det stycket (inte minst) typiskt för FK-avläggarna i sektionen är inriktningen på mellanskikten och synen på deras politiska karaktär resp arbetarklassens. Vi har redan i inlägget om den ekonomiska kampen sett att oppositionen befarar att fascismen ska vinna fäste inom arbetarklassen (s 4) och småbourgeoisins och mellanskiktens speciella ställning som social bas för fascistiska rörelser nämns ej med ett ord. Detta var ursprungligen saxat ur det nu publicerade inlägget och här fullföljs också tankegången då Th L ex hävdar att det mest intressanta med krisen -29 i Tyskland var att nazisterna ”hade stora framgångsarsärskilt bland de katolska arbetarna” (sB) Detta beläggs ej men även om så vore fallet att vissa arbetargrupper dukade under för hitleristernas propaganda så vet vi att fascismens sociala bas ej är arbetarklassen utan småbourgeoisin och detta fördunklar Lindén. Kronan på verket kommer på sista sidan då Th L skriver: ”Kampen i allmänpolitiska frågor och solidaritetsfrågor har mest berört skikt, hos vilka den borgerliga ideologin redan fått allvarliga stötar. Kommunisterna har därför haft en tämligen lätt uppgift, då de försökt föra in ett revolutionärt medvetande i denna kamp. Sådana sötebrödsdagar kan vi inte räkna med då ekonomisk kamp kommer att omfatta skikt, där den borgerliga ideologin – ofta till och med i reaktionära former-sitter djupt och hårt. ” Th L menar således att mellanskikten skulle vara lättare att vinna för kommunismen än arbetarklassen! Med blixstens klarhet speglas klasskaraktären på oppositionens linje. För visso är det riktigt att den småborgerliga socialismen som förespråkas av Th L m fl har lättare att slå rot bland dessa skikt! Varje kamrat som är osäker på frågan om oppositionens inställning till mellanskikten uppmanas att bläddra igenom deras hela produktion för att undersöka inställningen till mellanskikten resp till arbetarklassen. Vilka får deras förtroende? Vilka får deras omsorg?

Kamrater! Givetvis kan smärre delar av det Th L för fram äga sin riktighet. För att vi ska kunna gå vidare krävs nu emellertid att oppositionen avlägsnas som en avart av den uppvaknande småborgerliga rörelsen och som FK:s förespråkar i våra led. I denna fråga återkommer vi efter CK-mötet 6-7. 11.

Revolutionära hälsningar! AU

4. 11. 1971

Sekterismen

Från denna artikel har utelämnats slutavsnittet ”Splittringens ideolog”, som polemiserar mot Anders Lundströms artikel ”Splittringens ideologer” i *Klasskampen* 5/71. I *Kommunist* nr 4-5 finns en artikel som i sak täcker det mesta av detta avsnitt.*

1. Inledning

En häftig politisk strid rasar i sektionen. Vad karakteriserar den kampen? Som oppositionen ska visa i ett annat inlägg (om arbetarpolitiken) bryr sig styrelsen inte ett vitten om att tränga in i de politiska frågor striden gäller, utan börjar i stället kampen med att måla fram bilden av en kontrarevolutionär grupp. Hur kan det komma sig att de visar en sådan komplett oförmåga att föra en politisk strid?

Jag ska i den här artikeln försöka frilägga de sekterismens mekanismer, som träder fram i den här fejden. Det centrala är att de inte begripit vad motsättningarna i en kommunistisk organisation är, utan *tolkar* varje motsättning som en avspeglning av kampen mellan samhällsklasserna. För motsättningar och strid inom den socialistiska ideologins ram har de ingen plats, eftersom de ser socialismen som ett färdigt system av åsikter (”marxismen-leninismen Mao tsetungs tänkande”), vilka man endast kan ”förneka eller ”hylla”.

För dem står motsättningen endast mellan socialismens vetenskapliga ideologi och borgarnas ovetenskapliga ideologi. Att mot den socialistiska ideologin också kan ställas marxistisk vetenskap kan de inte begripa, eftersom de saknar distinktionen mellan ideologi och vetenskap.

Jag ska först göra denna centrala distinktion mellan ideologi och vetenskap i allmänhet, i klassen och i partiet (kap II), och påvisa att den teoretiska kampen inte bara är klasskamp. Så tar jag upp vilka konsekvenserna av den felaktiga uppfattningen av den teoretiska kampen i vissa situationer blir (kap III). Slutligen går jag in på Anders Lundströms artikel i *Klasskampen* nr 5/71 och försöker påvisa att den vad huvudteserna beträffar är av karaktären ”inte en siffra rätt” (kap IV).

Mina åsikter i dessa frågor överensstämmer föga med den för närvarande rådande uppfattningen, utan är tvärtom avsedda som en brännande vidräkning med den. Till skillnad från dem är jag öppen för kritik av det jag skrivit, så mycket mer som jag tvingats skriva under besvärlig tidspress. Jag vet mycket väl att ”Vid ingången till vetenskapen, liksom vid ingången till helvetet, måste det kravet ställas: Här måste varje feighet överges, varje nedriighet rivas upp med roten”? (Marx: Förordet i Till kritiken av den politiska ekonomin.)

Vetenskap och ideologi

Inledning

Innan jag går in på frågan om motsättningarna och den teoretiska kampen (kap III), måste jag göra en del utredningar om *ideologi och vetenskap och deras förhållande till klassen och till partiet*.

(Avsnitt 1:) Jag ska först ta upp ideologi och vetenskap *allmänt*, dvs som fenomen, vilka finns och funnits i alla samhällen (*även* i dem, där vetenskapen inte funnits som någon organisatoriskt avskild verksamhet). Först blir det fråga om att ta upp hur ideologin och vetenskapen förhåller sig till praktiken dvs deras sätt att *fungera* som samhällseliga fenomen. Sedan går jag över till enheten och motsättningen mellan dem, samt visar hur begreppet vetenskaplig ideologi, trots att det har ett visst berättigande, missar motsättningen.

* Ingår i artikelsamlingen [Förbundet Kommunist om KFml\(r\)](#)

(Avsnitt 2:) Därefter tar jag upp hur ideologi och vetenskap förhåller sig till *klassen*, dels frågan om vetenskapens relativa självständighet i förhållande till klassen, dels frågan om hur i motsättningen mellan ideologi och vetenskap det i klassen måste vara ideologin som dominerar.

(Avsnitt 3:) Slutligen behandlar jag frågan om hur ideologin och vetenskapen förhåller sig till *partiet*: ideologin får inte dominera över vetenskapen. Jag ska också visa att den teoretiska kampen inte bara är klasskamp, och detta är viktigt att inse.

I allmänhet

Hur uppfattar vi detta med ideologi och vetenskap? Jo, det finns å ena sidan en socialistisk ideologi, en världsåskådning som är vetenskaplig, där vetenskaplig tolkas som sann, och å andra sidan en borgerlig ideologi, en världsåskådning som är ovetenskaplig, där ovetenskaplig tolkas som falsk. Man menar alltså att det mot varandra står två relativt homogena *system av åsikter*. Detta ger en väldigt konstig bild av både det borgerliga och det socialistiska tänkandet. Mycken dialektik blir inte kvar. Man frågar sig verkligen, hur det socialistiska tänkandet kan utvecklas, om detta inte inom sig rymmer en ständig strid, utan tvärtom vore enbart en världsåskådning, ett system av åsikter. Och man frågar, hur det är med partiet: om varje fel är ett borgerligt fel, ett fel som utgör ett avsteg från den helgjutna socialistiska ideologin; om det i varje motsättning finns en revisionistisk sida – måste inte då det socialistiska tänkandet bli alldeles orörligt, dvs upphöra, då klasserna en gång försvunnit?

Jag ska visa, att dessa problem får sin lösning, då man upptäcker att det inom varje tänkande finns en motsättning mellan ideologi och vetenskap, vilka är *två sidor* av varje tänkande. Motsättningar finns alltså inte bara mellan det borgerliga och det socialistiska tänkandet, utan också *inom* resp tänkande.

a. Ideologin: handlingsledande principer

Ideologin är den uppfattning av verkligheten, som en klass, ett skikt, en grupp, en individ, etc har. Man kan också kalla den för världsåskådning. Anledningen till att det överhuvudtaget finns ideologi är att man för att kunna orientera sig i världen behöver en sammanhängande uppfattning av denna. Och vad gäller en klass eller dylikt, så måste denna dessutom ha en ideologi för att kunna hålla samman och handla på ett någorlunda enhetligt sätt. Här fungerar alltså ideologin som murbruk mellan tegelstenar.

Det viktiga med ideologin eller världsåskådningen är alltså att det är utifrån denna man *handlar*. Med ideologins hjälp kan man i varje situation ganska snabbt besluta sig för hur man ska handla den tillhandahåller *handlingsledande principer*, något som är nödvändigt om man inte ska skrapa knäna så fort man tar ett steg. Det betydelsefulla med uppfattningen av förhållandet mellan ”arbetstagare” och ”arbetsgivare” är att den får den som har denna att handla på ett visst sätt: klassamarbete är för honom det självklara, eftersom han inte uppfattar den antagonistiska motsättningen mellan arbete och kapital. Begreppen ”arbetstagare” och ”arbetsgivare” och hela det fält av uppfattningar, som omger den fungerar som *tumregler* (handlingsledande principer), vilka man följer utan att reflektera särskilt mycket däröver.

Man handlar i vanor, och det krävs alltid en liten revolution för att man ska ändra sig. Och en sådan ändring av handlandet kan inte ske, om man inte samtidigt ändrar sin världsbild, i detta fall gör sig av med de borgerliga begreppen ”arbetstagare” och ”arbetsgivare”. Denna tröghet i handlandet och världsåskådning tillhoppa kan man fånga genom att säga att ideologin har en viss inneboende slutenhet (Man kan säga, att handlingsvanorna och världsåskådningen tillsammans utgör en ”vardagsvärld” av vanor och tumregler, som det alltid innebär en viss *omvälvning* att ändra på).

Ideologin är en nödvändig, oundviklig del av verkligheten. Det är *ingenting fullt* med ideologi;

man *måste* skaffa sig vanor och tumregler, om inte allt handlande ska bli omöjligt. – Detta gäller även en kommunistisk organisation,: denna måste självklart skaffa sig och stå vid linjer; den kan inte jämt hålla på att fundera igenom allting. Linjer är förvisso resultat av vetenskapligt arbete. Men själv *är* en linje naturligtvis inte sådant arbete, utan handlingsledande principer, dvs den har en *ideologisk* karaktär. Detta är nödvändigt, och det är som sagt ingenting fullt med det.

Jag kommer i det följande att använda orden ”ideologi, ” ”världsåskådning” och ”handlingsledande principer” ganska mycket om varandra. Detta får inte tolkas som att ideologin bara skulle vara en uppräknelig mängd handlingsledande principer. Vad som gäller är att de handlingsledande principerna *ingår i* ideologin. Ideologin *som helhet* ger en systematisk, enhetlighet och följdriktighet åt de handlingsledande principerna; genom ideologin hänger dessa samman med varandra, och man kan inte ändra på vissa principer utan att dessa påverkar andra. Så t ex kunde inte vi ställa oss uppgiften att omvandla den spontana kampen utan att förr eller senare tvingas ändra på vår uppfattning av huvudmotsättningen i Sverige och vår uppfattning av studenternas ställning i klasskampen.

b. Vetenskapen: analys med begrepp

Jag har konstaterat, att ideologin har en principiell slutenhet, och att denna är en nödvändighet i mänsklig praktik. Vetenskapen är en helt annorlunda del av denna praktik. Den är principiellt revolutionär, nydanande, öppen. Den marxistiska vetenskapen arbetar med att lösa problem, som klasskampen ställer. (Om man finner att ens handlingsledande principer inte fungerar, måste man s a s tänka till – men det kan naturligtvis även röra sig om mer övergripande problem, t ex problem som strategin ställer, bl a klassanalys.)

Den tar därvid i princip inga som helst hänsyn till om de uppfattningar, som dess arbete leder fram till, föga överensstämmer med förhärskande uppfattningar, utan vet att ”varje feighet måste övergivas, varje nedrighet rivas upp med roten” (Marx). Tvärtom vet den, att det endast är genom denna hänsynslöshet, som de handlingsledande principerna kan bli ändamålsenliga. (Däremot tar den kommunistiska vetenskapsmannen självklart hänsyn till att *förändring* av partilinjen måste ske genom en ordnad diskussion).

Att vetenskapen är principiellt revolutionär och hänsynslös betyder inte att den inte skulle stå i en dialektik med samhällsutvecklingen. Denna ställer, t ex genom den ekonomiska utvecklingen, ständigt nya problem som vetenskapen måste lösa. Med borgarklassens framväxt var förbunden en enorm utveckling av vetenskapen (även samhällsvetenskapen – Marx stod ju på den grund, som lagts av borgerliga forskare). På samma sätt är marxismens utveckling förbunden med arbetarklassens framväxt.

Då vetenskapen på detta sätt tränger sig framåt, gör den det inte i tomma intet, utan *mot* något, nämligen mot den förhärskande uppfattningen. *Anledningen* till att på detta sätt tränga sig framåt är naturligtvis att denna förhärskande uppfattning, denna världsåskådning, implicerar precis vissa handlingsledande principer, som man vill ta kål på (att vi tekämpar föreställningarna om ”arbetsgivare” etc beror naturligtvis på att man inte kan bryta med klassamarbetspolitiken utan att också bryta med dessa föreställningar). På detta sätt ser vi historiskt hur vetenskapen avtecknar sig mot ideologin i kamp mot denna.

Ska vetenskapen kunna utföra detta revolutionära arbete, måste den ha en principiell öppenhet; den kan inte ha världsåskådningens principiella slutenhet. Det som idag karaktäriserar den borgerliga vetenskapen är just en slutenhet: vissa saker kan inte ifrågasättas, speciellt inte dogmen om att det inte finns några antagonistiska klassmotsättningar. (Viss öppenhet måste den borgerliga vetenskapen dock ha – den är således *inte bara* en ideologi -, eftersom även borgarna är tvungna att lösa en del problem för att kunna sköta sin ekonomi samt för att kunna utkämpa kampen mot arbetarklassen.)

Uppfattar man marxismen som ett system av åsikter, en utarbetad världsåskådning, som kan ”avvisas” eller ”hyllas”, så ger man den en ideologisk slutenhet, vilket är detsamma som att ta död på vetenskapen. (Att på detta sätt bli lik den borgerliga vetenskapen är inte meriterande.)

(*Ett slags slutenhet har vetenskapen: den måste med nödvändighet arbeta med några slags begrepp; den kan inte på en gång ifrågasätta dem alla. Men dess riktning är alltid öppen: den vill fastställa saker, som inte förut varit kända. – En verkligt grundlig genomgång av vad vetenskapligt arbete är kan inte göras här, utan måste anstå till den PM för vetenskapligt arbete, som ska komma ut.*)

c. Ideologi och vetenskap är två sidor av tänkandet

För att visa hur vetenskap och ideologi är två sidor av tänkandet ska jag säga något om det socialistiska tänkandet och dess rörelse. – Den politiska praktiken ställer problem för den marxistiska vetenskapen, och denna löser efter förmåga problemen. De nydanande idéer, som på det viset uppkommer, glider därefter in bland världsåskådningens handlingsledande principer, modifierar dessa, och är efter en tid en integrerad del av ideologin. Först blir de en del av partiets linje, så småningom även en del av klassens ideologi. Härigenom är idéerna ifråga inte längre vetenskapliga; de är nämligen inte längre led i en systematisk, framåtborrande reflektion. Men mindre sanna blir de inte under denna vandring från vetenskapen till ideologin. Däremot går de från öppenhet till slutenhet, och först en ny framstöt av vetenskaplig reflektion ställer dem åter ifråga.

Genom den här skissen blir det klart, hur man just genom begreppen ideologi och vetenskap kan begripa det socialistiska tänkandets rörelse (jag abstraherar här från den borgerliga ideologins påverkan, och att även striden mot denna kan utveckla det socialistiska tänkandet; men senare kommer jag tillbaka till frågan om den borgerliga ideologin): hur den socialistiska ideologin ständigt utvecklas genom den marxistiska vetenskapens arbete. Om vi inte använder dessa begrepp, utan menar att det socialistiska tänkandet är en utarbetad, helhetlig vetenskaplig (där vetenskaplig tolkas som sann) ideologi, så blir detta tänkandes rörelse omöjlig för oss att begripa. Hela dialektiken går förlorad.

Därmed bör det vara klart att frågan om vetenskap och ideologi inte är en fråga om sanning och falskhet eller ens underbyggnad, utan en fråga om hur ideologi resp vetenskap *fungerar* som samhällseliga fenomen. Det rör sig s a s om två praktiker, och inte i första hand om två skilda högar av idéer. *Ideologin* arbetar med handlingsledande principer och har en principiell slutenhet; *vetenskapen* arbetar med begrepp (begrepp i den mening Marx använder i ”Inledning till kritiken av den politiska ekonomin”) och har en principiell öppenhet.

(Genom att påvisa det socialistiska tänkandets rörelse bör jag också ha gjort klart att man, då man säger att marxismen ger den socialistiska ideologin en *vetenskaplig underbyggnad* /jfr d- e nedan/, inte får tolka ordet vetenskaplig i någon slags absolutistisk mening, utan att det rör sig om ett ständigt fortgående underbyggande, ett arbete, en rörelse. Annars kommer man in just på idén om marxismen som enbart världsåskådning, som något som har en principiell slutenhet, och därigenom blir livlöst.) Varje tänkande (men inte varje tanke) är med nödvändighet både ideologiskt och vetenskapligt. Ideologi och vetenskap är s a s två skilda *moment* eller sidor i tänkandet. Det finns inget tänkande, som är fullständigt slutet, som bara består av handlingsledande principer, och aldrig kommer på något nytt, aldrig för insikterna vidare (fast religiösa sekter kommer i närheten därav). Och inget tänkande kan vara alltigenom vetenskapligt; även den mest djupborrande vetenskapsman (Marx t ex) måste ha vissa ideologier, vissa handlingsledande principer, som han inte ifrågasätter, åtminstone inte just då.

Tänkandet utgör m a o en helhet med två sidor eller moment. Ideologin är dess handlingsledande moment, vetenskapen dess framåtsyftande moment. Om inte människorna hade en världsåskådning att orientera sig med, och om de inte löste problem, skulle de inte kunna

fortsätta att existera. Därför *måste* tänkandet ha en sida vänd helt och fullt mot praktiken, och en sida vänd mot att lösa de problem, som praktiken ställer och som de befintliga handlingsledande principerna inte ger svar på – kort sagt: en *sluten* och en *öppen* sida, ideologi och vetenskap. Mellan dessa båda sidor av tankelivet råder *enhet och motsättning*, dvs en dialektik (behandlas strax).

Orden ideologi och vetenskap används alltså här på ett sätt som avviker från det vardagliga. Den vardagliga uppfattningen är väl ungefär att vetenskapen är något ”sant och vetenskapligt” och ideologin någonting ”ovetenskapligt och otillförlitligt”. Ungefär i de termerna resonerar både styrelsen (deras inlägg om den opportunistiska avvikelserna) och Anders Lundström (*Klasskampen* 5/71, s 27): då oppositionen hävdar att ideologi och vetenskap inte är de detsamma, säger styrelsen att oppositionen menar att den proletära ideologin vore ovetenskaplig. Men nu bör det alltså vara klart att frågan öht inte ligger på det planet, utan att det rör sig om hur ideologin och vetenskapen fungerar, vad de fyller för funktion.

d. Enheten och motsättningen mellan ideologi och vetenskap

Enheten: (Detta är inte detsamma som enheten mellan vetenskapen och proletariatet, dvs att vetenskapen inte kan bli bra, om den är utan kontakt med proletariatets klasskamp. Den frågan behandlas under 2a.)

Enheten mellan vetenskap och ideologi har två sidor, dels att vetenskapen behöver ideologin, dels att ideologin behöver vetenskapen. Saken är egentligen trivialt enkel: 1. Vetenskapen behöver ideologin: Om inte kommunisterna hade sin politiska linje, om de inte hade en viss ideologisk slutenhet, skulle det bara bli kaos av deras försök att *ställa problem*. De skulle inte veta vad som är viktigt att undersöka, utan förirra sig ut i småborgerlig akademism. 2. Ideologin behöver vetenskapen: Om inte ideologin underbyggs och modifieras med vetenskapligt arbete, blir den förr eller senare skräp.

Motsättningen: Redan i föregående avsnitt blev det klart, hur det är genom motsättningen mellan ideologi och vetenskap, som det socialistiska tänkandet kan befinna sig i rörelse, utvecklas. Det finns brister i ens linje och i hela den socialistiska ideologin, varav denna linje är en del; och det är genom vetenskapligt arbete dessa tas bort. Vetenskapen går framåt s a s på ideologins bekostnad; dennas slutenhet bryts igenom av vetenskapen. Man skulle t o m kunna säga att ideologins trygga slutenhet ständigt hotas av vetenskapens hänsynslösa öppenhet Detta är motsättningens ena sida. Men den har även en annan sida: Man kan inte handla samtidigt som man analyserar sitt handlande. När man skrider till handling, måste man göra det konsekvent: man måste följa de riktlinjer man dragit upp. Att i själva handlandet ifrågasätta grunderna för detta vore förlamande. Ifrågasätta får man göra efteråt; då kan man analysera sina fel och föra upp linjen till en högre, bättre nivå. Man får s a s handla på morgonen och bedriva vetenskapligt arbete på kvällen, för att sedan nästa morgon igen kunna gå ut med en bättre linje. Nu kan det hända att man, som idag sektionens styrelse, lägger större vikt vid att *undvika* att tumma på det politiska arbetet genom att ifrågasätta linjen än vid att *utveckla* arbetet genom att ifrågasätta linjen. Då har ideologin tagit överhand över vetenskapen. (Detta behandlar jag mer i avsnittet II. 3a)

Begreppet ”vetenskaplig ideologi” missar motsättningen mellan ideologi och vetenskap

Då motsättningen och enheten mellan ideologi och vetenskap sålunda är klar, kan jag fortsätta med att behandla frågan om *vetenskaplig ideologi* – Den socialistiska ideologin, det som vägleder vårt handlande, är underbyggd och underbyggs ständigt på nytt med vetenskapligt arbete (vi bearbetar erfarenheter vi gör). Utan tvekan ligger alltså något i det här med vetenskaplig ideologi.

Ändå är det vilseledande att säga att ideologin genom marxismen *blivit vetenskaplig*. Då ser man nämligen bara enheten mellan ideologi och vetenskap, men inte motsättningen, dvs man

gör sig skyldig till en av dialektikens tre dödssynder Visst är den socialistiska ideologin *underbyggd* av den marxistiska vetenskapen i arbete, men *vetenskap* blir den inte därigenom. Om man säger att den blir det så missar man att frågan om ideologi och vetenskap öht inte ligger på det planet sann-tillförlitlig-etc, utan att det rör sig om två praktiker i enhet och motsättning.

Med den marxistiska vetenskapens framväxt skapades *förutsättningarna* för att *tillföra* proletarietet en ideologi, som har en vetenskaplig *underbyggnad* – eller, som Lenin uttrycker det, Marx' lära ger människorna en helgjuten världsåskådning (jfr IV. 1c ”Är marxismen en världsåskådning? ”)

I klassen

2. Klassens förhållande till vetenskap och ideologi

Med behandlingen av begreppet vetenskaplig ideologi har jag i viss mån redan kommit in på frågan om ideologin och vetenskapen i förhållande till klassen. Men här ska jag behandla frågan ur andra aspekter.

a) Vetenskapens relativa självständighet i förhållande till klassen.

Den *allmänna* frågan om vetenskapens relativa självständighet i förhållande till klasserna är egentligen ganska enkel, eller t o m trivial. Inte många kommer att säga emot, sedan man förklarar vad det hela rör sig om. (*Däremot* är frågan om klasskampens betydelse för motsättningarna i en kommunistisk organisation litet besvärligare, och tas upp först i II. 3c.)

Lenin behandlar i Vad bör göras frågan om vetenskapens relativa självständighet i förhållande till klassen. Han beskriver där, hur den marxistiska vetenskapen uppkom genom att borgerliga intellektuella – under påverkan av och genom deltagande i klasstriderna på 1840-talet – förenade och utvecklade det värdefulla hos tre riktningar inom den borgerliga samhällsvetenskapen (den engelska ekonomin, den franska socialismen och den tyska filosofin) till en sammanhängande samhällsvetenskap. Han visar därigenom, hur det mellan å ena sidan klasstriderna och proletarietet och å andra sidan den marxistiska vetenskapen råder *enhet och motsättning*. Å ena sidan var det (och är det) endast genom påverkan från och intim kontakt med klasskampen som vetenskapen kunde utvecklas. Å andra sidan uppstod och utvecklades (och utvecklas än idag) vetenskapen inte inne i proletarietet och klasskampen, utan sida vid sida med dessa, *under ömsesidigt utbyte*.

Ja, hur utvecklas marxismen idag? Jag har konstaterat att det inom det socialistiska tänkandet finns motsättningar mellan ideologi och vetenskap, som har sitt ursprung ur motsättningar mellan verkligheten och kommunisternas ideologi. Klasskampen ställer problem, som vetenskapen måste lösa. Annars skulle vår linje aldrig kunna eller ens behöva utvecklas. Den analys, som dessa motsättningar tvingar fram, måste förvisso gå via en mänsklig hjärna, *och* denna hjärna är inte oberoende av klasserna, utan präglas tvärtom av dessa. Men detta är inte detsamma som att varje *tanke* vore präglad av någon klass' stämpel. Skulle så vara fallet, skulle kommunisterna inte kunna tillföra klassen en enda gnutta socialism. Teorin om den fullständiga enheten mellan klass och vetenskap skulle likvidera det leninistiska kaderpartiet; det logiska skulle vara att ersätta detta med en massorganisation.

Det är alltså inte så att teoretisk kamp *antingen* måste vara klasskamp helt och fullt *eller* också måste stå ovanför klasserna. Det intrikata förhållandet (enhet och motsättning) mellan klass och vetenskap kan inte fångas i sådana absolutistiska termer, i ett sådant antingen-eller-resonemang.

b) Proletarietet och ideologin

Det är först genom kommunisterna., som proletarietet kan få en ideologi, som inte stannar

inom kapitalismen. Kommunisterna för ut socialistisk propaganda till klassen. Härigenom kommer denna att kunna handla på ett sätt som står i överensstämmelse med dess intressen. Den socialistiska ideologin är förvisso vetenskaplig *så till vida* att den är underbyggd av vetenskapligt arbete. Proletariatet kan därför, till skillnad från andra *klasser*, få en ideologi *som i denna mening är vetenskaplig*.

Även för begripandet av denna fråga har man nytta av Lenin. Grundtanken i Vad bör göras är att kommunisterna måste ligga bakom, om klassens tänkande ska förändra sig i socialistisk riktning på de borgerliga idéernas bekostnad. Det framåtborrande elementet i tänkandet – dvs det vetenskapliga elementet – kan m a o inte klassen själv stå för.

Men detta gäller även om klassen *har* en i huvudsak socialistisk ideologi. Även då är det inte klassen, utan kommunisterna, som står för det nydanande. Mot felaktigheter i klassens socialistiska ideologi ställs alltså *i huvudsak kommunisternas* socialistiska propaganda, bakom vilken ligger den marxistiska vetenskapen. Detta betyder inte att vetenskapliga resonemang, resonemang som ställs mot den socialistiska ideologi (även mot den borgerliga, självfallet) och för denna framåt, inte skulle finnas i klassen. Men det betyder att den sidan av tänkandet, den vetenskapliga sidan, där är underordnad (i klassen som klass är den underordnad).

Kommunisterna måste fortfarande genom sin propaganda bryta igenom uppfattningar som finns i klassen. (Jfr hur jag ovan skrev om hur vetenskapen måste tränga sig fram s a s på ideologins bekostnad.) Men att kommunisterna måste bryta igenom betyder att där finns *en slutenhet, som inte klassen själv bryter igenom*. Eller m a o: *ideologin dominerar* i klassen över vetenskapen (och det är ingenting fult med det).

I partiet

3. Partiets förhållande till vetenskap och ideologi

a) Risken för ideologins dominans

Om det finns kommunister, gör det inte så mycket att ideologin dominerar i klassen, eftersom kommunisterna då ständigt bryter igenom klassens ideologi och på det viset för dess tänkande framåt. Men om det inte finns kommunister, går det illa. Då hjälper det inte ens om klassen redan har en socialistisk ideologi. Ty denna står inte pall för den borgerliga ideologin hur länge som helst. Det enda, som i längden kan stå emot denna, är marxistisk vetenskap. Om den socialistiska ideologin lämnas utan ständigt underbyggande med vetenskapligt arbete, dukar den till slut under.

Det är bara partiet, som kan utföra detta ständiga underbygnings- och modifikationsarbete. Men det, som här gäller arbetarnas ideologi, gäller även partiets linje och hela ideologi. Om inte denna får en ständig näring från vetenskapligt arbete, teoretisk kamp, så kan den dels inte anpassas till de skiftande politiska lägena, dels kan den inte försvaras mot förvanskningar

Detta underbygnadsarbete kräver – förutom en hög teoretisk nivå – att ideologin inte får dominera över vetenskapen i partiet. Vad innebär det att ideologin tar överhand över vetenskapen?

Ta ett exempel från Ukas-kampens tid, de fackliga antimonopolistiska fronternas tid. Det var många som hade kritik mot ekonomismen i den politik vi då drev. Vad sade vi till dem? Jo, att de splittrade kampen mot Ukas och objektivt tjänade monopolkapitalet. I och för sig var det naturligtvis riktigt att de splittrade Ukas-kampen: hade vi tagit upp en allvarlig diskussion om deras kritik, hade Ukas-kampen inte bara splittrats, utan *likviderats*, ersatts med en annan, bättre politik.

Någon ordentlig diskussion kring deras kritik var det däremot inte fråga om. Det ansågs t o m misstänkt att läsa de tidningar, där kritiken fanns. Faktum är att det nästan inte gick att diskutera frontlinjen; det fanns en *ideologisk blockering*, som satt som en propp. Att

ifrågasätta linjen blev liktydigt med att ifrågasätta allt progressivt och objektivt liera sig med monopolkapitalet. En principiellt tillfällig handlingslinje fick m a o dominera över all kritik mot denna linje, och linjen försvarades med de mest dåliga argument. Detta betyder att det i diskussionen från deras sida som försvarade linjen fanns en principiell *slutenhet*, precis som i ideologin och i den borgerliga vetenskapen. Vissa saker kunde inte ifrågasättas; på vissa punkter tilläts inte vetenskapen bryta igenom. Det betyder att tänkandets ideologiska sida på dessa punkter fick dominera över den vetenskapliga sidan. Och att man därigenom tvangs till att använda de mest dåliga argument betyder att *vetenskapen förnedrades till ideologi*.

Ideologin i en organisation kan alltså bli så stark att den hindrar vetenskapen. Uppslutningen kring en handlingslinje kan ta sig sådan intensitet att det blir utomordentligt inopportunt att ifrågasätta denna. Det som då gällde den antimonopolistiska frontlinjen gäller idag det mesta som KFMLr gör, låt vara att den ideologiska blockeringen var mycket starkare på den tiden. Var och en vet, att det finns vissa saker som bara inte talas om, eller som det bara ges standardsvar på. Kommer diskussion ändå upp, blir denna deformerad genom förvanskningar och citatmani, såsom skett i denna diskussion, om ”opportunisterna”. Det blir kort sagt en dålig, ja en skendiskussion, där alla tänkbara medel används för att visa det som man redan från början bestämt sig för: att kritikerna är revisionister och objektivt tillhör klassfienden. Så tar sig vetenskapens förnedring till ideologi uttryck: de förment vetenskapliga resonemangen blir bihang till den ideologiska uppslutningen kring linjen, varigenom denna *mer eller mindre* undandras kritik.

Häriigenom är det klart vad det betyder att ideologin inte får dominera över vetenskapen i partiet. Ideologins slutenhet får aldrig överföras till en slutenhet i diskussionen av partiets linje och hela ideologi. Det måste alltid vara möjligt att ifrågasätta och bryta igenom ideologin.

Detta är inte detsamma som att diskussionen skall kunna ske när och hur som helst. Det betyder självklart inte heller att det vetenskapliga arbetet kvantitativt skulle dominera över annat arbete. Frågan ligger överhuvudtaget inte på det planet, utan handlar om dominans resp icke-dominans av en *sida i en motsättning*.

Till frågan om vilken betydelse det har att klargöra denna motsättning och faran för ideologins överhand i denna återkommer jag i III. 3. Helt klart är ju att ett sådant klarläggande *inte* kan vara något säkert vaccin mot faran för ideologins överhand.

b) Nödvändigheten av en syntes av principfasthet och smidighet

Innan jag går in på motsättningarna och klasskampen i partiet, ska jag säga något mer precist om förhållandet mellan ideologi och vetenskap – mellan slutenhet och öppenhet – i partiet. Det gäller förhållandet mellan vikten av ”*principfasthet*” (vilket inte är detsamma som sekterism och dogmatism) och vikten av *smidighet* (vilket inte är detsamma som principlöshet).

Allmänt. Först en kort sammanfattning av några allmänna saker om ideologi och vetenskap. Ideologin arbetar med handlingsledande principer, som man använder för att uppnå sina målsättningar. Häriigenom har ideologin en trygghet.

Vetenskapen hotar ständigt denna trygghet. Och det är inte bara så att det är ”otryggt” i största allmänhet att fingra på sina handlingsledande principer, utan det är dessutom *faktiskt riskabelt*. Man kan ju gå på en mina. Därför är principfasthet något rationellt. Genom risken att gå på en mina blir motsättningen mellan ideologi och vetenskap oundvikligen *laddad*. Man ändrar inte sina handlingsledande principer om man inte är klart övertygad om att de nya är mer ändamålsenliga än de gamla. Detta betyder att man är mindre benägen att ändra sin ideologi ju mindre grad av säkerhet (om man så vill teoretisk styrka) man har. (Detta är ett annat sätt att säga att *faran för* ideologins överhand blir större genom låg teoretisk nivå.)

Den risk, som alltid är förknippad med att ändra på sin ideologi, är *i en kommunistisk organisation* mycket större än i vardagslivet. Har man använt flera år för att smida fram en linje och bygga upp en organisation med celler etc, och därigenom faktiskt kan fylla viktiga funktioner i klasskampen, så sätter man inte i onödan allt detta arbete på spel. En felaktig linje kan leda till reaktionens seger, dvs till en för lång tid förödande katastrof. Genom att på detta sätt den framtida klasskampen liksom finns implicit i diskussionen, får denna ett helt annat *allvar* än i vardagslivet.

Detta särskilda allvar ställer stora krav på partiet. Å ena sidan ställer det krav på stor konsekvens och principfasthet i handlandet. Man måste lägga fast och stå vid en linje. Det går inte att ständigt ifrågasätta grunderna för sitt viktiga politiska ingripande. Å andra sidan gör det särskilda allvaret att även farorna blir stora med att okritiskt behålla en linje, som ju kan vara dålig. Man måste kunna anpassa och utveckla linjen efter skiftande förhållanden, dvs det krävs *smidighet*. Denna smidighet kan inte tillförsäkras utan vetenskapligt arbete. Kort sagt: här finns krav på å ena sidan slutenhet, å andra sidan öppenhet.

Mellan dessa båda sidor råder motsättning, och det gäller för den kommunistiska organisationen att kunna bemästra denna motsättning. Endera sidan kan ta överhand, och då är alternativen: sekterism och dogmatism, eller principlöshet, opportunism. Någon kompromiss, ”avvägning” e d finns inte i denna motsättning, bara en *syntes*. Vilken är denna syntes, hur förenar man smidighet och principfasthet? Hur skall man kunna vinna smidighet och bekämpa sekterism utan att hamna i opportunism, dvs utan att vetenskapens öppenhet förs över till en öppenhet i den politiska linjen? Och hur skall man kunna vinna principfasthet och bekämpa opportunism utan att hamna i sekterism, dvs utan att ideologins slutenhet förs över till en slutenhet i vetenskapen? Kort sagt: vilken är den särskilda hopfogningen av ideologi och vetenskap av slutenhet och öppenhet, som krävs i partiet?

Denna syntes har bl a följande två delar:

- (1) En *hög teoretisk nivå*. Genom denna har man råd att bekämpa sekterismen och opportunismen, och kan göra detta utan att de förbyts i varandra.
- (2) En *”antiideologisk ideologi”*, som bidrar till att förhindra att ideologin tar överhand över vetenskapen och hela syntesen går om intet.

Om vikten av en hög teoretisk nivå är inte mycket att säga. Var och en inser att det blir betydligt svårare att utveckla politiken, om man har en låg teoretisk nivå. Var och en inser också att mot borgerliga idéer måste ställa hög teoretisk nivå. I och för sig kunde man även tänka sig att höja den ideologiska nivån, dvs öka på uppslutningen kring linjen, Kortsiktigt fungerar naturligtvis detta; organisationen och dess politik håller ihop. Men på lång sikt skadar det bara, eftersom förlusten av smidighet så småningom medför bakslag, vilka tenderar att föra en över till opportunistiska vändningar.

För att det skall gå att klarlägga vikten av en *antiideologisk ideologi* behövs en utredning om vad den teoretiska kampen i en kommunistisk organisation är.

c) Den teoretiska kampens dubbla karaktär

Jag har ovan klarlagt, att det finns en motsättning mellan den socialistiska ideologin och den marxistiska vetenskapen, och att genom denna motsättning det socialistiska tänkandet utvecklas. Det betyder att den teoretiska kampen inte bara är klasskamp.

Men den teoretiska kampen är även klasskamp. Mot den socialistiska ideologin ställs ju inte bara marxistisk vetenskap, utan även borgerlig ideologi (om man så vill även borgerlig vetenskap). Dessa *båda motsättningar* (socialistisk ideologi – marxistisk vetenskap samt socialistisk ideologi – borgerlig ideologi) *utgör tillhoppa den teoretiska kampen*, och löper hela tiden om varandra, och det är inte lätt att skilja dem åt. Frågan står varje gång en motsättning

kommer upp i den kommunistiska organisationen exakt så: är det, som hotar den socialistiska ideologin, marxistisk vetenskap eller borgerlig ideologi (eller bådadera)? Frågan är således enkel, men svaret är desto svårare att ge. Det kan bara ges genom att man mycket grundligt tränger in i de frågor motsättningen gäller.

Om man inte insett att det finns en motsättning mellan ideologi och vetenskap, kommer man alltså fullständigt att missuppfatta motsättningarna i partiet. Man tolkar allt som kamp mot den borgerliga ideologin, som klasskamp. Så fort det börjar komma upp en kritik av linjen, så misstänker man att det är den borgerliga ideologin som sticker upp sitt fula tryne och hotar den helmsidda "marxist-leninistiska världsåskådningen". I stället för att i första hand vara böjd att undersöka om det inte handlar om problem, som kanske rör hur man skall komma vidare i politiken, börjar man snoka efter borgerligt inflytande, efter skavanker i kamraternas "klasståndpunkt", som gör att de avviker från ideologin, gör "avsteg" från socialistiska "världsåskådningen" genom att ha påverkats från den borgerliga. Hela atmosfären kommer på detta sätt att andas av misstänksamhet och rädsla för det borgerliga, som dolst kommer smygande och som man måste försöka (det är osäkert om man lyckas) känna igen i alla dess olika infernaliska förklädnader. Genom att på detta sätt uppförstora till fåniga proportioner faran för det borgerliga viruset, insmörjer man organisationen med ett irrationalistiskt tänkande, som bygger upp spärrear så fort någon börjar ifrågasätta linjen.

Det är då det visar sig att ideologin tagit överhand över vetenskapen, och det är då den antiideologiska ideologin behövs (mer härom i III. 3).

Vilka är likvidatorer?

1. Att inte begripa den teoretiska kampens dubbla karaktär

I den teoretiska kampen vävs alltså hela tiden två olika motsättningar om varandra: vetenskapen och ideologi samt borgerlig ideologi och socialistisk ideologi. Begriper man inte detta, tvingas man försöka begripa motsättningarna på annat sätt. Och känner man överhuvudtaget inte till motsättningen mellan ideologi och vetenskap, blir förstås bara den klassmässiga tolkningen kvar: den teoretiska kampen tolkas som helt och fullt klasskamp, och skulle man stå mellan olika klassers idéer. I varje diskussion skulle finnas en sida, som har fel därför att den påverkats av borgerliga idéer eller t o m är borgare – dvs en revisionistisk sida. Härigenom försvinner vetenskapen, det nydanande och revolutionerande helt ur bilden. (Det går inte att komma undan genom att glida över till att påpeka att olika linjer får olika konsekvenser, eftersom detta inte är detsamma som att de skulle vara en avspiegling av klasskampen!) Att det i motsättningen mellan vetenskap och ideologi måste finnas en från klasskampen relativt självständig vetenskaplig kamp inser man inte, utan låter den ideologiska slutenheten föras över till vetenskapen.

Så fort det kommer upp en fråga, som överskrider den teoretiska nivå, som organisationen i fråga uppnått, så *tvingas* man in på tolkningen borgerlig-proletär: kritikerna blir revisionister utan att man alls kan visa detta. De verkliga meningsmotsättningarna skjuts på så vis i bakgrunden. I förgrunden kommer i stället de mest dåliga argument kombinerade med allmänt snack om småborgare o d. Styrelsen snokar förtvivlat efter småborgare, intellektuell vacklan, eller vad det är för halm-strån de försöker dölja sin egen oförmåga till teoretisk kamp med.

Den klassmässiga aspekten finns förvisso i en kommunistisk organisation. Poängen är bara att styrelsen *börjar* med denna, och sedan utifrån denna förhastade bedömning försöker härleda sig tillbaka till fel i kritikernas idéer. Detta kan då endast ske med, som sagt, dåliga argument.

Förloppet är alltså följande: Då något går emot organisationens linje, och dessutom går över ledningens teoretiska nivå, tvingas denna i all hast köra in på den klassmässiga tolkningen av motsättningarna, och utan underlag beteckna oppositionen som revisionistisk.

Genom detta handlingssätt driver styrelsen sektionen till splittring utan att vi har diskuterat igenom de frågor, som den splittringen skulle komma att stå kring. Vem är då splittrare och likvidator – den som reser diskussion, eller den som gör slut på diskussionen i förtid och därigenom kanske lägger en kloss på den revolutionära rörelsens utveckling? Dessutom förhindrar de för lång tid diskussion genom att bygga upp ideologiska vallar.

2. Hur fungerar vetenskapens förnedring till ideologi?

Man har inte kännedom om motsättningen mellan ideologi och vetenskap, utan har bara den klassmässiga tolkningen att tillgå (strängt taget skulle alltså i varje motsättning en sida vara revisionistisk). Men denna felaktighet *får effekter*, träder i verksamhet just i en särskild situation: då det kommer upp en diskussion, som går utöver ledningens teoretiska nivå.

Det är då, som diskussionen urartar och de ojunga metoderna kommer fram: man tvingas till förvanskningar, skitsnack, manipulationer (t ex flytta om i grupperna). Styrelsen börjar leta efter oppositionens kontrarevolutionära budskap i bisatser, där det skulle avslöja sig. Helheten av de frågor som rests skjuts i bakgrunden.

Och det är då, man tvingas förneka vetenskapens relativa självständighet i förhållande till klasskampen; annars skulle det inte gå att kalla oppositionen för revisionistisk utan att visa detta. (Annars erkänner man i praktiken alltid att det finns en diskussion, där de olika åsikterna inte restlöst kan föras tillbaka till klassers idéer.) Det är alltså då, som man tvingas över till en borgerlig-irrationalistisk ståndpunkt. Striden står mellan olika allmänna principer, borgerliga och proletära principer, av vilka de förra skall avvisas och de senare ”hyllas”.

Orsakerna bakom detta är följande: Man har en förvrängd kopia av den kommunistiska partiteorin, en kopia som bara innehåller klasskamp. Då man pga den bristfälliga teoretiska nivån inte klarar av att avvisa en kritik, träder effekterna av denna kopia fram i ljuset. Då tolkar man kortslutningsmässigt kritiken som revisionistisk. Man frångår sig möjligheten att göra en korrekt bedömning av hur klasskampen påverkar den teoretiska kampen i en kommunistisk organisation.

I sitt utsatta läge tvingas man höja den ideologiska nivån, skapa fram en stark sammanhållning kring ledningen, om inte medlemmarna skall sluta sig till oppositionen.

När man skall *rättfärdiga* att man *så hastigt* kört in på revisionism-tolkningen, hänvisar man till att vi har en linje för det revolutionära arbetet, och att kritiken går emot denna. Man säger att kritikernas linje skulle likvidera arbetet. Visst tummar diskussionen en aning på arbetet, men siva att kritiken inte skulle föra vår politik framåt återstår att göra.

Vad styrelsen gör är att med hänvisning till den påstådda likvidationen skjuta diskussionen ifrån sig. Man skjuter abstrakt in sig på de klassmässiga konsekvenserna (att hela den framtida klasskampen finns så implicit i diskussionen), och kan på det viset (samt med allt skitsnacket) piska upp en ideologisk nivå, som för lång tid blockerar diskussion om de frågor oppositionen rest.

Oppositionen kommer att komma med ett inlägg om arbetarpolitiken, där det visas att styrelsen sagt föga i själva frågorna, och att det är viktiga frågor som restes med styrelseminoritetens inlägg.

3. Hur ser en icke-likvidatorisk partiuppfattning ut?

Jag har försökt göra en analys av mekanismer, som finns i en kommunistisk organisation. Jag har konstaterat att det krävs både en ideologisk slutenhet och en vetenskaplig öppenhet, men att förhållandet mellan dessa under vissa omständigheter kan bli förvridet. Sådana felkopplingar mellan ideologin och vetenskapen kommer som sagt lättare då den teoretiska nivån är låg. Men det är *inte bara* det det är fråga om. Genom att se på den diskussion vi har i

sektionen idag, inser man lätt att den ideologiska nivån kan skjuta i höjden fort och på ett skadligt sätt. Och detta har inte bara med bristande teoretiska styrka att göra, utan även med att det saknas en medvetenhet om farorna med en för hög ideologisk nivå: vetenskapens förnedring till ideologi, ideologins dominans. Man skulle kunna säga att det krävs ett slags *antiideologisk ideologi*, som gör att man stegrar sig, då en linje får större sanktion än berättigat, då dåliga argument kommer fram för att försvara en linje. Detta är detsamma som att säga att ideologin aldrig får dominera över vetenskapen.

Detta är den specifika kombination av ideologi och vetenskap, som skiljer partiet från klassen.

Det är uppenbart att denna vetenskapens relativa självständighet gentemot ideologin blir lättare att upprätthålla om man, förutom en bra teoretisk styrka, har begripit den dubbla karaktären av motsättningarna i en kommunistisk organisation, och inte tror att alla motsättningar är kamp mellan borgerlig och socialistisk ideologi.

Vad jag här har gjort är att försöka komma åt en faktisk process: om man inte begripit den teoretiska kampens dubbla karaktär, utan förvrider denna till blott och bart klasskamp, så hamnar man, förutsatt att den teoretiska styrkan är bristfällig, alldeles i onödan i en situation, som blir svår att reda upp utan en splittring. Jag sysslar alltså inte med någon allmän vecklagan över att styrelsen använder för hårda ord, etc. I stället har jag försökt visa, att styrelsen har en *likvidatorisk partiteori*, en partiteori som ger dem en förevändning att låta bli att försöka korrekt bedöma dels klasskampens betydelse för den teoretiska kampen, dels vad den teoretiska kamp, som nu rasar i sektionen, egentligen handlar om. Till den senare frågan, vars centrala del är arbetarpolitiken, återkommer alltså oppositionen.

Ordförande Lundström bemöter

Tomas Lindén och marxismen

Två oförenliga storheter

I sitt senaste ”vetenskapliga” /där vetenskapligt tolkas som ”systematiskt framåtbörande reflektioner”/ arbete har Tomas Lindén gjort ett tappert försök att på samma anti-marxistiska grundval som Förbundet KOMMUNIST står utveckla och ”fördjupa” FK:s resonemang så att det ska bli lättare att svälja för medlemmarna i Clarté ml i Göteborg.

Tomas Lindéns viktigaste bidrag till den anti-marxistiska filosofiska offensiven är utsträckandet av teorin om den teoretiska kampens dubbla karaktär /dvs att teoretisk kamp dels är klasskamp dels vetenskapligt arbete/ till partiet eller ”den revolutionära rörelsen”. Medan FK hävdar omöjligheten av klasskamp inom en kommunistisk organisation eller inom ”den revolutionära rörelsen” /Tomas Lindén gör dock ett demagogiskt försök att påskina att FK erkänner klasskampen inom partiet/ med den motiveringen att det skulle vara att utplåna komm:s speciella roll en sammanblandning mellan parti och klass vill Tomas Lindén erkänna möjligheten av klasskampens existens inom partiet. Detta erkännande blir emellertid ingenting annat än ett skickligt kringgående av frågans kärna, då han vägrar ta ställning / och därmed får anses ta ställning för FK, vars huvudteser han ju försvarar/ i den konkreta fråga som polemiken mellan mig och FK gällde: Frågan om huruvida kampen mellan högeropportunisterna och revolutionärer inom KFML och Clarté var en avspegling av klasskampen i samhället på det ideologiska planet samt frågan om huruvida man idag kan säga att KFMLs är en småborgerlig organisation med en småborgerlig politik. Om denna konkreta fråga har Tomas Lindén ingenting att säga, väl vetande att hans åsikter direkt skulle avslöjas av Clarté ml:s medlemmar vilka ju deltagit i striden mot högeropportunismen och skolats politiskt och teoretiskt i den. Skamset tiger vår ”teoretiker” om frågans kärna.

Så här presenterades frågan av *Kommunist*:

För KFMLr blir (s)arna inte bara högeropportunisterna och revisionisterna utan socialdemokraterna av samma kaliber som Bernstein och Branting, och på ett tuffjäts avstånd från Palme. Denna uppfattning har naturligtvis inte mycket med verkligheten att göra. Bernstein och Branting *förnekade* 1914 den socialistiska revolutionen, klasskampen osv och bekände sig till den borgerliga legaliteten, eftersom de förespråkade den parlamentariska vägen till socialismen. KFMLs idag däremot *bekänner* sig till den socialistiska revolutionen, proletariats diktatur klasskampen osv, men de sopar ofta under mattan av taktiska skäl, och de förstår inte att föra en revolutionär politik som motsvarar dessa programmatiska bekännelser till socialismen.

/ *Kommunist* 3, sid 41 FK:s kursiv/

För FK blir det avgörande huruvida en riktning i ord ansluter sig till marxismen, huruvida den använder en marxistisk och revolutionär fraseologi och inte vad dess objektiva politiska *klassbetydelse* är eftersom de inte erkänner några klassmässiga mellanriktningar som använder en revolutionär fasad. Vad detta innebär ur marxistisk synpunkt är inte svårt att förstå: FK ansluter sig till den idealistiska tesen om att bedöma personer, strömningar och partier efter vad de säger sig vara och inte vad de *i praktiken är*. Med detta betraktelsesätt är det givetvis omöjligt att förstå något av det som händer i politiken idag och, vilket måste understrykas, FK /och Tomas Lindén/ har ingen möjlighet att lämna några som helst bidrag till uppbygget av det kommunistiska partiet. Deras syn motverkar tvärtom detta uppbygge genom att förhindra att en riktig värdering görs av de olika riktningar som idag uppträder under ”marxist-leninistisk” flagg, de permanentar den rådande splittringen inom ”vänstern” genom att tala mot en bestämd avgränsning på grundval av politiska och klassmässiga skillnader, ja de är de teoretiska förespråkarna för denna permanentning av den rådande splittringen... de är splittringens ideologer!

Varken Tomas Lindén eller Förbundet KOMMUNIST har på något sätt lyckats vederlägga våra påståenden att KFMLs är en småborgerlig organisation med en småborgerlig politik. Denna grundar sig nämligen på en djupgående analys av dels deras ledarkaders och organisationers klassammansättning, dels deras sympatisörers och deras ”rörelers” klassbakgrund, dels, och viktigast, deras politiks objektiva klassinnehåll. /Denna analys finns för Clarté ml:s del bl a i broschyrerna Clarté och högeropportunisterna och Krig och revolution. Varken FK eller Tomas Lindén har vågat sig på att bemöta dessa skrifter.) Genom dessa bevis för högeropportunisternas småborgerliga klassbetydelse är det också bevisat att kampen inom KFML och Clarté var en fråga om klasskamp, eftersom den nuvarande småborgerliga politiken från KFMLs fanns redan inom det gamla KFML och bröts mot marxist-leninisternas linje. Genom att revolutionärerna använde den marxistiska analysmetoden kunde man klart förutsäga var (s)-arna skulle hamna trots att de i ord förnekade sin reformism, och man kunde inse nödvändigheten av en brytning med denna småborgerliga riktning och lösgöra de proletärt-revolutionära delarna av KFML från småborgarnas politiska och organisatoriska inflytande. Det är dessa oerhört viktiga erfarenheter som FK förnekar (och även Thomas Lindén).

För att förstå vikten av att den marxist-leninistiska synen på ”den revolutionära rörelsen” läggs som grund för en analys av alla uppkommande schatteringar och riktningar ska vi med Lenins hjälp ta ett exempel från den internationella arbetarrörelsens historia, för att sedan göra en modern jämförelse.

I artikeln ”Marxismen och revisionismen” behandlar Lenin revisionismens uppkomst i slutet av 11300 – talet. Efter en redogörelse för de läror som stod mot marxismen under 50-, 60- och 70-talen konstaterar han: Marxismen höll redan på att fullständigt besegra alla andra ideologier inom arbetarrörelsen” (Märk att Lenin anser marxismen vara en ideologi'. Hur blev det med den marxist-leninistiska” distinktionen mellan vetenskap och ideologi?) Lenin fortsätter:

Men då marxismen trängts undan alla mer eller mindre helgjutna fientliga läror, börjar de tendenser,

som fått uttryck i dessa läror, att söka sig andra vägar. Kampens former och motiv förändrades, men kampen själv fortsatte. Och det andra halvsekle av marxismens existens (från 1890-talet räknat) inleddes med en kamp, som fördes av en mot marxism fientlig strömning inom marxismen/... /Den förmarxistiska socialismen är krossad. Den fortsätter kampen, men inte längre på självständig basis utan på marxismens allmänna grundval, såsom revisionism. (*Valda verk* 1:2 s 22-23)

Hur skulle då Förbundet Kommunist (och Thomas Lindén) ställt sig till den förmarxistiska socialism när den förvandlades till en strömning inom marxismen? Det finns ingenting i deras teori och politik som talar för annat än att de skulle intagit Kautskys när sprängningen blev nödvändig 1914: att visserligen erkänna att socialchauvinisterna inte var renlärliga marxister men samtidigt gå emot en splittring med dem. Vi kan tänka oss FK:s teoretiska kamp mot revisionismen i detta läge: ”Ni kamrater gjorde tyvärr ett vetenskapligt fel i analysen av imperialismen”... I detta sammanhang är det inte intressant att socialchauvinisterna ”bekände sig till den borgerliga legaliteten” osv eftersom detta bara visar på FK:s okunnighet om revisionismens natur, dvs dess förmåga att ständigt ge sin teori och politik den utformning som svarar mot tidens krav. Den revisionism som på 1800-talet yttrade sig i ett öppet avståndstagande från den våldsamma revolutionen yttrar sig i dag i ett förtäckt avståndstagande från densamma, eller kanske bara i ett förnekande av att revolutionärerna i partibygandet period teoretiskt, politiskt och organisatoriskt måste avgränsa sig från den småborgerliga vänstern...

Men Lenins analys av den klassiska revisionismen för ögonen är det lättare att förstå det som händer inom ”den revolutionära rörelsen” i dagens Sverige. Det är nämligen så att det under 60-talet i vårt land ägt rum förändringar som mycket påminner om dem som Lenin skildrar (det är dock inte så mycket frågan om riktningar inom arbetar rörelsen som riktningar inom ”vänstern”). I mitten av sextioalet började för första gången på länge de marxist-leninistiska teorierna, under intryck av KKP:s kamp mot SUKP, att propageras av det som sedan skulle bli KFML. Läget inom den dåvarande ”vänstern”, SKP, DU/VUF, Zenitgruppen och sossevänstern, var då sådant att de mest grundläggande marxist-leninistiska studierna förnekades. Zenitgruppen var helt öppna socialdemokrater och den moderna revisionismens avläggare höll på att förbereda antagandet av ett rakt igenom socialdemokratiskt program som en bekräftelse på SKP:s förvandling till ett vänstersocialdemokratiskt parti. Genom KFML:s teoretiska kamp mot revisionismen (givetvis kombinerat med det omfattande uppsvinget i studentrörelsen) har läget nu helt förändrats. Den öppna moderna revisionismen har ytterst få förespråkare i Sverige (de enda renlärliga är förmodligen gruppen kring Norrskensflamman), i stället har en rad grupper och fraktioner bildats som alla har det gemensamt att de kallar sig marxist-leninister och revolutionärer och de flesta erkänner också Mao Tse-tungstänkande som en vidareutveckling av marxismen-leninismen. VPK har antagit ett provisoriskt nytt partiprogram (folkvalt) med revolutionen och allt och en grupp inom partiet (Herlitz-Svensson) håller på att arbeta ut ett programförslag med en väldigt revolutionär fasad. VUF-Tidsignal som länge varit halvsocialdemokrater (se bl a boken ”Din lön – deras profit”, vilken kritiserats av Clarté) har upplösts och de ledande krafterna har bildat tre nya ”marxist-leninistiska” och tämligen ”revolutionära” organisationer, varav Förbundet KOMMUNIST är en. Till och med vänstern inom det socialdemokratiska partiet har börjat röra på sig, bilder av Marx har börjat dyka upp och flera av studentförbundets lokalorganisationer har lagt sig till med en revolutionär oftast trotskistiskt anfäktad, fasad.

Hur ska vi då bedöma dessa förändringar? Är det inte uppenbart att vi måste om vi vill hålla fast vid marxismen, tränga igenom de revolutionära och marxist-leninistiska fraserna för att granska de olika organisationernas praktiska politik. Har t ex VPK verkligen förändrat sin socialdemokratiska karaktär genom att då och då tala om revolutionen och det kommunistiska partiets nödvändighet? För var och en som försöker sätta sig in i det politiska skeendet är det uppenbart att några avgörande förändringar motsvarande den ”revolutionära” fasaden inte ägt

rum. På samma sätt förhåller det sig med Zenit-gruppen som trots att de idag ansluter sig till marxismen-leninismen ännu inte av någon ertappats med att bedriva en verksamhet som ens den liberalaste borgare skulle vilja kalla kommunistisk. Och förhållandet med Förbundet KOMMUNIST är likartat. Det är mot bakgrund av ovanstående uppenbart att de, visserligen snyggt förpackade, förvrängningar av marxismen som FK för fram har syftet just att förhindra kampen mot den moderna revisionismen fortsätter även efter deras omgruppering.

Om man vill anlägga en verkligt marxistisk syn på förändringarna inom den svenska ”vänstern” de senaste åren, måste man konstatera att stora förändringar visserligen ägt rum (viktigast är förmodligen sprängningen av KFML som en följd av Bo Gustavsson-gruppens ofullständiga uppgörelse med revisionismen), men att kampen mot den moderna revisionismen inte på något sätt är avslutad och ett nytt revolutionärt parti bildat, utan den kamp som

KFML förde 1965-1969/70 fortsätter, men på en delvis ny grundval och med delvis andra stridande styrkor. Här kan man också förstå att den objektiva betydelsen av Tomas Lindén-fraktionens framträdande inom Clarté ml är inget annat än ett försök att förhindra att just denna kamp förs, ett försök att förhindra att kampen mot den moderna revisionismen förs till sitt slut, ett försök som är ett värre förräderi mot idén om det kommunistiska partiet än FK:s försök i samma riktning, eftersom förraderiet begås inom våra egna led, blir en dolkstöt i ryggen på revolutionärerna i denna mycket viktiga period.

Teorin om den teoretiska kampens dubbla karaktär och förnekandet av klasskampen inom den nuvarande ”revolutionära rörelsen” tjänar faktiskt bara som den teoretiska överbyggnaden, det teoretiska rättfärdigandet, av den likvidationspolitik som oppositionen i Clarté ml bedriver. I verkligheten är Lindén-gruppen den moderna revisionismens spjutspets i den revolutionära rörelsen.

Tomas Lindén och Förbundet KOMMUNIST är inte först i historien att hävda att det finns ideologisk enhet på proletär grund i hela ”den revolutionära rörelsen”. Dessa idéer har ofta förts fram av likvidatorer och opportunister för att förhindra att teoretisk och ideologisk klarhet uppnås, och hålla tillbaka arbetarrörelsens utveckling. Lenin och Stalin kände väl till dessa idéer och polemiserade ofta mot dem. Stalin skriver t ex:

Teorin om att 'övervinna' de opportunistiska elementen genom en ideologisk kamp inom partiet, teorin om att likvidera dessa element inom ramen av ett parti är en ruten och farlig teori, som hotar att döma partiet till paralyse och till kroniskt sjuklighets tillstånd, hotar att låta partiet frätas sönder av opportunist, hotar att lämna proletariatet utan ett revolutionärt parti, hotar att beröva proletariatet dess viktigaste vapen i kampen mot imperialismen. Vårt parti skulle inte kunna bana sin väg, de skulle inte kunna ta makten och organisera proletariatets diktatur, inte kunnat utgå som segrare ur inbördeskriget, om det i sina led haft personer som Martov, Dan, Potresov och Axelrod. Om det lyckats vårt parti att skapa en inre enhet och en oförliknelig sammanhållning i våra led, så har det framförallt kunnat ske därför att det i tid förmådde rensa ut opportunistens ogräs, att det förmådde driva ut likvidatorerna och mensjevikererna ur partiet. Vägen till att utveckla och stärka de proletära partierna går över deras rensning från opportunister och reformister, socialchauvinister och socialimperialister, socialpatrioter och socialpacifister. (*Leninismens problem* sid 111-112)

Detta är den leninistiska partiteori som Tomas Lindén hallar ”likvidatorisk”. För alla sanna revolutionärer däremot torde det stå klart att den revolutionära rörelsen i Sverige inte kommer att kunna segra om den har personer som Bo Gustavsson och Nils Holmberg i sina led. Det börjar också stå klart för allt fler att den inte heller kommer att kunna segra, eller ens bilda det kommunistiska partiet om den har personer som Tomas Lindén och Anders Carlberg i sina led...

Tomas Lindén försöker som tidigare påpekats undvika frågan om högeropportunistens klasskaraktär genom att lansera teorin om den teoretiska kampens dubbla karaktär. Detta försök visar bara att Lindén inte ens har gjort ett försök att tillägna sig den marxistiska synen

på motsättningar. Självklart erkänner kommunister att det i samhället såväl som i partiet finns andra motsättningar än klassmotsättningar. Men kommunisterna är inriktade på att lösa just de frågor som hänger samman med klassmotsättningarna i samhället och inom partiet, eftersom det bara är lösandet av dessa motsättningar som kan befrämja proletariats klasskamp mot bourgeoisin och leda utvecklingen framåt mot socialismen. Naturligtvis kan det också i kampen inom partiet uppstå motsättningar som har en ganska avlägsen förbindelse till klasserna i samhället och som aldrig utvecklas dithän att samhällsklassernas skilda intressen avspeglas som en kamp mellan två linjer i partiet. Men Tomas Lindén har ännu inte pekat på ett enda konkret exempel där en sådan motsättning haft någon som helst betydelse för partiets utveckling. Istället är teorin om den dubbla kampen bara ett försök att blanda bort korten och förneka klassbetydelsen av en viss given riktning (högeropportunisten). Under reaktionsperioden efter den första revolutionen i Ryssland stred Lenin envetet för att motsättningarna inom det socialdemokratiska partiet skulle betraktas just i förbindelse med klassmotsättningarna i samhället. Mot honom stod bl a Trotsky och Martov vilka hävdade att motsättningarna inom arbetarrörelsen hade sin källa i de intellektuella teoretiska tvisterna. (Likheterna mellan Trotsky och FK är säkert inte tillfälliga, utan har förmodligen en viss klassbetydelse). Lenin skrev 1913:

Alla ser, att det i hjärnan på många, som är anhängare av demokratin och socialismen, härskar förfall, klenrognhet, modlöshet och tvivel. Det räcker inte att erkänna detta. Det är nödvändigt att förstå vad som är det klassmässiga ursprunget till denna upplösning och detta förfall, vilka klassmässiga intressen ur den ickeproletära omgivningen som underblåser "oron" bland proletariats vänner. (Tvistefrågor, *Valda verk* I:2 sid 232-233, Lenins kursiv)

Är det inte uppenbart att just de som betonar klasskaraktären hos våra dagars högeropportunist handlar i Lenins och leninismens anda, medan de som till varje pris försöker utplåna denna klasskaraktär inte är något annat än antimarxister och antileninister, trots allt deras tal om motsatsen?

Teorin om den fjärde nivån

Lindén "fördjupar" Marx' ord.

För att fullborda teorin om den teoretiska kampen såsom stående över klasserna försöker Tomas Lindén och FK ge denna teori en filosofisk överbyggnad i det att de "förbättrar" marxismen och hävdar existensen av en vetenskap utanför klasserna och klasskampen: "Vetenskapens relativa självständighet i förhållande till klassen" (TL. s. 9). För att kunna hävda detta är de tvungna att "utveckla" marxismen och tillföra ett idealistiskt moment. Låt oss följa Tomas Lindéns tankegångar.

I sin artikel "Om den bestående ekonomistiska avvikelserna i våra förbund (Clarté ml och KFMLr)" (aldrig publicerad, refuserad av klasskampen våren 1971), skriver vår filosof blygsamt: "Pga att grundcirkeln inte ger någon kunskap om marxismens grunder, måste jag ta upp en bit därav. Annars blir det svårt att läsa den här artikeln." Efter att ha citerat Marx går sedan vår filosof, marxismens vidareutvecklare, in på sin stora teoretiska nydaning

"Marx skiljer här alltså på tre skilda nivåer i samhällsformationen, ekonomin är basen, ovanpå vilken reser sig en överbyggnad, som består av politiken och ideologin. Politiken är de delar av samhället, som handlar om makt (staten inkl juridiken; förtryck, uppror; etc) och ideologin är "bestämda former av det samhälleliga medvetandet". Det kan härutöver vara vettigt att köra med ännu en nivå (Märk här det filosofiskt djuplodande ordvalet:

"Det kan vara vettigt": Härigenom har vår filosof reducerat alla argument som hänvisar till objektiva förhållanden till noll och intet, samtidigt som han förvandlat hela Marx' metod och förenat den med den subjektiva metoden i sociologin), den teoretiska, dvs det i samhället som handlar om vetenskap. /... /

Slagordsmässigt kunde man åskådliggöra samhällsformationens nivåer (Märk nu att vår filosof sänker sig till populasens nivå) genom att säga att ekonomin är på marken, politiken i bröst- och knytövshöjd, ideologin i huvudhöjd (käfthöjd) och i luften, samt teorin i himlen.”

Härigenom är det filosofiska grovjobbet gjort, marxismen har förenats med den borgerliga idealismen, svartrockarnas och filosofiprofessorernas teorier, och vägen är fri framåt för teorin om vetenskapen såsom stående över klasserna. Men först måste vi lyssna på vår filosofers definitioner av begreppen: ”Ideologin är den uppfattning av verkligheten, som en klass, ett skikt, en grupp, en individ, etc (?) har.” (TL s 3) Vidare: Det viktiga med ideologin eller världsåskådningen är alltså att det är utifrån den man handlar.” (a. a. s 3) Här har vi alltså två utmärkta definitioner på ideologi, men det är uppenbart att med denna definition även vetenskapen med en marxists uppfattning måste ses som ideologi: Vad är naturvetenskapen annat än den uppfattning av verkligheten, dvs naturen, som en grupp har? Vetenskapen är i detta fall ett visserligen systematiserat och ”översatt” i teoretiska termer (t ex formler) vetande, dvs i huvudsak riktig uppfattning, av den faktiskt existerande naturen. På samma sätt med samhällsvetenskapen: den borgerliga sociologin (inom vilken Tomas Lindén för övrigt är i full färd med att göra karriär) utgör en ideologisk förvrängning av det faktiskt existerande samhället (socialgrupper mm), medan den proletära samhällsvetenskapen utgör en närmelsevis riktig avspeglning av det existerande samhället och dess rörelse. Med Tomas Lindéns definitioner hamnar vetenskapen uppenbarligen på ”den ideologiska nivån”. Men det kanske är just detta med att man *handlar* utifrån ideologin som är det särskiljande? Men inte heller detta håller för närmare betraktande. Ta en naturvetenskapsman t ex. För att kunna bedriva vetenskapligt arbete, dvs handla, måste han ha vissa utgångspunkter. Han bygger på andra vetenskapsmäns och sina egna forskningar, och får därigenom fram sitt material. På samma sätt bygger den marxistiska vetenskapen på arbetarrörelsens och marxismens tidigare resultat när den skrider till handling. Även den borgerlige sociologen utgår från vissa teorier som han anser vara vetenskapliga (t ex teorin om den teoretiska kampens självständighet i förhållande till klassen) när han utför sitt ”vetenskapliga arbete”... För att Tomas Lindéns distinktion skall vara giltig måste man skilja ut just vetenskapen i vardande från resultatet av det vetenskapliga arbetet. Det är just detta som Tomas Lindén tvingas göra:

De nydanande idéer, som på det viset uppkommer (dvs genom vetenskapligt arbete AL), glider där- efter in bland världsåskådningens handlingsledande principer, modifierar dessa, och är efter en tid en integrerad del av ideologin. Först blir de en del av partiets linje, så småningom även en del av klassens ideologi. Härigenom är idéerna ifråga inte längre vetenskapliga; de är nämligen inte längre led i en systematisk, framåtbörande reflektion.” (TL s6)

Detta innebär att så fort en idé lämnat den mänskliga hjärnan och formulerats i ord (”inte längre led i en systematisk framåtbörande reflektion”...) upphör den att vara vetenskaplig och blir en del av ideologin! Detta är förvisso en nydanande omvälvning av begreppet vetenskap. För att ytterligare inskräpa betydelsen av denna epokgörande definition förklarar Lindén att det är ”en fråga om hur ideologi respektive vetenskap *fungerar* såsom samhällsliga fenomen” (TL s 6) Kan vetenskapen existera som samhällsligt fenomen när den bara existerar såsom ”systematisk framåtbörande reflektion” i den enskilda människans hjärna? Själv har jag alltid tänkt mig att frågan om hur vetenskapen fungerar som samhällsligt fenomen är frågan om hur t ex sociologin fungerar i ett bestämt samhälle, t ex det svenska. Om detta kan sägas en hel del, t ex att den står i den härskande klassens tjänst och frikostigt belönar sina mest begåvade adepter med doktorandstipendier och liknande på det att de må flitigt utveckla vetenskapen och ständigt upptäcka nya nivåer i samhället samt gärna klargöra den mänskliga hjärnan som samhällsligt fenomen och undersöka dess inneboende strukturer och sektorer. Vad den borgerliga sociologin däremot måste avhålla sig ifrån är att begå renegatgärningar som t ex att ansluta sig i verklig (förtäckt går givetvis utmärkt) mening till marxismen och ge vägledning för proletariatets kamp mot bourgeoisin. Då sitter doktorsstipendierna långt inne.

För marxisten har det alltid varit självklart att kriteriet på en teori, dvs om den är vetenskaplig,

inte kan vara något annat än dess överensstämmelse med verkligheten. Det var detta som skilde Marx' vetenskapliga socialism från Stsimons och Owens utopiska, inte den ”systematiskt framåtbörande reflektion” som förmodligen både utopister och marxister sysselsatte sig med (hur det verkligen förhöll sig med detta kan vi inte avgöra eftersom den förvandlas till ideologi så snart den lämnar hjärnan.)

Tomas Lindéns filosofiska resonemang är inget annat än en oformlig ridå av svassande fraser för att dölja ett reaktionärt filosofiskt innehåll, dvs en eftergift för idealismen.

Motsättningarna i den socialistiska ideologin

Sin kompletta oförståelse för den marxistiska teorin visar Tomas Lindén då han frågar sig: ”måste inte då det socialistiska tänkandet bli alldeles orörligt, dvs upphöra, då klasserna en gång försvunnit?” (TL s 3) Denna fråga tar Tomas Lindén som det grundläggande argumentet för varför det måste finnas en motsättning mellan den proletära ideologin och marxismen. Han skriver:

”Om vi inte använder dessa begrepp, utan menar att det socialistiska tänkandet är en utarbetad, helhetlig vetenskaplig... ideologi, så blir detta tänkandes rörelse omöjlig för oss att begripa. Hela dialiktiken går förlorad. (TL s 6)

Tomas Lindéns omtanke om dialektiken är förvisso rörande men inte desto mindre falsk. Om han lyft näsan över sina sociologistudier och tittat på KFMLr:s grundcirkel skulle han fått svaret på sina frågor. Det socialistiska tänkandet är omöjligt under kommunismen dvs det klasslösa samhället. Det är nämligen så, bäste ”teoretiker”, att människans samhällsliga vara bestämmer hennes medvetande och när klasserna i samhället är utplånade, kommer också klasstänkandet att försvinna (inte mekaniskt, det tar en viss tid från klassernas ekonomiska utplånande till dess att deras idéer försvinner). Detta är nödvändigt och förnekandet av det är ett förnekande av den dialektiska materialismen. Det socialistiska tänkandet är nämligen just proletariats klasstänkande. Vidare: liksom proletariatet inte kan existera utan bourgeoisin kan inte heller det proletära tänkandet existera utan det borgerliga, det finns med andra ord både enhet och motsättning mellan proletariatet och bourgeoisin samt mellan borgerligt och proletärt tänkande. *Och det är denna motsättning som driver utvecklingen framåt.* Den proletära ideologin utvecklas i kampen mot den borgerliga, motsättningen mellan dem är absolut och kan bara lösas i samband med den socialistiska revolutionen och marschen mot det kommunistiska samhället. Men när bourgeoisin är utplånad och det borgerliga tänkandet försvinner måste också proletariatet och det proletära tänkandet upphöra. *Detta innebär inte att samhället och tänkandet blir orörligt, dvs dör.* Nya motsättningar kommer att avlösa de gamla och föra det kommunistiska samhället framåt. Det är inte marxismens uppgift att spekulera över vilka motsättningar som kommer att vara viktigast under kommunismen, för oss gäller det närmast att störta bourgeoisin och börja bygga socialismen, men en grundläggande motsättning vet vi kommer att finnas kvar under kommunismen, nämligen motsättningen mellan människan och naturen vilken kommer att driva det kommunistiska samhället framåt!

Därmed kan vi också konstatera att Tomas Lindéns beskyllning att vi skulle förvandla marxismen till en död doktrin inte är något annat än demagogi. Det finns ingen motsättning mellan att marxismen skulle vara ett system av åsikter samtidigt som den utvecklas. Var och en kan lätt inse att marxismen är ett system i den meningen att dess teorier hänger samman, att den ena följer ut den andra och att man inte kan rycka lös t ex teorin om klasskampen i partiet från marxismen utan att samtidigt begå våld mot hela marxismen. Lenin brukar uttrycka det så att marxismen är en byggnad liksom gjuten i ett enda stycke och att det är omöjligt att därur rycka lös en enda bit utan att radera byggnaden. Samtidigt utvecklas dock marxismen (att den gör det framgår enbart av dess namn idag: marxismen-leninismen, Mao Tsetungs tänkande, vilket brukar sättas inom citattecken av borgarbrackor som därigenom vill

markera sin distans). Hur är detta möjligt? Helt enkelt därigenom att marxismen utgör en verklig avspegling av samhället i rörelse. Dess helgjutenhet betingas av lagbundenheten i samhällsutvecklingen, dess rörelse av samhällets och arbetarklassens utveckling.

Härmed måste jag sätta punkt för genomgången av Tomas Lindéns omvälvning av marxismen. Vissa saker har jag inte bemött, såsom teorin om att Lenins partiteori förutsätter teorin om vetenskapens relativa självständighet i förhållande till klassen, eller Tomas Lindéns hävdande av existensen av ideologi och vetenskap i allmänhet. Jag kanske får möjlighet att återkomma till dessa saker, men jag hoppas att det redan framgår att doktoranden Lindéns utflykter på marxismens mark knappast ens har namnet gemensamt med marxismen. Om tiden inte hade varit så knapp skulle jag kanske lägga fram en teori om Tomas Lindéns absoluta självständighet i förhållande till marxismen och den revolutionära rörelsen, men det får anstå till ett annat tillfälle...

25. 10. 71

Anders Lundström

De principfasta

De föregående dokumentavsnitten ger en bild av hur diskussionen fördes i några av de centrala frågorna. Strängt taget var det väl oppositionen som förde den diskussionen. Ledningen och de medlemmar som helhjärtat slöt upp på dennas sida förde en helt annan diskussion i och med att de koncentrerade sig kring försvaret av den egna organisationen och förvaltandet av det helgonförklarade ideologiska systemet denna är bärare av. Varje behandling av de revolutionära uppgifterna silade de genom detta filter, och förmådde därför aldrig ställa sig dem som *sådana*. *Utgångspunkten* för diskussionerna blev därför inte att reda ut de resta frågorna, utan i stället att enkelt *ta ställning* för den rådande politiska linjen. Redan när diskussionerna skulle börja, redan innan inläggen i själva frågorna var skrivna, angav styrelsen tonen med parollen ”Till kamp mot vänsteropportunisten i vår rörelse!” Och *resultatet* av diskussionen blev inte en höjd medvetenhet, möjligen en ännu större ideologisk uppslutning kring linjen.

Det är denna av KFMLr – medvetandet snöpta diskussionen, detta ideologiska giftkrig, som detta avsnitt ger en bild av. Här målar sekterismen upp sig själv. Någon annan funktion kan avsnittet inte ha.

Styrelsen anger tonen

Sedan en tid finns en ”vänster”opportunistisk strömning i vår sektion med ledningen koncentrerad till en minoritet i styrelsen. De idéer som fått fotfäste i sektionen härrör huvudsakligen från den småborgerliga organisationen Förbundet KOMMUNIST.

En grundläggande fråga som motsättningen gäller är förhållandet mellan teori och praktik. Ett genomgående drag i strömningen är avskiljandet av teorin från praktiken. Uppgifterna ställs inte utifrån praktiken utan utifrån vad som är ”intressant”. ”Intressant” är i regel frågor som Förbundet KOMMUNIST har väckt t ex dogmatismen-empirismen och frågan om förhållandet mellan teori och ideologi. Den andra sidan av avskiljandet av teorin från praktiken är att teorin inte tjänar praktiken utan har ett självändamål.

I synen på den vetenskapliga socialismen finns grundläggande meningsskiljaktigheter. Den ”vänster” opportunistiska synen tar sig bl a uttryck i en försonlig inställning till de småborgerliga vänsterorganisationerna och visar därmed en i grunden bristande förståelse för att teorier och idéer är klassbundna och att kampen dem emellan är där klasskamp.

Den opportunistiska linjen kom till uttryck i det direktiv om studentarbetet som styrelsen

senare drog in. Den linje som framfördes i detta direktiv stod inte i överensstämmelse med styrelsens intentioner utan var minoritetens försök att smyga in sina idéer i sektionen bakvägen.

Huvudinriktningen i vår taktik i studentarbetet skulle enligt direktivet vara att anknyta till de spontana politiska och ideologiska rörelserna och vidlag noggrant undersöka den borgerliga ideologins verkningar bland studenterna. Effekterna av denna linje, en linje som innebär ett fullständigt knäfall för spontaniteten, skulle bli en fullständig likvidering av den kommunistiska rörelsen på universitetet.

Huvudinriktningen i vår taktik i studentarbetet är att föra ut KFMLr:s linje med en relativt större tonvikt lagd på politiken och ideologin då de spontant dominerar bland studenterna. Vidare består vår grundläggande taktik i att propagera arbetarklassens ledande roll med den medvetenheten att de flesta studenter kommer från och går till småborgerliga skikt.

I direktivet förkom även andra felaktigheter. Dessa kommer styrelsen att ta upp och behandla i ett inlägg som kommer att publiceras onsdagen den 22 sept. Detta inlägg kommer på ett grundligare sätt ta upp meningsskiljaktigheterna i sektionen och skall studeras av grupperna tillsammans med Håkan Anderbergs självkritik, det gamla direktivet om studentarbetet samt det nyligen publicerade inlägget från kärnan pedagogik-psykologi-sociologi ”ang. Håkan Anderbergs självkritik” vilket är ett klart uttryck för den småborgerliga linjen. *Klasskampen* nr 5 kommer snart ut och en artikel om Förbundet KOMMUNIST av Anders Lundström blir också lämpligt studiematerial.

Syftet med diskussionen är att göra upp med och bekämpa den småborgerliga strömningen i sektionen för att på så sätt skapa en enhet på revolutionär grund.

KAMRATER! TILL KAMP MOT ”VÄNSTER”-OPPORTUNISMEN I VÅR RÖRELSE!
/styrelsen

Styrelsen går ut i polemik

I början av detta inlägg har vi utlämnat ett mycket långt Lenincitat (Vad bör göras?, Valda verk I:1, sid 156-57). Den centrala meningen i citatet lyder: ”Personer som verkligen är övertygade om att de fört vetenskapen framåt skulle inte kräva frihet för de nya åsikterna sida vid sida med de gamla, utan att de senare skall ersättas med de förra.” Det är så sant som det är sagt!

Den opportunistiska riktningen i vår sektion är i alla stycken en tillbakasträvande, småborgerlig studentriktning. För att riktigt kunna förstå de likvidatoriska konsekvenserna av den opportunistiska linjen är det nödvändigt att vi betraktar den i ljuset av de konkreta politiska uppgifter vi ställt oss. Den allt överskuggande frågan är partibyggandet. Här har många känt sig kallade – men få är utvalda. Alltsedan det gamla revolutionära KFML reste parollen 1967 har fler och fler stämt in i kören – framåt mot det kommunistiska partiet. Från VPK:s ”vänster”falang till Förbundet KOMMUNIST har ekot skullat. Men bara en organisation – KFMLr har visat både vilja och förmåga att omsätta parollen i praktiken. KFMLr har börjat utarbeta en konkret taktik för partibyggandet – en taktik som med driftcellsbyggande, klassanalys och bekämpandet av de småborgerliga ”socialistiska” riktningarna – då främst VPK – redan omsatts i praktisk politik. Men partibyggandet ställer också

uppgifterna för Clarté ml. Huvuduppgiften för oss är att under KFMLr:s ledning bidra till skapandet av ett ungdomsförbund till det kommande partiet. Det är en långt viktigare uppgift än många föreställer sig – ett parti utan ungdomsförbund är som ett träd utan rötter. Ungdomsförbundet är det bästa sättet att säkra partiet ett långt liv och livliga förbindelser med de arbetande massorna. Vi är inte de enda som rest frågan om ungdomsförbundet – vissa

grupper i KU har om sistone börjat eka efter. Men det är bara vi som inlett utvecklandet av ett revolutionärt ungdomsarbete i praktiken. Inriktningen på skolorna med skolkärnor som bas, stärkandet av *Röda Gardet-Ungkommunisten*, propagandans inriktning, utarbetandet av en ny grundcirkel – vi har inte kommit så långt än – men vi har börjat! Och vi har ställt problemen. Vad studentarbetet beträffar är vi klara över inriktningen. En stor del av studentkadern har fått träda i KUF-byggandets tjänst. På övriga studenter faller att under KFMLr:s ledning utveckla ett revolutionärt studentarbete för att på sikt direkt underställa studenterna partiets ledning. Men redan idag måste arbetet på att stärka banden mellan studentkadern och KFMLr sättas igång. Det är nödvändigt att studenterna underordnas partiets ledning på grund av deras ständiga tendenser till intellektuell vacklan.

Så står våra praktiska uppgifter idag. Vad gör nu oppositionen för att lösa de problem som allt detta ställer. Inte ett jota. Däremot talar de desto mer om annat.

Om vetenskap, ideologi, teori

Det första studentdirektivet (i sektionens meddelande nr 12) innehåller en våldsam överbetoning av analys, undersökning och studiearbetet. Dvs en snedbetoning på det teoretiska arbetet. Våra politiska uppgifter som att fast rota KFMLr:s politik på universitet och högskolor genom framförallt studier och försäljning av och kring *Proletären*, (Pr) och *Klasskampen* (KK) kommer helt i skymundan. Som ett skäl till denna snedvridning anges att ”I hela den revolutionära studentrörelsens perspektiv har de revolutionära studenterna speciella uppgifter i det teoretiska arbetet”. Detta är ännu vagt sagt, men det blir tydligare vad det hela handlar om, om man lyssnar till vad Ronny har att säga i frågan: ”Studenterna har lättare att tillägna sig den vetenskapliga socialismen än arbetarna” och när han blir trängd förtydligar han sig ”Jag talar inte om ideologin utan om den vetenskapliga teorin – den har studenterna lättare att tillägna sig.” (styrelsemöte 30/8) Minoriteten skiljer med andra ord teori och ideologi från varandra – arbetarna har lättare att tillägna sig den senare medan studenterna (de intellektuella) är bättre rustade när det gäller teorin. På dem faller att utveckla teorin – de är med andra ord själv bärarna av den vetenskapliga socialismen. Vi kan gå ett steg till-till Chalmerskärnans disposition av frontsummeringen en. Där ojar man sig väldiga över ”förlusten av vetenskapens relativa självständighet dess förnedring till ideologi” Börjar det klarna? Detta är egentligen en omskrivning för att studenterna (de intellektuella) inte bör underordna sig arbetarklassen, och dess parti. Vetenskapens relativa självständighet blir bara en omskrivning för de intellektuellas relativa självständighet (de var ju bärarna av den vetenskapliga teorin) och ”förnedringen till ideologi” omskrivningen för de intellektuellas underordnande under arbetarklassen.

Utifrån sådana utgångspunkter blir naturligtvis det vi kallat snedbetoning självklart. Om man betraktar studenterna som överlägsna arbetarna när det gäller att tillägna sig den socialistiska teorin, när man i realiteten betraktar studenterna (de intellektuella) som bärare av den vetenskapliga socialismen – ja då är det självklart att betona det teoretiska arbetet såsom gjorts. Men har man sagt A får man också säga B. Då får man också erkänna att en relativt självständig studentrörelse (överordnad arbetarklassen) blir en logisk följd. Och då – ja då blir ett arbetarklassens revolutionära kommunistparti en ganska onödig sak. Detta är den logiska konsekvensen av minoritetens linje. Den praktiska konsekvensen blir den samma-att man går emot och saboterar partibygget. Resultatet av studentdirektivet skulle ju bli att vi fick en massa undersökningsgrupper sittande på sina bakar och rivande sig i huvudet för att komma på vad ”ideologi och ideologisk kamp egentligen är” t ex. Just det som CK-direktivet varnar för: ”Därför får den inte ges en snävt vetenskapsteoretisk inriktning å la kritiska seminarier, utan tvärtom anstränga sig att dra bort studenternas intressen från akademiska frågeställningar och problem, vidga deras synkrets utöver det egna ämnets och universitetets gränser för att /... / skapa en förståelse för de verkligt väsentliga frågorna som arbetarrörelsens uppgifter och kampen för det kommunistiska partiet.”

Utifrån en sådan utgångspunkt blir det också lätt att förstå den bromsande verksamhet, som minoriteten utvecklat när det gäller att stärka KFMLr-arbetet. Gång på gång har de stegrat sig när vi kommit in på frågor som studier och försäljning av *Proletären* och KK. ”Vi bör inte slå fast att vi ska studera Pr/KK en gång i månaden – vi måste bli mer flexibla”, ”Det Pr för fram är givet – självklart – det är ju produkten av vår analys. Vi studerar ju det som Pr tar upp på ett tidigare stadium i vårt arbete. Det är bättre än att läsa artiklarna i Pr”; (Ronny på sty-möte 16/8) Sak samma när det gäller vårt deltagande i KFMLr:s basarbete. Där har vi tidigare slagit fast att vi regelbundet skall delta en gång i veckan i Pr-försäljning. Håkan vill i andra versionen av sitt studentdirektiv (indraget) begränsa det regelbundna basarbetet i KFMLr till försäljning endast en gång i månaden – Röd Lördag. För att nu inte tala om det av Håkan ledda SU, som visat ett ytterst förstrött intresse för de praktiska uppgifter som underordnande av studentrörelsen under KFMLr ställer.

De likvidatoriska konsekvenserna av oppositionens linje när det gäller partibygandet är ju uppenbara. Men kanske har de rätt? Kanske är det verkligen så att studenterna har lättare att tillägna sig den vetenskapliga teorin än arbetarklassen. Kanske är det verkligen så att man kan skilja mellan teori och ideologi? Den första frågan först. Det är riktigt att intellektuella (inte studenter i allmänhet) ofta har större fallenhet för teoretiskt arbete. Det är en sak. Men därifrån till att påstå att de intellektuella (studenterna) skulle ha en särskild och arbetarna överlägsen möjlighet att tillägna sig den vetenskapliga socialistiska teorin – till det är det ljusår. Och åt helvete fel! Tvärtom så är det naturligtvis så att det är arbetarna som har lättast på den punkten. Den vetenskapliga socialismen står ju direkt i överensstämmelse med deras direkta klassintressen. Med de intellektuella (studenterna) är det inte så. Och inte heller med de revolutionära intellektuella. (Obs! Vi talar här inte om yrkesrevolutionärer). Den som har fattat diskussionen om studiebreven 5 så att klassmotsättningarnas återspeglings på universitetet skulle innebära att det dels finns borgare och dels finns proletärer bland studenterna – han har nog inte fattat den diskussionen alls. De intellektuella i gemen inklusive de socialistiska intellektuella plus studenterna i gemen har en oklar och svävande objektiv klasständpunkt, genom att de inte har något direkt och klart förhållande till produktionen. I politiken kommer de därför att uppvisa samma karaktärsdrag som småborgare i allmänhet – vacklan mellan det förflutna och framtiden, mellan att inta en progressiv och en reaktionär ståndpunkt, mellan bourgeoisie och proletariat. Det är därför fel att påstå att de revolutionära intellektuella skulle ha lättare att tillägna sig den vetenskapliga socialismen. För vad betyder tillägna sig i det här fallet – jo det betyder inte bara att begripa, att förstå på ett ”rent” intellektuellt plan, det betyder också att kunna omsätta insikterna i praktisk handling, – en närmast notorisk svag punkt hos de intellektuella.

Att förstå den vetenskapliga socialismens revolutionära väsen som en vägledning till handling. Så till frågan om teori och ideologi, där enligt oppositionen teorin skulle vara vetenskaplig medan ideologin (världsåskådning) i konsekvens därmed skulle vara ovetenskaplig. Vi marxister skiljer inte mellan teori och ideologi på detta sättet, inte när det gäller den proletära ideologin – arbetarklassens världsåskådning. Med arbetarklassens inträde på världsarenan och med utarbetandet av den vetenskapliga socialismen har motsättningen mellan teori och ideologi, mellan vetenskap och världsåskådning upphört. Detta är ju en av kärnpunkterna i marxismen-leninismen: att arbetarklassens världsåskådning har det dubbla kännetecknet att den dels står i en bestämd klass tjänst och samtidigt är vetenskaplig. Detta i skarp kontrast till den borgerliga ideologin. *Denna* står i motsättning till vetenskapen, eftersom den är till för att legitimera de rådande produktionsförhållandena, eftersom den måste beljuga verkligheten och dölja utsugningen. Den motsättning som våra opportunisterna drar upp när det gäller arbetarklassens världsåskådning har alltid som huvudfunktion att förvirra begreppen. Att dels förneka den proletära ideologins vetenskaplighet – och att dels förneka vetenskapens klasskaraktär.

Sekterismen

Men begreppsförvirringen har en mera bestämd funktion: att förneka klasskampen i partiet. Om nämligen teorin står ovanför klasskampen – så måste naturligtvis den teoretiska kampen också göra det. Kampen mellan olika linjer i den kommunistiska organisationen förvandlas på detta behändiga sätt till att bli en fråga om meningsskiljaktigheter utan direkta politiska konsekvenser.

Den teoretiska kampen blir därmed en formell fråga – en strid om begrepp och termer – akademiskt käbbel. Detta är den teoretiska plattformen för ”kritikfriheten” – en plattform som gör det möjligt för allehanda småborgerliga riktningar och fraktioner att ostört få utföra sitt undergrävande mullvadsarbete i den kommunistiska organisationen. Om nämligen kampen mellan olika linjer är opolitisk så är det ju inte så mycket att bråka om.

Detta är också plattformen för dem som vill bryta ner de ”ideologiska spärrar” som avgränsar den revolutionära rörelsen från allehanda småborgerliga socialistiska riktningar. Logiken är här densamma som ovan. De har ju alla en proletär ideologi (de säger sig nämligen vilja revolution) men skiljer sig från oss ”endast” i de teoretiska frågorna. Låt oss då inte bråka så mycket vi har mycket att ta och ge varandra. Detta är ”allvänsterns” ideologiska plattform. Var och en inser vilken rent kontrarevolutionär teori detta är. Den öppnar dörren på vid gavel för allehanda borgerliga inflytande i den kommunistiska organisationen. Den är den borgerliga teorins yttersta spjutspets riktad direkt emot arbetarklassens hjärta och hjärna – partiet.

Men det är just i ljuset av denna teori vi måste betrakta oppositionens tal om vår sekterism. Visserligen dras konsekvenserna av denna inte öppet och konsekvent (men då vore ju inte heller opportunisten opportunist). Istället går man omvägen över att flera ”revisionistiska” och ”trotskistiska” (Håkans citat!) riktade en till stora delar riktig kritik mot vår tidigare högeropportunistiska linje”. Via denna avstickare kommer man så fram till att vi inte kan påstå att vi har en riktigare linje än någon annan socialistisk riktning. För det är ju faktiskt innebörden i Håkans snack i självkritiken: ”Det är nämligen inte så att vår linje idag är kriteriet på det sanna och det som andra socialistiska riktningar för fram är kriterier på det felaktiga. Endast en skolningslös kamp värd namnet kan möjliggöra(...) att en riktig linje utvecklas. ”Vad skolningslös kamp värd namnet” egentligen betyder preciseras i ped-psyk-soc-kärnans inlägg: ”måste vi öppna oss för den övriga vänsterns synpunkter för att kunna ”ta” som ock suga åt oss det som ev. kan vara vettigt. Detta för hela den revolutionära rörelsens framtid.” Eller vad sägs om följande yttrat av Håkan på stymötet 13/9: ”Vi får inte vara en halvreligiös organisation, som sätter upp vissa axiom. Vi får inte sluta leden så att inget tränger in från de småborgerliga organisationerna. Det är inget marxist-leninistiskt sätt att arbeta på att säga bara att dessa organisationerna är felaktiga. Vi måste gå på dom förutsättningslöst – inte slänga åt sidan det som det kanske ligger något i”.

Konsekvensen blir som vi ser densamma som ovan, nämligen att bryta upp och riva ner istället för att stärka och anpassa våra organisationer inför kommande klasstrider. (notera att parti- och KUF-byggandet helt försvinner ur oppositionens perspektiv. Om dessa för vår rörelse och hela arbetarklassen avgörande frågor har de inget intresse till övers. Det är frågor som helt kommer i skymundan för den hos oppositionen uppgiften att ”göra upp med sekterismen” och ”öppna oss för vänstern”.

Om Stalin

Att frågan om Stalin är en vattendelare mellan ärliga revolutionärer och allsköns småborgare har visat sig gång på gång i historien. Så ock denna gång. Märk väl – det är inte vi som har rest frågan. Istället är det oppositionen som för att riktigt kröna sin opportunistiska karriär också på sistone börjat rikta lika frenetiska som osakliga angrepp på kamrat Stalin.

Och mot vad de med känd trotteterminologi kallar ”komintertraditionen”: ”*De materiella*

orsakerna till såväl den grundläggande avvikelsen som de andra: Uppsvingets bärare *anknöt i sin rådvillhet* spontanistiskt till det enda, som någon kunde erbjuda dem: traditionen från Komintern (det var förstås Bo Gustafsson, Nils Holmberg etc som erbjöd den).” (Frontsummeringen). De menar med andra ord att de revisionistiska avvikelser som vi haft och fortfarande har att kämpa emot direkt härrör ur den politik som Komintern utarbetade under Stalins ledning på 30-talet? De menar med andra ord att Stalin helt enkelt var en vanlig sketen revisionist? Ja det menar de. Men de vågar inte säga det rakt ut – istället använder de sig av omskrivningar som ”kominterntraditionen” tillsammans med allmän veklagen över att vi har en så dogmatisk syn på Stalin, för att på det viset underminera vår hängivenhet till kamrat Stalin. Gentemot denna ärketrotskistiska linje som kännetecknas av en total brist på dialektik i historiesynen ställer vi den marxist-leninistiska. Stalins Sovjet var inte nattsvalt – som trotterna hävdar. Men det var inte heller kritvitt. Det var hela tiden en kamp mellan två sidor – en borgerlig och en proletär, där Stalin anförde de proletära styrkorna i den principfasta kampen mot den borgerliga linjen. Dess främsta förespråkare under trettioåret – var just Trotskysterna: De stod då som nu för det svarta, för reaktion och bakåtsträveri. Under hela Stalins levnad lyckades det marxist-leninisterna att hålla den borgerliga linjen stängd. Först efter Stalins död – 1953 – hade revisionisterna i Chrusjtjevanhängarnas skepnad stärkt sina positioner så att den slutliga omvandlingen kunde ske. Från att ha varit arbetarklassens stat förvandlades Sovjet till att bli en byråkratkapitalistisk och socialimperialistisk. Betingelserna för revisionism och avvikelse fanns naturligtvis i Stalins Sovjet – precis som i alla andra socialistiska stater – annars vore ju proletariatets diktatur tämligen vitlös. Något annat har heller ingen marxist-leninist hävdat. De eventuella fel som begicks – om dem kan sägas att de i så fall var av underordnad icke-principiell natur. Att de var historiskt nödvändiga och betingade av utvecklad praktik. (Glöm inte att Sovjet var den första arbetarstaten i världen!)

(Det är här inte platsen att ta upp frågan till en mera ingående behandling. De kamrater som är tveksamma på just denna punkt rekommenderas varmt att läsa förordet till den nya Stalin-broschyren.)

Om dogmatismen

Skälen till att oppositionens verksamhet kunnat pågå så ostört under en längre tid och att den blivit så relativt framgångsrik i studentkadern (även om den inte vunnit så många har de dock fått en del att vackla) – ligger i att de höljt sin smutsiga politik under antidogmatismens fläckfria mantel. De är inte de första som använt den taktiken. Alltifrån Bernstein har revisionister klätt sig i den skruden (anti-ortodoxi, antidogmatism, antisektarism) för att med dess hjälp komma åt marxismens principer. Det är nämligen en taktik som har flera uppenbara fördelar. Dels förläner den kritiken ett drag av oskuldskraft och ärlighet samtidigt som den ytligt sett verkar opolitisk (dogmatismen är ju inte i sig en politisk linje utan ett borgerligt sätt att föra ut en linje på). Dels kan den alltid finna ett visst stöd i den objektiva verkligheten. (Försök att finna den revolutionära rörelse som inte någon gång haft yttringar av dogmatism, i synnerhet då den ännu är ung och utvecklad. Så har det varit hos oss – inte minst i studiebreve-fem-diskussionen, då vissa kamrater presenterade verkliga paradnummer i genren. Det är därför fullt förståeligt om det funnits ett visst missnöje i sektionen i denna fråga. Det är till detta – berättigade och sunda -, missnöje, som oppositionen medvetet knyter an. Men inte för att ”göra upp” med dogmatismen, utan för att sätta en ”ny” politik i den gamlas ställe, för att ersätta en proletär med en borgerlig. Deras sätt att ställa frågan om dogmatismen avslöjar nämligen deras falskhet. Ty det är inte möjligt att ”göra upp” med dogmatismen i allmänhet.

Ta t ex studiebreve-fem-diskussionen, som Håkan åberopar. Det väsentliga i den diskussionen var ju inte att oppositionens linje var dogmatisk. Det väsentliga var att den var högeropportunistisk, att den skulle ha bromsat vår rörelses utveckling om den slagit igenom. Att krossa ”dogmens” politiska innehåll. Idag kan ingen som vill tas på allvar gå ut och hävda ”dogmen” om de tre kampformerna. Detta visar att det är på politiken man måste ta

”dogmatikerna”. I fråga efter fråga, konkret. Det allmänna surret om dogmatism tjänar på så sätt bara till att dölja politiken. Man kan ju föreställa sig resultatet om studiebrevsförfattarna istället för politisk strid i den konkreta frågan hade valt att anklaga oppositionen för dogmatism. Och rest frågan om att göra upp med dogmatismen i allmänhet och en gång för alla. Vi hade fortfarande stått och stampat på samma punkt som i våras – var så säkra. Att ställa frågan om att göra upp med dogmatismen i allmänhet – det är sannerligen inget annat än ren och skär *idealism*.

Kamrater. Alla de drag som oppositionens linjer uppvisar – lösgörandet av teorin från klasskampen, betonandet av teorin på praktikens bekostnad, den odialektiska historiesynen, förespråkandet av ”kritikfrihet” och vänsterns enande, knäfallet för den politiska spontaniteten, angreppen på ”kominterntraditionen” o kamrat Stalin – är ju egentligen gamla kända saker. De har under årens lopp förts fram av förespråkare för olika former av revisionism och trotskism. I detta speciella särfall härrör de dock mer eller mindre direkt från en enda organisation – studentsekten förbundet kommunist. Oppositionens budskap är nästan ord för ord hämtat ur

FK:s press. Oppositionens talesmän är objektivt sett ingenting annat än FK:s agenter inom vår rörelse. Men det är tydligt att oppositionens kärna också håller på att subjektivt utvecklas till FK:s direkta agenter. Deras mullvadsarbete med systematiskt spridande av FK:s press, med fraktionsverksamhet och med baktalande av KFMLr och dess klassanalys är numer alltför välkända (åtminstone inom studentkadern) för att detta faktum skulle kunna förnekas. Den som inte förstår att detta är en likvidatorsrörelse, den som inte begriper dess reaktionära syften – han blundar både med ögon och öron. Alla de praktiska och teoretiska uppgifter vi ställt oss med partiet och ungdomsförbundet för ögonen kommer att förbli olösta om vi låter oss förvillas av oppositionens locktoner. Om vår enighet kring CK-direktivet var något annat än en läpparnas bekännelse – ja då måste vi alla som en man resa oss för att fullständigt förintä opportunisten i vår rörelse.

GÖR VARJE BASGRUPP TILL ETT SLAGFÄLT I KAMPEN MOT OPPORTUNISMEN I VÅR SEKTION!

FRAMÅT MOT BYGGANDET AV PARTIET OCH UNGDOMSFÖRBUNDET!

Ur hjärtans djup

Resolution om ”vänster” opportunisten

Vi kommunister i Schillerska-Munkebäcks elevkärna tar härmed på det bestämdaste avstånd från vänsteroppositionen och dess linje. Vi fördömer dessa småborgare som inte är något annat än agenter för bourgeoisin och representanter för Förbundet Kommunist. Vi sluter helhjärtat upp bakom vår sektions principfasta styrelse i dess kamp mot vänsteravvikarna. Vi har tagit fasta på styrelsens uppmaning att göra varje basgrupp till ett slagfält i kampen mot oppositionen.

Vi stödjer helt kamrat J. Stalin, det socialistiska uppbygget av Sovjetunionen och kommunisternas kamp mot trotskisterna, sinovjevorna och de andra avvikarna. Vi tar absolut avstånd från opportunisternas hatiska trotskistiska antistalinism som kommit fram bl. a. i deras inställning till den s. k. Kominternrevisionismen. Vi fördömer småborgarnas teori om skillnaden mellan teori och ideologi, om att arbetarklassen förvärrar sin egen situation genom vilda strejker om att arbetarklassen inte är bärare av socialismen osv. Vänsteroppositionen vill öppna dörren för all möjlig skit och släppa in det friska vattnet som de säger. Konsekvensen av deras helruttna teorier är en likvidering av parti-byggandet och den revolutionära rörelsen.

Deras kritik mot vår s. k. dogmatism betraktar vi i likhet med styrelsen endast som en täckmantel för att få gehör för sina idéer. Oppositionen har avslöjat sig som borgaragenter, trotskister, likvidatorer och fraktionsmakare.

NER MED VÄNSTEROPPOSITIONEN!

LEVE MARXISMEN-LENINISMEN MAO TSE TUNGS TÄNKANDE!

AU förvarnar förbundet

Under våren och sommaren har en liten opposition mot KFMLr:s och Clarté(ml):s linje utkristalliserats inom Göteborgssektionens studentkader. Oppositionen som består av fyra kamrater, tre styrelsemedlemmar och en medlem i Studentutskottet, har i stort sett grupperat sig kring den politiska linjen som förs ut av den akademiska falangen av den moderna revisionismen, dvs. kring Förbundet Kommunist, Zenit-gruppen och deras teoretiska banerförare, den s. k. Althusser-skolan inom det franska revisionistpartiet.

Oppositionen riktar främst in sig på kritiken av KFMLr och underkänner helt KFMLr som politisk ledning för den revolutionära rörelsen i allmänhet och för Clarté(ml):s studentkader i synnerhet. De menar att de intellektuella, dvs studentkadern, har speciella uppgifter i den revolutionära rörelsen uppgifter, som går ut på att studenterna är bärare av den socialistiska vetenskapen och har det främsta ansvaret för utarbetandet av teorin. Som en följd av denna syn har de lagt fram en linje för studentarbetet, vars främsta kännetecken är ett våldsamt överbetonande av det teoretiska arbetet och undersökningsarbetet, vilken skulle innebära att Clarte(ml) på universitetet förlorar sin karaktär av politisk rörelse. De angriper också KFMLr:s fackliga politik och grundvalen för KFMLr:s hela politik och menar att det inte finns några objektiva bevis för att KFMLr skulle vara mera lämpat än t. ex. KFMLs att lyckas med uppgiften att bygga det kommunistiska partiet. Vi återkommer senare med en mer utförlig redogörelse för deras linje, vi kan nu bara hänvisa de intresserade till tidskriften *Kommunist* och *Zenit* i vilka oppositionens linje presenteras i varje nummer.

I nästa nummer av Kampens Väg kommer vi att mera utförligt behandla oppositionen i Göteborgssektionen och vi kommer då också att ge oppositionen möjlighet att själv presentera sin linje för förbundets medlemmar. Tills vidare rekommenderar vi artikeln om Förbundet Kommunist i *Klasskampen* nr 5 till genomläsning.

Arbetsutskottet Anders Lundström

En medlem ger sin syn

Inledning. Sedan i våras har en ”vänster”opportunistisk minoritet mullvadsarbetat i vår sektion, de har försökt sprida småborgerskapets politik och framförallt Förbundet ”Kommunist” politik. Jag tänkte att jag skulle försöka ta upp det konkreta klassinnehållet i denna linje som ”våra” ”vänster”opportunisterna för fram.

Frågan om ideologi, teori och vetenskap. Småborgarna påstår att det inte finns den samstämmighet som marxist-leninisterna hävdar mellan proletariats ideologi och den vetenskapliga socialism. Detta är falskt och lögnaktigt av ”vänster”opportunisterna att påstå. För vad är det som utmärker proletariats klassintressen, dess världsåskådning, jo att den är uppbyggd av fakta och en konkret analys av konkreta förhållanden. Det är därför det är samstämmighet mellan vetenskapen och den proletära ideologin. Mens borgarnas ideologi *måste i alla dess former* dölja och förljuga fakta – att de lever på arbetarklassen, att de är parasiter. Varför är då proletariats världsåskådning vetenskaplig? För det första den bygger på en konkret analys av konkreta förhållanden, för det andra den står i samstämmighet med samhällets nödvändiga utveckling. Det råder alltså ingen motsättning mellan produktivkrafternas utveckling och arbetarklassens klassintressen. Nej kamrater, motsättningen står mellan borgarklassens snäva klassintressen och den objektiva verkligheten.

När Förbundet ”Kommunist” säger i samstämmighet med ”våra” avvikare att det finns en sådan motsättning mellan proletariats ideologi och vetenskapen då har de avslöjat sig, de

förstår inte de mest elementära delarna av marxismen-leninismen. Även i denna fråga avslöjar sig ”vänster”opportunisterna för vad de är – småborgare. De säger ”... och en skärpt konkurrens mellan de kapitalistiska länderna beroende på *tendenserna* till överproduktion på världsmarknaden.” (min kurs. IG) De har som vi ser inte förstått och insett att krisen är ett faktum idag att kapitalismen lider av en överproduktionskris i varje imperialistisk stat, de inser inte heller att det är en lagbunden process.

Observera denna lömska glidning i språkbruket ”...på världsmarknaden...”, överproduktionskrisen är nationell men på grund av imperialismen så blir dess resultat även internationella.

Här kan man genom att opportunisterna förtiger de nationella verkningarna av krisen observera en glidning åt den öppet trotskistiska teorin om den permanenta revolutionen. Okej, herrar småborgare, ni börjar åtminstone närma er rätt gruppering ”Vänster”opportunisterna säger vidare att ”Utrymmet för en statlig ekonomisk politik kommer att minska.” Opportunisterna har inte ens förstått imperialismen och statens klasskaraktär. Det är naturligtvis tvärtom, statens ekonomiska politik ökar i betydelse under imperialismen. Jag rekommenderar en genomläsning av kamrat Lenins ”Staten och revolutionen”, ”vänster”opportunisterna. Grunden för detta tal om att staten minskar i betydelse kan inte vara något annat än ”staten är relativt fristående” -och det är inte något annat än socialdemokratism och trotskism.

Arbetarklassen, reformismen och fackliga politiken. Den opportunistiska trojkan med Thomas Lindén som regissör och ”ideolog” för fram här en alltigenom anti-revolutionär och faktum direkt reformistisk linje. Resultatet av denna linje skulle kunna inte bli annat än fullständig likvidering av den kommunistiska rörelsen och ett återförande av de klassmedvetna arbetarna till reformismen och därmed ett direkt förräderi mot arbetarklassen och ett uppgivande av den svenska revolutionen. För det första påstår de med ”ideologen” TL att det finns en objektiv grund för reformismen inom arbetarklassen. Det kan inte betyda annat än ett förnekande av arbetarklassen som den enda sant revolutionära klassen och att arbetarklassen är den enda klassen *som klass* har att vinna på socialism. Genom att man förnekar detta förnekar man också *Kommunistiska Manifestets* ord ”Proletärerna har inget annat att förlora än sina bojor. Men de har en hel värld att vinna.” Så är det inte som opportunisterna påstår.

De försmår också att reformismen är ett uttryck för den borgerliga ideologin. I stället blir den eftersom den inte kan vara proletariats och att den tydligen inte är borgerlig, måste den bli en tredje... var har vi hört det tidigare?!

För det andra: De kallar KFMLr:s linje för gottköpssocialism, den är reformistisk, kort sagt den skulle vara äventyrlig den skulle inte vara i överensstämmelse med marxismen-leninismen. Ja herrar småborgare det är inte lätt alla gånger att orientera sig i politiken. Hur är då läget idag i klasskampen, hur är klasskrafternas fördelning. Är det revolution som står för dörren om ett halvår? Nej, så är det inte. Vilka uppgifter har vi då som marxist-leninister att lösa? För att befästa och utveckla KFMLr till arbetarklassens revolutionära parti måste vi genomföra en klassanalys, avgränsa oss och framför allt dra arbetarklassen från reformismen till revolution, dra arbetarklassen från borgerligt tänkande till revolutionärt klassmedvetet tänkande. Det är våra uppgifter.

Arbetarklassen har redan börjat röra sig från reformismen till revolution, onekligen på en trade-unionistisk nivå. För varför tror ni herrar småborgare, att arbetarna i malmfälten inte försökte få facket att organisera sin strejk, nej de gick utanför facket för att de spontant insåg att facket inte kunde genomföra deras kamp.

Arbetarklassens mest medvetna skikt har alltså börjat röra sig från reformismen till revolution, då kommer den småborgerliga studentvänstern och attackerar KFMLr:s linje och paroll LEVE DE VILDA STREJKERNA som äventyrlig röjer två saker. Anderberg med medföljare och ”ideolog” vill inte inse att den rörelse som arbetarna spontant har påbörjat är nödvändig och måste för kommunisternas del välkomnas. Att då som opportunisterna gör attackera parollen

om LEVE DE VILDA STREJKERNA är att faktum gå kapitalisternas ärenden, att sänka sig själv till kapitalistlakejen och klassförrädarens avgrund. Innehållet i opportunisternas linje innebär just att inte kommunisterna ska visa vägen i kampen mot lönepressningsoffensiven och i försvarskampen mot kapitalets ökade utsugning. Istället ska arbetarna tillbaka till facket, till reformismen, de ska alltså dras från den påbörjade marschen till ett kommunistiskt tänkande tillbaka till borgerskapet igen. Fy fan, klassförrädare är vad ni är.

Vidare säger ni, att ”(de vilda strejkerna. Min kommentar IG) ...drabbar i sista hand både arbetarna och kapitalisterna...” Kunde Palme, Gieseke, Geijer eller vilken klassarbetare som helst uttryckt det bättre. I varje fall hade *Aftonbladet* för en tid sedan en ledare där man sa att endast arbetarna själva förlorade på de vilda strejkerna. Vacker samling ”våra” opportunisterna har hamnat i! Bara en fråga: vad är det för fel på marxismens politiska ekonomi?

Ni vill vidare ”utveckla” KFMLr:s arbetsplatsceller till allmänsocialistiska fronter, för att sedan dessa ”utvecklas” till arbetarråd. Hejsan, Trotski. Vad är uppgiften idag? Jo att bygga det kommunistiska partiet, för att det ska kunna genomföras måste KFMLr knyta allt bättre kontakter med de klassmedvetna arbetarna, inte utveckla ett allmänt reformarbete. Just det, det blir resultatet av opportunisternas linje. De vill likvidera partibygget.

Vi kan inte sänka oss till de minst medvetnas nivå som opportunisterna vill, därför avvisar vi deras linje.

Partibygget och avgränsningen

”Våra” opportunisterna kallar oss sekterister för att vi söker genomföra en avgränsning till alla obskyra opportunisterna inom den sk vänstern. Varför är detta då nödvändigt. För det första fordras det att man gör upp med alla avvikelser från marxismen-leninismen för skapandet av ett kommunistiskt parti. Partiet kan endast smidas fram på detta sätt. Partiet är inget som uppstår av sig självt när vi samlar alla som *uttalar* sig för revolution utan partiet kan endast byggas av den organisation som genom *praktiken* för en sådan politik som leder till ett stärkande av de revolutionära krafterna. KFMLr står för detta och endast KFMLr sedan får opportunisttrojkan med ”ideolog” och svans mässa bäst fan de vill om sekterism. Det har alla opportunisterna jämt anklagat marxist-leninisterna för så det är ingen nyhet.

De vägrar att inse ”Frånsett KFMLr, Clarté ml och SFIF står alla andra organisationer för en revisionistisk eller reformistisk linje, deras politik har ett *småborgerligt klassinnehåll*.” (min kurs) Clarté ml:s verksamhetsberättelse sid 33

Detta är marxist-leninisternas syn, den linje som opportunistgruppen för fram är redan av Lenin karaktäriserad: ”Den som inte med vett och vilja sluter ögonen kan undgå att se, att den nya 'kritiska' riktningen inom socialismen inte är någonting annat än en ny avart *opportunisten*. Om man inte bedömer människorna efter det effektfulla namn de givit sig själva utan efter deras handlingar och efter det som de i *verkligheten* propagerar, så blir det klart att 'kritikfrihet' betyder *frihet för den opportunistiska riktningen*”. Vad bör göras sid 57, Proletärkultur.

Det är klassinnehållet i opportunisternas linje att ge sig själva och alla andra opportunisterna frihet att propagera sin smörja utan att bli attackerade av marxist-leninisterna. Det var därför Anderberg attackerade styrelsen för att den helt korrekt kallade honom och hans politik småborgerlig och opportunistisk. Dessa ”kritikfrihetens” försvarare och FK:s lansdragare inom vår rörelse avslöjade sig ytterligare i deras linje i studentarbetet.

De vill inte underordna studenterna partiet, utan studenterna ska sysselsätta sig med, i stil med ”ideologen” Tomas Lindén, med ”teoretiskt” arbete. Studenterna ska inte sprida KFMLr:s propaganda på universitetet utan likt opportunisterna sätta sig på sina bakar och skriva en

massa dynga. Opportunisterna vill alltså släppa fram borgarklassen agenter, i ”kritikfrihetens” namn, få ostört sprida sin dynga.

Avslutning

Opportunisterna har avslöjat sig – de är agenter för småborgerliga klassintressen. Det är också typiskt att dom i sitt inlägg använder småborgarnas språk, men vi marxist-leninister talar i klasskampens termer. När ni i suddiga fraser talar för att i det konkreta hänfälla åt socialdemokratisk Gnistanpolitik, så avslöjar vi er i klasskampens termer. Er politik är klassförräderiets och småborgerskapets.

KROSSA DEN SMÅBORGERLIGA AVVIKELSEN I VÅR SEKTION!
FÖR ETT STÄRKANDE AV DEN KOMMUNISTISKA POLITIKEN!
LEVE MARXISMEN – LENINISMEN!

24/9 Ingemar Göransson

Dags för uteslutning ...

CKs resolution

KAMRATER:

Historien om den revolutionära rörelsens uppvaknande och tillväxt under 60- och 70-talen är historien om kampen mellan revolutionär marxismen-leninismen och den moderna revisionismen i allehanda skepnader: från VUF och nyvänstern i mitten av 60-talet över Zenit-gruppen och VPK i slutet av 60-talet till FK, KFML(s), MLK och det ”radikaliserade” VPK i början av 70-talet. Organisationernas namn och kampens former har förändrats, men innehållet är detsamma. Från de marxistiska sällskapen över KFML till KFML(r) går en linje av kamp mot den moderna revisionismen. Endast KFML(r) har förstått den historiska betydelsen av denna kamp. Den plan för partibygget som KFML(r) är i full färd med att förverkliga innebär kursvägen bort från splittringens epok. En oskiljaktig del av denna plan är teoretisk och politisk avgränsning gentemot den småborgerliga socialismens olika riktningar och organisationer.

Genom uppsvinget för arbetarklassens strejkrörelse, splittringen av KFML och det spontana studentuppsvingets nedgång har omfattande grupperingar skett inom ”vänstern”, och en förfinad, ”ny” variant av den moderna revisionismen har dykt upp bland de radikala studenterna (teoretisk portalfigur den franska filosofiprofessorn och revisionisten Althusser). Denna strömning som hämtar sin näring ur socialismens splittring och teoretiskt förespråkar en permanentning av denna splittring, kännetecknas framför allt av sina försök att suddas ut skiljelinjerna mellan den öppna högeropportunist/revisionism och marxismen-leninismen för att i stället propagera för ”allmänsocialistiska” organisationer och en teoretisk kamp ”ovanför” och vid sidan av klasskampen. Dess framgångar idag sammanfaller huvudsakligen med Förbundet Kommunist (tidigare en del av VUF) uppträdande bland de radikala studenterna. Förbundet Kommunist är den moderna revisionismens förteupp bland de progressiva studenterna och måste principfast bekämpas av den revolutionära studentrörelsen.

Inom Göteborgssektionens studentkader har en grupp gått över till FK:s sida.

Göteborgssektionen består till sin huvudpart av studenter. Detta ger en objektiv grund för vacklan. Vidare har Göteborgssektionen sedan ett flertal år dominerat den politiska scenen på universitetet. Till sektionen har fylkats studenter som nu i takt med KFML(r):s utveckling till det kommunistiska *arbetarpartiet* och Clarté(m-l):s utveckling mot att bli *arbetarungdomens* politiska ledare visar sig inte hålla måttet. De ledande inom Lindén-fraktionen har sedan i våras bedrivit en ”underjordisk” verksamhet utan att öppet våga föra ut sin linje till allmän

diskussion inom sektionen. I och med att sektionsstyrelsen manade medlemmarna till kamp mot gruppen tvingades den dock fram i ljuset. Detta medförde också att den öppret uppträdde som en fraktion riktad mot KFML(r) och Clarté(m-l), vilken efterhand allt tydligare framstätt som en ren FK-agentur inom vår organisation. Gruppen är i själva verket inte längre en del av vår rörelse, utan utgör tvärtom den moderna revisionismens spjutspets inom Clarté(m-l). Hur ska vår organisation kunna hålla kampfronten mot revisionismen, om vi har öppna fiender – en organiserad femtekolonn – i ryggen? Detta är en omöjlighet och det enda rätta är nu att hjälpa Lindén-fraktionen över till Förbundet Kommunist, där de på heltid kan få ägna sig åt sin älsklingsysselsättning: ”teoretisk” kamp mot marxismen-leninismen och den revolutionära rörelsen.

Centralkommittén vill med detta uppmana Göteborgssektionens alla sant revolutionära medlemmar att sluta upp bakom den principfasta sektionsstyrelsens linje och suspendera FK-revisionisterna ur Clarté(m-l).

FÖR EN BOLSJEVISERING AV CLARTE(m-l)!
TILL KAMP MOT DEN MODERNA REVISIONISMEN!
FRAMÅT MOT DET KOMMUNISTISKA UNGDOMSFÖRBUNDET!
ALLT STÖD ÅT KFML(r):s PARTIBYGGGE!

Centralkommittén

6. 11. 1971

Styrelsens resolution

Vi befinner oss i ett läge då kapitalets kris skärps allt mer för var dag som går. Industrier läggs ner, arbetare avskedas och mot dem som ännu inte sparkats sätter kapitalet nu in en våldsam ekonomisk offensiv. Arbetarklassen svarar med vilda strejker. Dessa måste ses både som försvarsåtgärder mot kapitalisterna och som angrepp på den socialdemokratiska fackföreningsrörelsen. Socialdemokratiens ideologiska grepp över arbetarklassen håller på att lossna. I takt med att krisen skärps kommer frågan om makten i samhället att ställas på sin spets. För oss kommunister innebär detta väldiga uppgifter. Den viktigaste: att skapa ett revolutionärt kommunistiskt arbetarparti. KFMLr har till fullo insett vikten härav. Det visar den politik, som KFMLr är i färd med att utveckla under parollerna *Leve de vilda strejkerna* – Framåt mot den socialistiska revolutionen. Denna politik innebär att i *praktiken* omsätta teorin om partibygget. Ett kommunistiskt parti kommenderas inte fram ur intet. För att partiet alls skall kunna bli verklighet, är det nödvändigt att kommunisterna anknyter till arbetarklassens spontana strejkkamp – de vilda strejkerna – ger dem en riktig inriktning samt strävar efter att göra dem till en skola i socialismen. De vilda strejkerna ger kommunisterna oanade möjligheter att knyta till sig arbetarklassens bästa och medvetna element och att skapa förtroende för den kommunistiska politiken.

I ovanstående stycke knyts ideologins och politikens utveckling på ett fullständigt mekaniskt sätt samman med den ekonomiska krisen, dvs det rör sig om ett ovanligt praktfullt exempel på teoretisk ekonomism. Oppositionen tog upp kritik av detta i sina basgrupper, och det var inte lätt för de övriga medlemmarna att försvara en såpass grov sak. Styrelsen bytte inför medlemsmötet ut stycket mot det som följer här nedan. Men det viktiga är att det bland medlemmarna i stort sett bara var oppositionen som hade uppmärksammat ekonomismen i resolutionen. I basgrupperna hade resolutionen, så när som på oppositionens kritik, utan vidare gått igenom. Att den justerades ändrar därför inte alls på själva felet: att kader i Clarté ml, inklusive styrelsen, idag är oförmögen att förstå dialektiken mellan nivåerna i samhället (ekonomi, politik, ideologi).

Vi befinner oss i ett läge då kapitalets kris skärps allt mer för var dag som går. Industrier läggs ner, arbetare avskedas och mot dem som ännu inte sparkats sätter kapitalet in en våldsam ekonomisk offensiv. Arbetarklassen svarar med vilda strejker. Dessa måste ses både som försvarsåtgärder mot kapitalisterna och som angrepp på den socialdemokratiska

fackföreningsrörelsen. Socialdemokratins ideologiska grepp om arbetarklassen luckras upp som en följd av krisen – men de reformistiska illusionerna kan ej försvinna utan kommunisternas propaganda. Omvänt kan den kommunistiska propagandan inte vinna gehör om kommunisterna vägrar att befatta sig med arbetarnas spontana kamp. I krisen måste kommunisterna agera och dra till sig de mest arbetarna för att bli en politisk kraft inom arbetarklassen. Partibyggets alla uppgifter enligt den plan som KFMLr dragit upp måste smidigt lösas i samklang med de gynnsamma betingelser som krisen skapar. Den som hänvisar till partibyggets period för att gå emot vägledning för arbetarklassens spontana kamp (idag huvudsakligen ekonomisk) är sann sekterist i ordets verkliga mening. Sekterist gentemot arbetarklassen. Partiet smides ej fram i drivhus vid sidan av arbetarklassens kamp.

Vi i Clarté(ml) hälsar med tillfredsställelse KFMLr:s riktiga politik och vill efter förmåga bidra till partibygget. Det gör vi främst genom att utveckla det ungdomsarbete vi påbörjat i syfte att skapa ett kommunistiskt ungdomsförbund. Vi måste nu lägga ner all den energi och all den hänförelse vi är mäktiga på att fast rota den kommunistiska politiken bland den arbetande ungdomen. En särskilt viktig del i detta arbete är skapandet av celler på yrkesskolorna. Detta betyder inte att vi lämnar arbetet på skolor och universitet därhän. På universitet och högskolor måste vi inrikta oss på att förankra KFMLr:s politik bland progressiva studenter för att på sikt underställa den revolutionära studentrörelsen KFMLr:s direkta ledning.

Men arbetet på universitet och högskolor ställer oss samtidigt inför en annan uppgift: att nedkämpa de småborgerligt socialistiska rörelser som har sin bas och får sin näring i den småborgerliga akademikermiljön. Dessa grupper – Gnistangruppen, RMF, MLK, FK – är ingenting annat än parasiter på den revolutionära rörelsen. Deras enda objektiva funktion är att hämma och bromsa vår rörelses utveckling, samt att undandra progressiva studenter kontakter med den revolutionära arbetarrörelsen, för att i stället söva ner dem med småborgerlig frasrevolutionism. Vi anser därför bekämpandet av dessa organisationer som en viktig uppgift för Clarté(ml). Den kamp vi för mot dem har som enda syfte att krossa dem såväl politiskt som organisatoriskt. Inställningen till dessa organisationer kan vara en och endast en: oförsonlighet. Försonlighet gentemot dessa ulvar i fåraklädertjänar objektivt bara de intressen som vill förintä den marxist-leninistiska politiken: de borgerliga.

Idag saboteras och bekämpas denna marxist-leninistiska linje inifrån av ett gäng småborgare. Gentemot KFMLr:s politik för partibygget ställer de en linje vars huvudinnehåll är kapitulation. En linje som endast kan tänka sig att villkorligt och i speciella fall acceptera KFMLr:s paroller. En linje som lämnar fältet fritt för essares och vpk-ares försök att mota tillbaka arbetarna in i fackföreningsrörelsens fållor. En linje som – om den segrade – inte bara skulle hålla tillbaka uppsvinget i arbetarklassen, utan också effektivt skulle sabotera partibygget. En kontrarevolutionär likvidatorslinje med andra ord. Men avvikarna nöjer sig inte med detta. För att få att fotfäste, en plattform för sin ruttna politik predikar de också kapitulation när det gäller vårt förhållande till den småborgerliga vänstern. Gentemot vår principiellt avvisande linje, ställer de den ”öppna dörrens politik”. En politik som suddar ut skiljelinjerna och som omsatt i praktiken skulle förvandla vår organisation till en tummelplats för allsköns borgerligt och reformistiskt inflytande. Alltså: en likvidatorslinje även här. I båda fallen avspeglar oppositionens politik den småborgerliga skräcken för allt vad klasskamp heter.

Men vår organisation är just en klasskamporganisation. Vi förklarar öppet att det endast är genom den mest oförsonliga klasskamp – den socialistiska revolutionen – som vi kan nå vårt mål: det socialistiska samhället. Vi förklarar öppet att vi kommer att krossa alla som står i vägen för att hindra oss i den kampen. Det var för att kunna genomföra den kampen som vi på kongressen beslutade oss för att underställa oss KFMLr:s politiska ledning. Vi står fast vid det beslutet. Och vi kommer att stå fast vid det också i fortsättningen.

Men det gör inte oppositionen. De har visat såväl i teori som praktik att de inte i något som helst avseende är beredda att underordna sig vare sig KFMLr:s eller Clarté(ml):s linje och beslut. Teoretiskt har de under kampens gång ”utvecklat” sina småborgerliga idéer till ett sammanhängande system, till en förfinad variant av den moderna chrustjevismen.

Organisatoriskt har de gaddat sig samman i en fraktion ledd av FK. En femtekolonn med uppgift att desorganisera vår rörelse och förintna vår politik. Med andra ord: de har utvecklats till ett gäng ruttna förrädare, som inte håller sig för goda att falla sina f d kamrater i ryggen. För sådana ”kamrater”, för sådant avskum har vi endast förakt och klasshat till övers. För klassfiender finns ingen plats i vår organisation. Medlemsmötet den 9/11 beslutar därför att suspendera ur Göteborgssektionen med omedelbar verkan ... (här följer namnen på åtta av medlemmarna i oppositionen).

FÖR EN BOLSJEVISERING AV CLARTÉ(ml)!

FRAMÅT MOT DET KOMMUNISTISKA UNGDOMSFÖRBUNDET!

ALLT STÖD ÅT KFMLr:s PARTIBYGGE!

Styrelsen

Slutord

Bättre än med styrelsens krampaktiga final kan knappast de principfastas perspektivlösa fraseri visa upp sig självt. Man kunde lägga ut texten om det farsartade i detta, men viktigare är det *allvarliga*: Genom att vända på Maos ord och sätta politiken *efter* den egna organisationen och den egna ideologin, så dömer sig (r)-blocket till att fortsätta den historia av splittringar och brytningar, som den revolutionära rörelsen genomlöpt från KFml och framåt. De tror sig kunna bekämpa splittringen genom att slå på allt som rör sig utanför (r)-ramarna. Oförväget bär de sina ishackor vidare. Själva har de inte lärt sig mycket av brytningarna, men de kan inte förhindra att det revolutionära medvetandet lyckas bryta sig igenom deras kinesiska murar och gå vägen från (r)-medvetande till medvetande om (r).

Några ”visdomsord” kan vi vid det här laget ge dem som går den vägen: Striden kommer att antagoniseras, fraktionsarbete och brytning blir nödvändigheter. Ledningen för Clarté(ml) anklagar oss för fraktionsmakeri. Men ska vi anklagas för något är det tvärtom att vi inte tillräckligt systematiskt förberedde oss inför striden, inte fraktionerade tillräckligt väl, tillräckligt tidigt och med stöd utifrån. Det var många medlemmar som spontant sympatiserade med våra uppfattningar. Men vi hann inte innan striden redan var igång befästa en högre medvetenhet hos dessa och därmed neutralisera styrelsens ideologiska motoffensiv.

För oss själva är det dock arbetet på att komma vidare i politiken som nu sätts i centrum. I vårt brytningsmanifest (för beställning se sid 2) har vi sammanfattat uppgörelsen med (r)-blocket och vår syn på uppgifterna som ligger framför oss.